วารสารบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES VALAYA ALONGKRON RAJABHAT UNIVERSITY

Volume 5 No. 1 January – April 2011

เจ้าของ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
เลขที่ 1 หมู่ที่ 20 กิโลเมตรที่ 48 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 13180 โทรศัพท์ 02-529-1638, 02-529-4046
โทรสาร 02-529-1638 ต่อ406 http://grad.vru.ac.th

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ ผลงานวิจัยของนักศึกษาและคณาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ คชสิทธิ์	อธิการบดี
รองศาสตราจารย์สมศิริ อรุโณทัย	รองอธิการบดี
รองศาสตราจารย์ ดร.มานะ ขาวเมฆ	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ธรรมพงษา	ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์
ศาสตราจารย์ พลโท ดร.โอภาส รัตนบุรี	ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
รองศาสตราจารย์ ดร.ทองหล่อ วงษ์อินทร์	รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ เกยุรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.เพียงพบ มนต์นวลปรางค์	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ เมรานนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุธ ลวดทรง	ดร.นงเยาว์ เปรมกมลเนตร
อาจารย์ ดร.วิรามศรี ศรีพจนารถ	

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ (วารสารราย 4 เดือน) จำนวน 300 เล่ม

พิมพ์ที่ บริษัท แอดวานซ์ วิชั่น เซอร์วิส จำกัด 77/102 ซอยพฤกชาติ 10/1 ถนนรามคำแหง

114 สะพานสูง กรุงเทพฯ กรุงเทพ 10240 โทรศัพท์ 02-372-0807-9 โทรสาร 02-3720807

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน 2554 นี้ ได้รวบรวมบทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์ เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของคณาจารย์ บัณฑิตศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง

เนื้อหาสาระในวารสารฉบับนี้มีจำนวน 17 เรื่อง ประกอบด้วยบทความวิทยานิพนธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาส่งเสริมสุขภาพ และสาขาวิชาพลศึกษา โดยทุกบทความได้ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำฉบับเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับนักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ และนักศึกษา

กองบรรณาธิการ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers)
ประจำวารสารปีที่ 5 ฉบับที่ 1

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฎฐพงษ์	เจริญทิพย์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์	จินดานุรักษ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์	อุทัยรัตน์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์	เมรานนท์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย	บุญประเสริฐ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก	เต๊ะขันหมาก
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์	แสง - โต
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี	ยหะกร
9. อาจารย์ ดร.ชิดชัย	สนั่นเสียง
10. อาจารย์ ดร.พลสัณห์	โพธิ์ศรีทอง
11. อาจารย์ ดร.ไพจิตร	สะดวกการ
12. อาจารย์ ดร.วรวิทย์	เกิดสวัสดิ์
13. อาจารย์ ดร.ไวพจน์	จันทร์เสม
14. อาจารย์ ดร.แสวง	วิทยพิทักษ์

สารบัญ

	หน้า
บรรณาธิการ	ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	ค
สารบัญ	จ
ความต้องการมีส่วนร่วมบริหารงานบุคคลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ชนาธิป จันทร์หอม สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรสา โกศลานันทกุล	1
หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ประวิทย์ สมบูรณ์ศรี ภิเษก จันทร์เอี่ยม และ อรสา โกศลานันทกุล	7
การศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี มานิต ป่าชัด จุไร โชคประสิทธิ์ และอรสา โกศลานันทกุล	17
ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สายบัว ชัชวาล สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรสา โกศลานันทกุล	25
การศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สมเกียรติ์ บุญสาย สมบัติ คชสิทธิ์ และสุวรรณา โชติสุกานต์	33
สภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สมทรง สีสม สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรสา โกศลานันทกุล	43
สภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ประทวน เปรมกมล[1] เปรมจิตร บุญสาย[2] และอรสา โกศลานันทกุล[1]	49
การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี กชนันท์ ศรีสุข[1] เปรมจิตร บุญสาย[2] และอรสา โกศลานันทกุล[1]	59
การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การุณี สิงห์แก้ว อุษา คงทอง และชาตรี เกิดธรรม	69
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภาคตะวันออก สมถวิล คำทอง[1] เปรมจิตร บุญสาย[2] และอรสา โกศลานันทกุล[1]	77
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1	

อติพร สื่อสุทธิญา เพลินตา พรหมบัวศรี และไสว ฟักขาว..... 87
พฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
เพลินพิศ เชื้ออ่อน[1] สุรางค์ เมรานนท์[1] และสุทิติ ขัตติยะ[2]..... 97
พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน: กรณีศึกษาผู้ป่วย ตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
เลิศมณฑน์ฉัตร อัครวาทิน[1] สุรางค์ เมรานนท์[1] และสุทิติ ขัตติยะ[2]..... 103

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก
ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา
กวิน บุญประโคน ธงชัย เจริญทรัพย์มณี และผาณิต บิลมาศ..... 111
ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก
พลากร มะโนรัตน์ ธงชัย เจริญทรัพย์มณี และผาณิต บิลมาศ..... 123
ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553
สุเมธ เปียศิริ ธงชัย เจริญทรัพย์มณี และผาณิต บิลมาศ..... 135
การศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน
กรณีศึกษา: ชุมชนศาลาแดงเหนือ จังหวัดปทุมธานี
สิทธิโชค วิบูลย์[1] สุเทพ บุญซ้อน[1] และปิยะวรรณ เลิศพานิช[2]..... 143
ภาคผนวก..... 153
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers) ประจำวารสาร..... 155
ใบตอบรับเป็นสมาชิก..... 157
รูปแบบการเขียนผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษา..... 159

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

ความต้องการมีส่วนร่วมบริหารงานบุคคลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

NEED TO PARTICIPATE IN PERSONNEL ADMINISTRATION OF THE TEACHERS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF PRACHIN BURI EDUCATIONAL SERVICE AREA

ชนาธิป จันทร์หอม สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรสา โกศลานันทกุล
Chanatip Chanhom, Suwanna Chotisukan, and Orasa Gosalanantagoon

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเพื่อเปรียบเทียบ ความต้องการมีส่วนร่วม การบริหารงานบุคคล ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสบการณ์การทำงานของครู และช่วงชั้นที่ทำการสอนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ได้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน คือ สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าระดับสูงสุดคือ ด้านร่วมดำเนินการ รองลงมาคือด้านร่วมประเมินผล และต่ำสุดคือ ด้านร่วมรับผลประโยชน์

2. เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและช่วงชั้นที่ทำการสอน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวม และรายด้าน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the need to participate in personnel administration of the teachers in schools under the office of the Prachin Buri Educational Service Area and to compare the need to participate in personnel administration of the teachers in schools under the office of Prachin Buri Educational Service Area. The samples were 345 respondents working at schools when the research was conducted. The tool used to collect data was a questionnaire. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation (S.D.) and one way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The teachers need to participate in school personnel administration schools as a whole at a high level. The aspect with the highest mean level was to participate in operation and followed by to participate in evaluation whereas the leanest mean level was to participate in interest.

2. The comparative analysis of Teacher need to panlierpate in school personal administration by their working epicenes and by the educational levels was found that the statistical sigmilieanet differences were at the level of .05

คำสำคัญ

ความต้องการมีส่วนร่วมบริหารงานบุคคล สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพการพัฒนาประเทศ ก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอน และรวดเร็วสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ซึ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่า และมีประสิทธิภาพชีวิตที่เหมาะสมต่อสังคมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงาน ที่มีความสำคัญของการจัดการศึกษาในระบบเพราะกิจกรรมการบริหารจัดการศึกษาที่แท้จริงนั้นเกิดขึ้นที่สถานศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ในมาตรา 81 ได้กำหนดให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อปฏิรูปการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาไว้ 5 ด้าน คือ ปฏิรูประบบการจัดการศึกษา ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและจัดการศึกษา ปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษาและระดมทรัพยากรทางการศึกษา

ดังนั้นสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญ จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการงานทุกอย่างไปพร้อมๆ กันอย่างมีคุณภาพโดยมีงานวิชาการเป็นงานหลัก และงานอื่นๆเป็นงานสนับสนุนเพื่อประสิทธิภาพของผู้เรียน ซึ่งรูปแบบการบริหารที่มีคุณภาพที่สุดในปัจจุบันคือการ

บริหารแบบประชาธิปไตย เพราะเป็นการบริหารแบบกระจายอำนาจตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา เป็นการบริหาที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ซึ่งให้ความสำคัญ ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีประโยชน์และเทคนิคสำคัญ คือ ช่วยสร้างความสามัคคีและรวมพลังบุคลากรในองค์การทราบถึงความต้องการในการพัฒนางาน ขององค์การเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นลดความเฉื่อยชาในการปฏิบัติงาน ช่วยลดความขัดแย้งและต่อต้านจากบุคลากรระดับปฏิบัติการ สร้างบรรยากาศในการทำงาน เทคนิคสำคัญ คือ ใช้กลุ่มงานเฉพาะกิจและคณะทำงาน มีคณะกรรมการให้คำแนะนำ การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องทั่วถึงการระดมความคิด การฝึกอบรมต่างๆ ที่จำเป็น ยึดวัตถุประสงค์ของงานเป็นหลัก(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 187)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าครูคือผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะการบริหารงานบุคคล อันเป็นงานหลักที่สำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูทุกคนควรมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล ในสถานศึกษาของตนทั้ง 5 งาน คือ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 32) โดยให้ครูมีส่วนร่วมตามแนวคิดของโคเฮนและอัพฮอฟ (Cohen and T. Uphoff, 1977: 6) ใน 4 ระดับ คือระดับ 1 ร่วมตัดสินใจ ระดับ 2 ร่วมดำเนินการ ระดับ 3 ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ ระดับ 4 ร่วมประเมินผล ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้คุณภาพการบริหารงานบุคคลดีขึ้น ทำให้ครูเกิดขวัญกำลังใจ ในการทำงานมีความผูกพันกับงานที่รับผิดชอบ มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่

ดังนั้นการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนางานบริหารบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่มีประสบการณ์ การทำงานต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมการบริหารงานบุคคล แตกต่างกัน อย่างไร

2. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ทำการสอนต่างช่วงชั้นกันมีความต้องการมีส่วนร่วมบริหารงานบุคคล แตกต่างกัน อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบ ความต้องการมีส่วนร่วม การบริหารงานบุคคล ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสบการณ์การทำงานของครู และช่วงชั้นที่ทำการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

1) ประสบการณ์การทำงาน นับเป็นปี

2) ระดับช่วงชั้นที่ทำการสอน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการมีส่วนร่วมบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามกรอบงานที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 38 กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่บริหารงานบุคคลเพียง 5 ด้าน คือ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ ตามลักษณะการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านร่วมตัดสินใจ

2) ด้านร่วมดำเนินการ

3) ด้านร่วมรับผลประโยชน์

4) ด้านร่วมประเมินผล

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในปีการศึกษา 2550 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamana อ้างใน ยุทธ์ ไกยวรรณ์, 2545: 108) ได้ 345 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรต้นที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน ช่วงชั้นที่ทำการสอนเป็นแบบสำรวจ รายการ (Checklist) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมบริหารงานบุคคลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยครอบคลุมงาน 2 งาน คือ การเสริมสร้าง

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งได้พัฒนาจากแนวคิดของ โคเฮน และ อัพฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977: 6) ได้แก่ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินผล เป็นเครื่องมือการวัด โดยมีระดับความต้องการมีส่วนร่วม 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 ต้องการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด
ระดับ 2 ต้องการมีส่วนร่วม น้อย
ระดับ 3 ต้องการมีส่วนร่วม ปานกลาง
ระดับ 4 ต้องการมีส่วนร่วม มาก
ระดับ 5 ต้องการมีส่วนร่วม มากที่สุด

อภิปรายผล

ความต้องการมีส่วนร่วมบริหารงานบุคคลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีมีระดับการมีส่วนร่วมทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมดำเนินการ ด้านร่วมรับผลประโยชน์ และด้านร่วมประเมินผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะได้มีการทำให้บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนทำงานอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และทำงานที่ตนรับผิดชอบอย่างมีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่พอใจของโรงเรียนและส่วนร่วมนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจและได้มีการร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชนตัวแทนศิษย์เก่า และรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของฟอเลอร์ (Fowler, 1986: 3204 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ครูอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในทางบวก กับขวัญกำลังใจในการทำงาน และพบว่า การมีส่วนร่วมในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับครูอาจารย์ ในโรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีการทำงานแตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามสถานภาพครู อันได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน และช่วงชั้นที่ทำการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า โดยรวมของความต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบรายข้อที่เป็นประเด็นที่จะนำไปสู่ระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

1. ควรที่จะมีการนิเทศการปฏิบัติงานหรือการมีส่วนร่วมของบุคลากรอย่างจริงจัง จัดทำโดยการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ ในกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือบริหาร การรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การในการปฏิบัติภารกิจ จะทำให้องค์การนั้นมีประสิทธิผลวิธีการหนึ่ง ในการร่วมพลังความคิด สติปัญญาคือการให้มีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การจะต้องให้บุคคล มีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement)

กับการปฏิบัติภารกิจจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความผูกพัน (Commitment) กับกิจกรรมและองค์การ ในที่สุด

2. การเสริมสร้างประสิทธิภาพบุคลากรหรือครูผู้สอนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกรรมวิธีจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ได้ผลดีมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ช่วยให้บรรลุทั้งเป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมายขององค์การ

3. ควรที่จะมีการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงาน เพราะงานองค์การในปัจจุบันมีลักษณะเฉพาะมากขึ้นทุกทีจำเป็นที่จะต้องใช้ผู้ที่มีความสามารถปฏิบัติงานของชาติให้บรรลุผลดีได

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการร่วมดำเนินการหรือการมีส่วนร่วมของการดำเนินงานในแต่ละโรงเรียนตามความต้องการของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อที่จะนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาต่อไป

2. ควรที่จะศึกษาวิจัยความต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อนำผลมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป และสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างบุคลากรหรือครูผู้สอนให้มีส่วนร่วมกันมากยิ่งขึ้นไป

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2545). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

Cohen, J. M, and Uphoff, N. T. (1977). **Rural-Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation.** The

Rural Development Committee Center for International Studies Cornell University.

Fowler, M. B. (1986). The Relationship between Teacher Percieved Participation In Education Decision- Making and teacher Marole in Selected Elementay Schools in Targeted Southeastern States. **Dissertation Abstracts International.** 11(04): 3204-A.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

CRITERIAN AND PROCEDURES TO ASSESS PROFESSIONAL TEACHERS' PROMOTION ACCORDING TO ADMINISTRATORS' OPINIONS AND TEACHERS' OPINIONS UNDER THE OFFICE OF PRACHIN BURI EDUCATIONAL SURVICE AREA OFFICE

ประวิทย์ สมบูรณ์ศรี ภิเษก จันทร์เอี่ยม และ อรสา โกศลานันทกุล
Prawit Somboonsri, Pisake Juneam, and Orasa Kosalanantakul

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 226 คน และครูจำนวน 372 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Dependent)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก และรายด้านทุกด้านเห็นด้วยในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปรากฏว่า โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

The research objectives were to study and compare the opinions of the school administrators and teachers towards the criterion and procedure for professional teachers' promotion. The sample comprised of 226 school administrators and 372 teachers under the office of Prachin Buri Educational Service Area. The instruments used were questionnaires of rating scale type and the reliability was 0.93 the statistics employed were mean, standard deviation, t-test independent.

The results were as follows;

1. The opinions towards the criterion and procedure for professional teachers' promotion of the school administrators and the teachers in the overall perception and each aspect separately were at the high level of suitability.

2. The school administrators and teachers perceived the criterion and procedure for professional teachers' promotion with no significant difference

คำสำคัญ

วิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้สามารถนำการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกประเทศ ผลผลิตของระบบการศึกษา คือ พลเมืองของประเทศที่สามารถปรับตัว แก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลาย ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และสามารถริเริ่มพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติให้พัฒนาและก้าวหน้าไปได้อย่างมีหลักการบนพื้นฐานของความเข้าใจในเหตุและผล ความถูกต้อง ความดีงาม และความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการศึกษาที่พึงประสงค์ในสังคมปัจจุบันจะต้องเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจ และสังคม ทั้งในระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม เพราะเมื่อบุคคลมีความรู้ แต่มีความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมย่อมจะนำไปสู่การใช้ความรู้ในทางที่ไม่ก่อประโยชน์ทั้งตนเองและส่วนรวมได้ การศึกษาจึงเป็นทั้งกระบวนการและเนื้อหาในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

การพัฒนาบุคลากรเป็นภารกิจสำคัญ เพราะการพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมให้คนมีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยไม่จำเป็นต้องควบคุม

(อุทัย เลาหวิเชียร, 2535: 421) และเมื่อทรัพยากรคนที่ทำงานในองค์การต่างๆ ได้รับการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ขึ้นก็จะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพมากขึ้น และใช้ความสามารถสร้างสรรค์งานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนั้น ถ้าต้องการให้องค์การมีความมั่นคงถาวรจำเป็นจะต้องพัฒนาให้คนมีความรู้ ความชำนาญ มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีขวัญและกำลังใจ มีความมั่นคงและอยู่ด้วยความสุขกาย สบายใจ จึงเห็นว่าการพัฒนาคนเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดเสียมิได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าบุคลากรทุกระดับยังไม่ได้รับการพัฒนา และการให้ขวัญกำลังใจแก่บุคคลยังทำได้ไม่ทั่วถึง และจากการศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ยังมีปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี,2549: 11) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่องปัญหาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ และสอดคล้องกับ เดือนเพ็ญ กิจประสพโชค (2539: 80) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 4 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า พฤติกรรมของครูที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งปรากฏทางสื่อมวลชน เช่น ครูเล่นการพนัน ครูข่มขืนทำร้ายร่างกายศิษย์ครูลงโทษนักเรียนโดยวิธีวิปริตพิสดาร ครูละทิ้งหน้าที่การสอน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ทำให้ภาพพจน์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องตกต่ำ มัวหมอง และถูกลดความเชื่อถือศรัทธาจากสังคมไปเรื่อย ๆ เพราะครูคือ ผู้ที่สังคมคาดหวังให้ทำหน้าที่พัฒนาคนและเมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาดังกล่าว การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะเป็นแนวทางให้หน่วยงานสามารถดึงดูด และธำรงรักษาคนมีความรู้ มีความสามารถไว้ในหน่วยงานให้มากที่สุดและนานที่สุด เท่าที่หน่วยงานต้องการ (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2548: 6)

ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรและหลักเกณฑ์วิธีการ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จึงสนใจและต้องการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารระดับสูง องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง มีขวัญและกำลังใจและศรัทธาต่อวิชาชีพครูเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังได้ข้อค้นพบจากการวิจัย เป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดวิธีพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนวิทยฐานะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับใด
2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 274 โรงเรียน รวมประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 548 คน และครูจำนวน 3,303 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 303) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 226 คน และครูจำนวน 372 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม

3.3 สร้างแบบสอบถาม ฉบับร่างตามขอบเขตของเนื้อหาที่กำหนดไว้

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.5 ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหา และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3.6 นำแบบสอบถามไปให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์

3.7 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นคะแนนรายข้อของแบบสอบถามมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถาม กับคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2539: 19) แต่ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงแก้ไข

3.8 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficience) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 125 - 126) รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ได้แบบสอบถาม จำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 หาค่าความถี่และร้อยละ ในแบบสอบถาม ตอนที่ 1

5.2 หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนโดยอาศัยแนวคิดของเบส (Best, 1997 อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2542: 77)

5.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อหลักเกณฑ์แลวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test Independent)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบโดยสรุป ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก และรายด้านทุกด้านเห็นด้วยในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปรากฏว่าโดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านวิธีการประเมินความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเห็นด้วยมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน

3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูของโรงเรียนทุกขนาด เห็นว่าหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านเหมาะสมในระดับมาก

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะ ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่าเหมาะสมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าเหมาะสมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่าเหมาะสมมากกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูโรงเรียนขนาดกลางและครูโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูโรงเรียนขนาดเล็กความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเกณฑ์การอนุมัติ ครูโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่าเหมาะสมมากกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่าเหมาะสมมากกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูโรงเรียนขนาดกลางกับครูโรงเรียนขนาดใหญ่ ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีผลที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายเพื่อให้เกิดความชัดเจน คือ

1. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะ ของผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู สามารถปฏิบัติได้ และรายการประเมินตรงกับสภาพการปฏิบัติงานประจำในโรงเรียนจะเห็นได้จากความคิดเห็นทุกด้านและทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุดทั้งหมด ยกเว้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าด้านหลักเกณฑ์การประเมิน ข้อ 2 ในปีที่ขอผู้ขอต้องมีชั่วโมงสอน ไม่น้อยกว่า 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ผู้บริหารเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่าการกำหนดชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ไว้ต่ำเกินไป เอื้อประโยชน์ให้กับครูที่มีเวลาสอนน้อย หรือโรงเรียนที่มีอัตรากำลังครูมากเกินเกณฑ์ คือ ระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกำหนดอัตราครูต่อนักเรียน 1: 25 คน และระดับมัธยมศึกษา 1: 20 คน และโดยปกติครูในโรงเรียนจะมีเวลาสอนตั้งแต่ 21 – 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, 2533) ปีการศึกษา 2547 อัตราครูต่อนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1: 20.52 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูที่เห็นด้วยกับหลักเกณฑ์ และวิธีการเสนอขอกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3 ทุกข้อ ยกเว้น หลักเกณฑ์ การพิจารณาจากการเป็นวิทยากรผู้ชำนาญการซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ครูเห็นด้วยจำนวนน้อยที่สุด (บุญเลิศ เขียนวงศ์, 2540) สอดคล้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ ที่เหมาะสมในการประเมินผล การปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ที่มีองค์ประกอบที่เหมาะสมเรียงลำดับดังนี้ ด้านความเป็นครู ด้านการสอน ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของครู ด้านการรักษาวินัย และด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ (สุริยะ มนิระพงศ์, 2541) สอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดิ์ ชาวบัวใหญ่ (2551) ที่ได้ศึกษาความเหมาะสมของ แบบประเมินผล

การปฏิบัติงานเพื่อให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะชำนาญการ ตามความคิดเห็น ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) และด้านการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูระหว่างกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันและกลุ่มระดับการศึกษาต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่าแบบประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะชำนาญการ โดยภาพรวม และรายด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะ ของผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูได้ปรับปรุงให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ได้อย่างสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ประจำที่ทำอยู่แล้ว ยกเว้นด้านวิธีการประเมิน ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความไม่แน่ใจในวิธีการหลายขั้นตอน เช่นการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดที่ 2 จากศึกษานิเทศก์ 7 ต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท การแต่งตั้งคณะกรรมการชุดที่ 3 โดยความเห็นชอบขององค์กรกลางของการบริหารงานบุคคล และการให้คณะกรรมการชุดที่ 3 เป็นผู้ประเมินแผนการสอนและเอกสารทางวิชาการ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากอาจเกี่ยวเนื่องกับความเป็นธรรมในวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการและวิธีการประเมินของคณะกรรมการ สอดคล้องกับ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู มีเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน ด้านการให้ความเป็นธรรมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สมพงษ์ สุรารักษ์, 2541) และสอดคล้องกับการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า บุคคลที่ควร เป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพการสอน ได้แก่ตัวผู้สอนเอง หัวหน้าหมวดวิชาเพื่อนในหมวดวิชาเดียวกัน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ (ภิญโญ แก่งศิริ, 2537)

3. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนทุกขนาด เห็นว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการบริหารงาน ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดอยู่ในระดับมากเหมือนกัน สอดคล้องกับการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมในระดับมากและเมื่อจำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกจังหวัดเช่นกัน (บุญลือ จันทศร, 2541) และสอดคล้องกับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ที่ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวม และทุกด้าน

อยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน (เกื้อกูล แสงพริ้ง, 2541) และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญพิมพ์ ภูชมศรี (2547) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินอาจารย์ 3 เชิงประจักษ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินอาจารย์ 3 เชิงประจักษ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านเหมาะสม ในระดับมาก ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ที่สูงขึ้น เชิงประจักษ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่าเหมาะสมมากกว่าขนาดเล็ก

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งโดยภาพรวม ด้านวิธีการประเมิน และด้านเกณฑ์การอนุมัติ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กเห็นว่าเหมาะสมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะความเป็นผู้นำและประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อความก้าวหน้ามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ด้านองค์ประกอบการประเมินกับคะแนนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่าเหมาะสมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรและทรัพยากรอื่นของโรงเรียนขนาดใหญ่มีมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามองค์ประกอบการประเมินได้มากกว่า ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการใช้อำนาจของผู้บริหารกับสถานการณ์ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญแต่ละด้านโดยรวม มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ภายในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานที่ตั้งโรงเรียน (สาลินี ศรีสง่า, 2541) สอดคล้องกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการบริหาร (เกื้อกูล แสงพริ้ง, 2541)

5. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครู พบว่า ครูในโรงเรียนทุกขนาด เห็นว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินดังกล่าวของครูส่วนใหญ่ ในโรงเรียนทุกขนาดปฏิบัติอยู่เป็นประจำ สอดคล้องกับการประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พบว่ากิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ การแสวงหาความรู้อยู่เสมอการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลที่เกิดกับผู้เรียนในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างความรู้และเสริมสร้างหลักสูตรการแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาผู้เรียนได้สูงขึ้น การปรับปรุงแผนการสอนได้สอดคล้องกับข้อจำกัดของนักเรียน ครู สถานศึกษา การใช้สื่อได้เหมาะสม และผู้เรียนได้มีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมโดยยึดกระบวนการและสร้างนิสัยเป็นหลัก การ

รายงานผลการพัฒนาเป็นกลุ่มของห้องเรียนที่รับผิดชอบ การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีสม่ำเสมอและให้การแนะนำโดยสอดแทรกในการสอน การมุ่งมั่นร่วมมือพัฒนางานจนบรรลุเป้าหมาย การอาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานกับชุมชน และการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นในการสอน (พรสมบัติ ศาสตร์นอก, (2543) และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญพิมพ์ ภูชมศรี (2547) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินอาจารย์ 3 เชิงประจักษ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินอาจารย์ 3 เชิงประจักษ์ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินที่สูงขึ้น เชิงประจักษ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนโรงเรียน ขนาดกลางเห็นว่าเหมาะสมมากกว่าขนาดเล็ก

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งโดยภาพรวมและด้านเกณฑ์การอนุมัติ ครูโรงเรียนขนาดกลางและครูโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่าเหมาะสมมากกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่ได้สอนนักเรียนระดับชั้นเดียวหรือสอนประจำชั้นที่เป็นนักเรียนกลุ่มเดียว ส่วนครูโรงเรียนขนาดใหญ่แม้จะสอนระดับชั้นเดียว นักเรียนกลุ่มเดียว แต่ต้องรับผิดชอบสอนหลายห้องเรียน และครูโรงเรียนขนาดเล็กต้องรับผิดชอบสอนนักเรียนหลายระดับหรือเป็นครูประจำชั้นหลายห้องเรียน นักเรียนหลายกลุ่ม จึงทำให้ความรับผิดชอบ ในการจัดทำเอกสารการเตรียมการสอนต่างๆ ที่จะแสดงถึงร่องรอยในการสอนตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูมีปริมาณและความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการเปรียบเทียบทัศนะของครูสายงานการสอนที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอขอกำหนดตำแหน่งการเลื่อนวิทยฐานะจำแนกตามตำแหน่ง การขอกำหนดตำแหน่งและอายุตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (บุญเลิศ เขียนวงศ์, 2540: 21)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะ ที่ควรนำมาทบทวน และปรับปรุงเป็นอันดับแรกคือ หลักเกณฑ์การประเมิน ข้อ 2 ในปีที่ขอผู้ขอต้องมีชั่วโมงสอนไม่น้อยกว่า 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพราะทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูเห็นว่าเหมาะสมต่ำสุด ควรจะมีการเพิ่มจำนวนชั่วโมงสอนขั้นต่ำให้มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพจำนวนชั่วโมงสอนจริงของครูทั่วไป

1.2) ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูตามขนาดของ+โรงเรียนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน จึงควรพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับธรรมชาติการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนแต่ละขนาด หรือสภาพความรับผิดชอบของครูในแต่ละสาขาวิชา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูที่ยังไม่มีคุณสมบัติที่จะยื่นคำขอ ครูที่มีคุณสมบัติที่จะยื่นคำขอ ครูที่ได้รับการอนุมัติผลการประเมินแล้ว ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการประเมิน

2.2) ควรศึกษาความเหมาะสมเฉพาะด้านองค์ประกอบการประเมินของหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะกับภาระหน้าที่การสอนของครู

บรรณานุกรม

บุญพิมพ์ ภูชมศรี. (2547). **การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินอาจารย์ 3 เชิงประจักษ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในจังหวัดหนองคาย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

บุญเลิศ เขียนวงศ์. (2540). **ทัศนะของครูที่มีต่อหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พรสมบัติ ศาสตร์นอก. (2543). **การประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สวัสดิ์ ชาวบัวใหญ่. (2551). **การศึกษาความเหมาะสมของแบบประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้ข้าราชการครูมีวิทยฐานะชำนาญการ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

สุริยะ มนิระพงศ์. (2541). **การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

การศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

A STUDY OF THE PROBLEMS IN ORGANIZING STUDENTS' ACTIVITY AT A VOCATIONAL EDUCATION INSTIUTE OF PRACHIN BURI PROVINCE

มานิต ป่าชัด จุไร โชคประสิทธิ์ และอรสา โกศลานันทกุล
Manit Pachad, Jurai Chokprasit, and Orasa Kosalanantagoon

หลักสูตรครุศาสมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมของสถาบันอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเอกชนมีปัญหาในการจัดกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกัน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 391 คน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 198 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า

1) การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ จำแนกตามประเภทสถานศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 74.24 เป็นครูสังกัดโรงเรียนเอกชน จำนวน 51 ร้อยละ 25.76 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พบว่า ผู้สอนในสถาบันอาชีวศึกษามีความเห็นว่าปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.40, S.D.=0.75) โดยปัญหาด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$=3.45, S.D.=0.83) รองลงมาคือปัญหาด้านการดำเนินงาน ($\overline{X}$=3.40, S.D.=0.82) และปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือปัญหา ด้านการประเมินผล ($\overline{X}$=3.35, S.D.=0.87) ตามลำดับ

2) เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการกิจกรรมนักศึกษา ด้านการวางแผนของสถาบันอาชีวศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ตามประเภทของโรงเรียน โดยการหาค่าที พบว่า โรงเรียนแต่ละประเภท มีปัญหาไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the problems of the students activities in the Vocational Education Institute of Prachin Buri province in academic year 2008.

The samples used were 198 teachers and the tool used to collect data was a questionnaire. Statistics used to analyze the data were percentage , mean , standard deviation (S.D.) and t-test.

The findings were as follow:

(1) The majority of the samples showed that the teachers were the public school 74.24 % and the private school 25.76 %. The students' activity problem in Vocational Education Institute of Prachin Buri province as a whole were at a moderate level ($\bar{x}$ = 3.40, S.D.= 0.75) and each aspect had a maximum mean in the aspect of planning ($\bar{x}$ = 3.45, S.D.= 0.83) and evaluation ($\bar{x}$ = 3.35, S.D.= 0.87) respectively.

(2) The comparative analysis between the students' activity problem in vocational education institute of Prachin Buri province concerned planning and the school category showed that there was no significantly different at a level of .05.

คำสำคัญ

ปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพจะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข สามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2545-2559)

ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการนำสาระของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลสู่การปฏิบัติ และเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม โดยแผนการศึกษาแห่งชาติได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติบูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการโดยรวมที่ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีดุลยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม และมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 1)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้พัฒนาหลักสูตรให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล ความต้องการของสังคม และความต้องการของประเทศชาติ นั่นคือบุคคลสามารถประกอบอาชีพได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข โดยมุ่งเน้นความต้องการ และมาตรฐานสมรรถนะอาชีพ ความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ ทิศทางในการพัฒนาประเทศและพัฒนาศักยภาพของบุคคล พัฒนาหลักสูตรให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ถ่ายโอนและเชื่อมโยงความรู้จากภายนอก สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างผู้ประกอบการ องค์กรอาชีพ และกลุ่มวิชาชีพในพื้นที่กับสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้แบบทวิภาคี และการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะสาขาที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย เพื่อเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาสากล โดยสนับสนุนให้เปิดสอนและฝึกอบรมสาขาที่ขาดแคลนเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เข้มแข็งและมีดุลยภาพ 3 ด้าน คือ เป็นสังคมแห่งคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเป็นสังคมที่สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (บัญญัติ ลาชโรจน์, 2547)

การที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมืองนั้น สถาบันการศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการจัดการศึกษา และอบรมฝึกฝนเสริมสร้างคุณสมบัติ เพื่อมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องจัดการเรียนการสอนให้กว้างขวางเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะทางวิชาการ นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้วการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนก็เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการจัดกิจกรรม ในสถานศึกษาจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ พัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างภาวการณ์เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ส่งเสริมความสามัคคี การเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนกับครู ผู้เรียนกับสถานศึกษา ตลอดจนสถานศึกษากับชุมชน งานกิจการนักเรียน นักศึกษา จึงเป็นงานที่ช่วยเสริมสร้างคุณสมบัติที่สำคัญ ซึ่งมุ่งหวังให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังนั้นการบริหารงานกิจกรรมจึงเป็นงานที่จะต้องได้รับการสนับสนุน และ

ส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณภาพด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามความหวังของสังคมซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคน เก่ง ดี และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

งานกิจกรรมนักศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งในสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนักศึกษาเพื่อให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพได้ตามความคาดหวังของสังคม เพราะเป็นการจัดบริการและเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดให้นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การบริหารงานกิจกรรมในสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ซึ่งจากการจัดกิจกรรมต่างๆในสถานศึกษาอาชีวะที่ผ่านมา และจากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (ประสิทธิ์ สุรศิลป์, 2538; วรเวทย์ บุญมา, 2541; ยุทธพงศ์ ยุคุณธร, 2543; สุทธิวรรณ กิตินิรันดร์กูล, 2545) เช่น ขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ ขาดงบประมาณ บางกิจกรรมมีนักเรียน นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อยมาก เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษา ครู ผู้บริหาร นักเรียนนักศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมระหว่างอยู่ในสถานศึกษา

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากการจัดกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาอาชีวะที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งถือว่าการกิจการนักเรียน นักศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนักศึกษา ให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพได้ตามความคาดหวังของสังคม และเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร บุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถาบันอาชีวศึกษา และผู้เรียนต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถานศึกษาต่างประเภทกันในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี มีปัญหาในการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ตามประเภทของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 391 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2550) ในจังหวัดปราจีนบุรี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรีปีการศึกษา 2551 ที่สุ่มได้จากประชากร คำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973: 725) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 จากจำนวนประชากร 391 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 198 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 ตอนที่ 1 คือ เป็นแบบสอบถามสำหรับ ครูผู้สอน ข้อคำถามเกี่ยวกับประเภทของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามในจัดกิจกรรม นักศึกษา เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของ ศศีเทพ ปร่ำนาค (2543) จำนวนทั้งหมด 36 ข้อ

3.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Rating Scale)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครูผู้สอน จำนวน 198 คน จากสถาบันการอาชีวศึกษาทั้ง 8 แห่ง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดกระทำเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม คือการทดสอบเครื่องมือการวิจัยทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

5.2 วิเคราะห์ข้อมูล ประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตอนที่ 1) การจัดกิจกรรมนักเรียนโดยการหาความถี่ สถิติร้อยละ (Percentage)

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการจัดกิจกรรม นักศึกษา (ตอนที่ 2) โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวัดระดับปัญหา ใช้แบบมาตราส่วนแบบลิเคิต (Likert Scale) โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามที่เรียกว่าการจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) โดยการใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อใช้วัดน้ำหนัก

ความคิดเห็นโดยข้อคำถามให้ครอบคลุมหัวข้อที่จะศึกษาที่จะศึกษาในแต่ละส่วนที่จะศึกษามี 5 ตัวเลือก

5.4 ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t-test Independent) การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีที่แตกต่างกันมีปัญหาในการจัดกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกัน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบ ค่าที (t – test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ จำแนกตามประเภทสถานศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 74.24 เป็นครูสังกัดโรงเรียนเอกชน จำนวน 51 ร้อยละ 25.76

2. ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พบว่า ผู้สอนในสถาบันการอาชีวศึกษา มีความเห็นว่าปัญหาการ จัดกิจกรรมนักศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง 3 ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.40, S.D.=0.75) โดยปัญหาด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ย ระดับมาก ($\overline{X}$=3.45, S.D.=0.83) รองลงมาคือปัญหาด้านการดำเนินงาน ($\overline{X}$=3.40, S.D.=0.82)

3. และปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือปัญหา ด้านการประเมินผล ($\overline{X}$=3.35, S.D.=0.87) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการกิจกรรมนักศึกษา ด้านการวางแผนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการกิจกรรมนักศึกษา ด้านการดำเนินงานของโรงเรียนอาชีวศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ตามประเภทของโรงเรียนโดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

6. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการกิจกรรมนักศึกษา ด้านการประเมินผลของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเรื่องศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนในสถาบันการอาชีวศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ในปัญหาด้านการวางแผน ปัญหาด้านการดำเนินงาน และปัญหาด้านการประเมินผล ผู้วิจัยเห็นว่ามีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้ คือ

1. ปัญหาด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนในสถาบันการอาชีวศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด ปราจีนบุรี มีปัญหาในด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาเรื่องตารางระยะเวลา การกำหนดการจัดกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กอร์ตัน (Gorton อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ ยุคุณธร, 2543: 17) ควรเขียนจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรในกิจกรรมแต่ละอย่างแต่ละประเภท มีการวางแผนการประชุมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้รอบคอบและชัดเจนอธิบายและเขียนโปรแกรมกิจกรรมต่างๆ ทั้งหมดให้ผู้เรียนได้ทราบในตอนต้นปีการศึกษา และมีการประเมินผลแต่ละกิจกรรมและโปรแกรมกิจกรรมทั้งหมดเป็นระยะ ๆ และอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่จำเป็น รองลงมาคือ กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของครู นักศึกษาในการจัดกิจกรรม ควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติครบ และมีความสนใจในกิจกรรมนั้นๆ ระบุบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ชัดเจน ด้านการจัดกิจกรรมควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิทยาลัยเทคนิคชุมพร เขต 2 (2550) กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ควรจะพัฒนาขึ้นมาจากความสนใจ ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมได้ ควรจะพัฒนาความสามารถพิเศษ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพิ่มความรู้และทักษะในการเป็นผู้นำ หรือเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มพัฒนาความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น สร้างเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่ควรจะทำให้ผู้เรียนเสียค่าใช้จ่ายมากเกินไป ควรจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและปรับตัวเข้ากับ สถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขสะท้อนค่านิยมแบบประชาธิปไตยและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดให้มีขึ้นนั้นควรมีครู-อาจารย์ เป็นผู้ให้คำปรึกษาและดูแล โดยเปิดโอกาสให้เป็นผู้ดำเนินการ การจัดกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ควรขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ความพร้อมสภาพแวดล้อม ตลอดจนแหล่งสนับสนุนอื่น ๆ ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรม จะต้องมีความเข้าใจตรงกัน ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน หลักการที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องยึดในการจัดและการบริหารกิจกรรมนักเรียน

2. ปัญหาด้านการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนในสถาบันการอาชีวศึกษา มีความเห็นว่าปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ในด้านการดำเนินงานภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาเรื่องความร่วมมือของครู/อาจารย์ในการดำเนินการจัดกิจกรรม ของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง พูลสวัสดิ์

(2534: 46) กิจกรรมนักเรียนว่า โดยทั่วทั่ว ๆ ไปแล้ว บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องจะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูที่ถูกแต่งตั้งให้ควบคุม ดุแลการจัดกิจกรรม จะต้องร่วมปรึกษาหารือ ในการวางแผนงานและโครงการต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน รองลงมาคือ เรื่องงบประมาณ ในการดำเนินการแต่ละกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร ล้อธรรมจักร (2531: 42) ได้สรุปหลักการดำเนินการตามแผนไว้ว่า วัตถุประสงค์สำคัญในการดำเนินการตามแผนคือ ความต้องการที่จะให้ได้รับความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการดำเนินงาน คือ บุคลากรซึ่งทำหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ ครู และ นักเรียน และด้านเงิน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้กิกรรมดำเนินไปได้ด้วยดี

3. ปัญหาด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนในสถาบันการอาชีวศึกษามีความเห็นว่าปัญหาการ จัดกิจกรรมนักศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ในด้านการประเมินผลภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาเรื่องการบันทึกผลการประเมินไว้เป็นหลักฐานแสดงให้ชัดเจน รองลงมาคือ มีการประเมินผลกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดภาคการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ (พัทธมน ศักดิษฐานนท์, 2544: 23-25) การจัดกิจกรรมนักเรียนมีประสิทธิภาพดี จะต้องมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม การประเมินผลการกิจกรรมนักเรียน และยังทำให้ทราบว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละครั้งมุ่งหมายที่ชัดเจน แน่นอน เมื่อจัดและกิจกรรมควรจะประเมินดูว่า กิจกรรมเหล่านั้นได้ผลตามที่ได้วางจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ ควรจะได้มีการประเมินกิจกรรมนักเรียนเป็นระยะ ๆ ตลอดภาคการศึกษาและตลอดปี เพื่อจะได้ทราบว่าได้จัดกิจกรรมใดขึ้นบ้าง และได้ผลอย่างไร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะสำหรับ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

1. ควรกำหนดแผนปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมนักศึกษา แผนงบประมาณสนับสนุนงานกิจกรรมนักศึกษา ในแต่ละปีการศึกษา

2. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ทักษะ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละสถานศึกษาอาชีวศึกษาใน รูปแบบของการจัดกิจกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบ ของฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม ความกตัญญู ความมีจิตใจอาสา เพื่อสร้างจิตสำนึกดีต่อตนเองและชุมชนท้องถิ่น

4. ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักศึกษา

5. ควรมีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บเอกสารข้อมูลงานกิจกรรมนักศึกษา

6. ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละครั้งควรมีการสร้างแบบประเมินในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และสอดคลองกับผู้เข้ารวมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาการจัดการกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่บริเวณใกล้เคียง และนำผลที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบหาความแตกต่าง

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี

3. ควรมีการศึกษาตัวแปรตามอื่นๆ ที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี

บรรณานุกรม

บัญญัติ ลาชโรจน์. (2547). **การอาชีวศึกษา การแข่งขันเศรษฐกิจไทยภายใต้สถานการณ์ใหม่ของโลก.** วันที่ค้นข้อมูล 24 กุมภาพันธ์ 2551, เข้าถึงได้จาก http://www.ttc.ac.th

ประสิทธิ์ สุรศิลป์. (2538). **ปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

พัทธมน ศักดิษฐานนท์. (2544) **บทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา.

ยุทธพงษ์ คุณธร. (2543). **การจัดกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 4.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรเวทย์ บุญมา. (2541). **การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิทยาลัยเทคนิคชุมพร เขต 2. (2550). **งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา.** วันที่ค้นข้อมูล 20 กุมภาพันธ์ 2551, เข้าถึงได้จาก http://www.cptc.ac.th/work/activity/index.htm

ศศีเทพ ปร่ำนาค. (2543). **ปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาสหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุทธิวรรณ กิตินิรันดร์กูล. (2545). **ผลและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของอาจารย์.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis.** Tokyo: Harper.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

THE LEARNING ORGANIZATION OF SCHOOLS UNDER THE JURISDICATION OF THE PRACHIN BURI EDUCATIONAL SERVICE AREA

สายบัว ชัชวาล สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรสา โกศลานันทกุล
Saibuo Chatchawan, Suwanna Chotisukan, and Orasa Gosalanantagoon

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีและ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีจำแนก ตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ได้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานคือ t–test

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านความคิดความเข้าใจ เชิงระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และต่ำสุด คือด้านแบบแผนความคิดอ่าน

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลปรากฏดังนี้

2.1 ครูผู้สอนในสถานทำการที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนในสถานทำการที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และเขต 2 จังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในภาพรวมนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ใน 4 ด้าน คือ ด้านความรอบรู้แห่งตน ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the learning organization of schools under the Jurisdiction of the Prachin Buri Educational Service Area and to compare the opinion of the teachers toward the learning organization of schools under the Jurisdiction of the Prachin Buri Educational Service Area.

The samples were 345 respondents which consisted of principals and teachers. The tool used to collect data was a questionnaire. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation (S.D.), t-test (independent).

The findings were as follow:

1. The statistical mean of teachers operator toward the learning organization of schools under the Jurisdiction of the Prachin Buri Educational Service Area as a whole were at a high level. The aspect with the higheast level of statistical mean were the systematic thinking, and mutual team learning whence as the aspect of conceptual thinking was the towest.

2. The comparative analysis of teacher opinion toward the learning organization of schools under the Jurisdiction of the Prachin Buri Educational Service Area by the size of school as a whole and each aspect showed that there was no statistical significantly different at the level of .05. However the research found the statistical significant differences of the teachers opinions between these who were Buri Educational Service Area one and two at the level of .05 in term of working at schools under the Jurisdiction of prachin self learning, conceptual thinking, shared value and mutual team learning.

คำสำคัญ

องค์กรแห่งการเรียนรู้ การศึกษา

ความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารและการคมนาคมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแต่การศึกษาในปัจจุบันไม่อาจรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ ปัญหาทางสังคมเกิดขึ้นอย่างมากมาย ทำให้เกิดกระแสการปฏิรูปในทุกๆ ด้าน ในปี พ.ศ. 2538 หลายฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการเมืองการปกครอง เกิดกระแสปฏิรูปการเมือง ในที่สุดคนไทยก็ได้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดและมีบทบัญญัติที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อนมากมาย โดยเฉพาะได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาอย่างจริงจัง จนกระทั่งได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในทุกระดับทุกระบบ และปัจจุบันเรามีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาจักรไทย พุทธศักราช 2550

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยคาดหวังให้ผู้ผ่านการศึกษาแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือเป็นผู้มีสุขภาพพลานามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิดเป็นผู้ใฝ่รู้เสาะแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและมีความอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 :34)

จากปัญหาทางการศึกษาในภาพรวม จะเห็นได้ว่าการปรับตัวของระบบการศึกษาไทยไม่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคแต่ละสมัย เกิดวิกฤตทางการศึกษา ปัญหาทางสังคมที่มีอยู่มากมาย การแข่งขันระดับนานาชาติอยู่ในระดับที่ท้ายๆเหตุที่เป็นเช่นนี้ได้รับการสรุปแล้วว่า เพราะสังคมไทยไม่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (นิธิ เอี่ยวศรีวงศ์, 2544 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีศักยภาพการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ สามารถประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จัดการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระดมทรัพยากรต่างๆ มาสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่ง พัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการวิจัย และนำผลมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพ และเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กำกับติดตามและประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีมีสถานศึกษาในสังกัดทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 274 แห่ง 1 สาขา

กระจายอยู่ ในพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมโหสถ อำเภอนาดี อำเภอบ้านสร้างอำเภอประจันตคาม และอำเภอศรีมหาโพธิ ประกอบด้วยสถานศึกษาขนาดเล็ก 214 โรง สถานศึกษาขนาดใหญ่ 60 โรง ผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำอย่างต่อเนื่อง

จากเหตุผลและปัญหา จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ เป็นปัญหาเร่งด่วนซึ่งต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา เพื่อให้สถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยอาศัยกรอบแนวคิด การนำสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมีศักยภาพเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งหากนำไปพัฒนา และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา น่าจะสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ สิ่งสำคัญที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ได้สำเร็จ และจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา และความพร้อมความตระหนักของเพื่อนร่วมงานในองค์กร กล้าที่จะคิด กล้าที่จะทำ และกล้าที่จะนำการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิมๆ ไปสู่สิ่งใหม่ๆ ที่ดีกว่า เพื่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่น่าภาคภูมิใจในโอกาสต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี แตกต่างกันตามเขตพื้นที่และขนาดของสถานศึกษา อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นการศึกษาปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีจำแนก ตามเขตพื้นที่การศึกษาและขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีและขนาดของสถานศึกษา โดยแบ่งเขตพื้นที่และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

1.1 เขตพื้นที่การศึกษา

1.1.1 เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

1.1.2 เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

1.2 ขนาดสถานศึกษา

1.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)

1.2.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป)

ตัวแปรตาม ได้แก่ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามกรอบแนวคิด ของ ปีเตอร์ เอ็ม. เซ็นกี (Peter M. Senge) ประกอบด้วยวินัย 5 ประการ คือ

1) ด้านความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery)

2) ด้านแบบแผนความคิดอ่าน (Mental Models)

3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)

4) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)

5) ด้านความคิดความเข้าใจเชิงระบบ (Systems Thinking)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551โดยการกำหนดขนาดของสถานศึกษา1) เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป 2) เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กมีนักเรียนไม่เกิน 120 โดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamana อ้างใน ยุทธ์ ไกยวรรณ์, 2545: 108) ตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง รวม 345 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่รวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบสอบถามให้สอดคล้องกับบทบาทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 แบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551โดยครอบคลุม

พฤติกรรม 5 ด้าน คือ 1) ด้านความรอบรู้แห่งตน 2) ด้านแบบแผนความคิดอ่าน 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม 4) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และ 5) ด้านความคิดความเข้าใจเชิงระบบ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีระดับความคิดเห็น 5 ระดับดังนี้

5 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากที่สุด

4 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มาก

3 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ปานกลาง

2 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้น้อย

1 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้น้อยที่สุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่า t–test สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สถานภาพส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ ตั้งแต่ 46-55 ปี โดยมีคุณวุฒิทางการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 21 ปีขึ้นไป ขนาดของสถานศึกษาเป็นขนาดใหญ่ โดยมีนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ส่วนใหญ่เป็นเขต 2 (อ.กบินทร์บุรี อ.นาดี)

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านความรอบรู้แห่งตน พบว่า ครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านแบบแผนความคิดอ่าน พบว่า ครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม พบว่า ครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม พบว่า ครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านความคิดความเข้าใจเชิงระบบ พบว่า ครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลปรากฏดังนี้

2.1 ขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 เขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในภาพรวมนั้นแตกต่างกันรายด้านแตกต่างกันในด้านความรอบรู้แห่งตน ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความรอบรู้แห่งตน ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและด้านความคิดความเข้าใจเชิงระบบ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการวางแผน การดำเนินการตามแผน มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเข้มข้น มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องบุคลากรมีขวัญกำลังใจเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะสร้างสรรค์เชิงรุก ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตนเองได้มีการพัฒนาตนเองและนำผลการพัฒนาตนเองมาพัฒนางานในองค์กรจึงทำให้ผลงานขององค์กรโดยรวมในทุกๆด้านมีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภมรี ธำรงศรีสุข (2544) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่า การเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถทำให้พนักงานงานบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศ ไทยจำกัด มีลักษณะชี้นำตนเองได้ จากผู้ที่คอยช่วยเหลือ

ก็จะเป็นผู้ให้คำปรึกษา และงานวิจัยของ วิโรจน์สารรัตนะ และอัญชลี สารรัตนะ (2545) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง พบว่า ระบบการคิดและระบบการพัฒนาควรจะต้องมองการพัฒนาอย่างเป็นผลต่อเนื่องกัน โดยเริ่มจากการพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ก่อนจะส่งผลต่อการพัฒนาในหลายๆด้านโดยเฉพาะด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาความเป็นองค์กรวิชาชีพ การพัฒนาความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของสถานศึกษา

2. ผลจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งต่างกันกับเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ที่มีการพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ มากกว่าเขต 2 อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นการศึกษาปราจีนบุรี ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาของ เขต 1 มากกว่า เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถวิล มาตรเลี่ยม (2544) ที่ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการศึกษาต่อการพัฒนาสถานศึกษาประชาบาล เขตจังหวัดสกลนคร พบว่า กรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีบทบาทในการพัฒนาสถานศึกษา ร่วมมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่างกันแสดงให้เห็นว่า ขนาดของสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่ทำให้ ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางอยู่ในชุมชนที่มีความเจริญ ความสามารถในการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ในระดับที่มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายข้อในแต่ละด้านแล้ว พบว่ารายข้อที่เป็นประเด็นที่จะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้นควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม สร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของวิสัยทัศน์องค์กรและนำสู่การฝึกปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์องค์กรด้วยวินัย 5 ประการ คือ 1) การรอบรู้แห่งตนหรือการเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดเวลาและตลอดชีวิต 2) การมีแบบแผนความคิดอ่านหรือมีความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำเดิมแต่สร้างสรรค์ 3) การมีวิสัยทัศน์ร่วม หรือการมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในแนวเดียวกันเพื่อความสำเร็จของงาน 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อ

การพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร และ5) การมีความรู้ความเข้าใจเชิงระบบหรือระบบของการทำงานจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบครบวงจร

2. ควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำขององค์กร โดยเฉพาะภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ถ้าผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน มีความตระหนักในบทบาทในหน้าที่ และพร้อมนำสู่การปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นย่อมทำให้องค์กรมีแต่การพัฒนาและจะก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งตลอดไป

3. ผู้นำที่ดี ควรเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ใจเปิดกว้าง กรุยทางให้ผู้อื่นเดินตามได้อย่างมั่นใจ ปลอดภัย เปิดโอกาส กระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาและมุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่มีขนาดเล็กใกล้เคียงกัน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ โดยการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อีกต่อไปได้

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ.** กรุงเทพฯ เซเว่นพริ้นติ้งกรุ๊ป.

ถวิล มาตรเลี่ยม. (2544). **การปฏิรูปการศึกษา: โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ (SME).** กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

นิธิ เอี่วศรีวงศ์. (2544). **สังคมแห่งการเรียนรู้: การประยุกต์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน.** กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

ภมรี ธำรงศรีสุข. (2544). **การเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ กรณีศึกษา : บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด.** ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตรศึกษา สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2545). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วิโรจน์ สารรัตนะ และอัญชลี สารรัตนะ. (2545). **ปัจจัยทางการบริหารกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ์

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

การศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

A STUDY OF GUIDELINE IMPLEMENTATION IN SCHOOL'S LEARNING REFORM ACCORDING TO ADMINISTRATORS' OPINIONS UNDER THE OFFICE OF PRACHIN BURI EDUCATIONAL SERVICE AREA

สมเกียรติ์ บุญสาย สมบัติ คชสิทธิ์ และสุวรรณา โชติสุกานต์

Somkiad Bunsai, Sombat Kotchasit, and Suwanna Chodsukarn

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์การบริหารและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ทำหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 215 คน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 97 โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง 70 โรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 48 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติค่าที (t–test Independent) และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวัดและการประเมินผล และด้านการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study of guideline implementation in school's learning reform according to administrators' opinions under the office of Prachin Buri educational service area, and to compare the opinions of school administrators categorized according to administrative experience and school sizes. The research samples were 215 school administrators of 97 small -sized school, 70 medium sized schools and 48 large-sized ones. The instrument applied in this study was a rating scale questionnaire whose reliability was 0.95. Statistics used in the research analysis were percentage, mean, standard deviation. t-test and F-test were applied in statistical hypothesis testing.

The results of this research were as follows:

1. As a whole, work performance results of the school administrators according to learning reform guideline was at high level. When scrutinized at each aspect, it was found at high level in 3 aspects, and at medium level in 1 aspect, these aspects were learning reform policy, teaching procedures, measurement and evaluation, including classroom research.

2. The school administrators with different administrative experience, as a whole had statistically significant difference of opinions on working performance of laming reform guideline at the .05 level. When scrutinized at each aspect, it was found statistically significant difference at the level of .05 in 3 aspects i.e. learning reform policy, teaching procedures and measurement and evaluation. It was found no significant difference in the

aspect of classroom research. The opinions of the school administrators of different school sizes on working performance of learning reform guiltless as a whole, were statistically difference at the .05 level of significance. When scrutinized at each aspect, they were found no statistically significant difference at the level of .05 in 2 aspects i.e. learning reform policy and teaching procedures. But there were statistically significant difference at the level of .05 in 2 aspects i.e. measurement and evaluation and classroom research.

คำสำคัญ

การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียน

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อสภาพของสังคมที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงมีความสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นการจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาที่ดีนั้นต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและเทคโนโลยี แต่การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สังคมและประเทศ ยิ่งเมื่อต้องเผชิญกับกระแสความคาดหวังของสังคมที่จะทำให้การศึกษามีบทบาทในการเตรียมคนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในสังคมโลกด้วยแล้วก็ยิ่งเห็นความสับสน ความล้มเหลว ความล้าหลังที่เป็นปัญหาของการศึกษามากขึ้น จากมุมมองหรือทัศนะของบุคคลต่าง ๆ ที่เห็นพ้องต้องกันทำให้กล่าวได้ว่า การศึกษาของไทยเรากำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤตอย่างยิ่ง (รุ่ง แก้วแดง, 2541: 1-2) เป้าหมายการศึกษา ปรัชญาการศึกษา การพัฒนาระบบการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารโลก ล้วนถูกครอบงำอย่างเข้มงวดให้ไปสู่การฝึกอบรมคนไทยให้กลายเป็นวีรบุรุษวีรสตรีในสถาบันการศึกษา เป็นมนุษย์พิเศษที่เพื่อนและอาจารย์ยกย่องเป็น “เด็กปัญญาเลิศ” (พิทยา ว่องกุล, 2543: 12-13) และวิกฤตที่สำคัญของระบบการศึกษาไทย คือ ความทุกข์ของผู้เรียน เนื่องจากเนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ของเด็ก เด็กจำใจต้องเรียนรู้ในสิ่งที่ไกลตัว ต้องสร้างจินตนาการด้วยความยากลำบาก และมีความทุกข์เพราะต้องท่องจำตลอดเวลา ทำให้เด็กมีเจตคติต่อการเรียนไปในทางลบ มองว่าการเรียนไม่ใช่เรื่องสนุก ไม่มีความสุข ไม่น่าเรียน และยิ่งการสอนถ้าเรียน ในระดับที่เน้นเฉพาะความจำก็ยิ่งเพิ่มความเครียดให้เด็กมากขึ้นจนเกิด

ปัญหาวิกฤติเกี่ยวกับผู้เรียน และนับวันปัญหาเหล่านั้นจะรุนแรงมากขึ้น จนกระทั่งกลายเป็นปัญหาใหม่ของสังคมได้ (รุ่ง แก้วแดง, 32543: 2-3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาสู่การปฏิบัติ จากข้อมูลแผนปฏิบัติประจำปี 2551 การสรุปการปฏิบัติงานในรอบปี 2549 ได้กล่าวโดยสรุปว่า การปฏิรูปการศึกษามีโรงเรียนนำร่องการปฏิรูป พบว่า การปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการปฏิรูปการเรียนรู้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2550: 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมโดยจะต้องเริ่มต้นจากโรงเรียนดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการดำเนินการจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตลอดเวลา โดยบุคลากรทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูจะต้องมีความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ตั้งแต่นโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน และการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ฯ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การบริหารจัดการที่เป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ตลอดจนเปิดโอกาสให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่จากรายงานการประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่ผ่านมา พบว่า คุณภาพการศึกษาที่พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังอยู่ในระดับมาน่าพอใจ โดยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านวิชาการ ทักษะการคิด ทักษะการค้นคว้าต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 60) ยกเว้นความเป็นพลเมืองดีผ่านเกณฑ์ สำหรับด้านวิชาการ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ ยกเว้นสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ ความพยายามในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในช่วงที่ผ่านมา พบว่า ได้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง การดำเนินการในด้านนี้ประกอบด้วย การปรับเปลี่ยนหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งรวมถึงการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน เช่น มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดำเนินการส่งเสริมให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดของหน่วยงานในระดับนโยบายและหน่วยงานต้นสังกัด มีการจัดทำคู่มือครูสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ มีการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญแต่ยังดำเนินการไม่ครบถ้วน ซึ่งนอกจากครูจะต้องปรับกระบวนการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องปรับปรุงรูปแบบการวัดและประเมินผล

ผู้เรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป โดยการวัด และประเมินผลผู้เรียนให้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความปะพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมควบคู่ไปกับการทดสอบ ซึ่งพบว่าการดำเนินการมีน้อย มีเพียงการจัดทำเอกสาร เป็นแนวทางการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน และแบบระเบียนแสดงผลการเรียนมีการฝึกอบรมครู ส่วนหนึ่งแต่ทางปฏิบัติจริงครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการทดสอบเหมือนเดิม (สำนักเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2550: 12)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรที่จะพัฒนาการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีให้มีระดับความสำเร็จที่สูงขึ้น ทั้งนี้ต้องทราบข้อมูลในการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ชัดเจน แม่นยำและถูกต้อง จึงได้ทำการศึกษา การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นของต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับใด
2. ผู้บริหารมีความคิดเห็นของต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์การบริหารและขนาดโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ การบริหารและขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ทำหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน 276 โรงเรียน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 132 โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง 87 โรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 57 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ทำหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ Krejcie and Morgan จำนวน 215 คน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 97 โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง 70 โรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียน ขนาดใหญ่จำนวน 48 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อนำมากำหนดเป็นแบบสอบถาม

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3 ทำการสร้างแบบสอบถาม ฉบับร่างตามกรอบแนวคิด

3.4 นำแบบสอบถามให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.5 ปรับปรุงแก้ไขและนำแบบสอบถามไปให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความ ที่เขียนขึ้นแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยข้อคำถามที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .05 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

3.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.8 นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารในการเก็บข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ได้แบบสอบถาม จำนวน 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ตามลำดับ ขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูป การเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ การบริหารและขนาดโรงเรียน เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test Dependent) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยเทคนิค Newman-Keuls Test ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้านคือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวัดและการประเมินผล และด้านการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษา เรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทาง การปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติ หลักสำคัญ คือ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยทั้งชาติจากเดิม ที่เน้นการถ่ายทอด และการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรัก การเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการปฏิรูปการเรียนรู้นั้นควรเริ่มจากโรงเรียนทุกแห่งดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยในการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีการประกันคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยบุคลากรของโรงเรียนทั้งผู้บริหารและครู ควรมีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติและการบริหารจัดการที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนที่กำลังดำเนินการหรือ มีความต้องการ ที่จำดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ผสมผสานกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินโครงการสรรหาและสนับสนุนโรงเรียนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายในขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 1-4) ดังนั้น จึงส่งผลทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสกฤต เศรษฐชัย (2546) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม

สามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา (2548: 52-62) ที่พบว่า การดำเนินการงานปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของประสาร เทียมสกุล (2550) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหารและขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ การบริหารและขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการบริหารงานที่แตกต่างกันทำให้กระบวนการวางแผน กระบวนการคิด กระบวนการติดสินใจในการบริหารงานแตกต่างกัน การปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้แม้จะเป็นโยบายในระดับชาติที่โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการปฏิบัติการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 แต่ด้วยประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความคิดเห็นและแนวทางปฏิบัติที่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของประสาร เทียมสกุล (2550: 48-59) ที่ได้เปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกันมีการปฏิบัติตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้านการวัดและการประเมินผล ดานการประกัน

คุณภาพการศึกษา ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 กำหนดภารกิจให้โรงเรียนทุกแห่งทุกขนาดจะต้องมีการปฏิบัติในแนวทาง และเกณฑ์เดียวกัน พร้อมกันนั้นจำเป็นจะต้องมีภารกิจในการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนใน 5 ส่วนเหมือนกัน (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 6) คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน การปฏิรูปการสอนของครูผู้สอน การปฏิรูปการบริหารของผู้บริหาร การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2544: 1-4) ที่ได้ระบุเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนโดยมิได้จำแนกตามขนาดโรงเรียนไว้ว่าผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำของโรงเรียนและแบบอย่างของผู้เรียนรู้ด้วยตนเองและของโรงเรียนทั้งโรงเรียนว่ามีศักยภาพด้านใด และเพียงใด แล้วนำไปเป็นฐานในการพัฒนาให้โรงเรียนมีระบบโครงสร้างและนวัตกรรมองค์กรที่เน้นการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ โดยองค์คณะบุคคล การพัฒนาบุคลากร และคณะกรรมการโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งโรงเรียน ผู้บริหารจะใช้การปฏิรูปจริงและการประเมินผลเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้มีความรู้ ความสามารถทัศนคติที่จะบริหารจัดการตามสภาพความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณภาพและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ แม้ว่าผลการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่จะคิดเห็นและปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่สอดคล้องในทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้

1.1 ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อร่วมกันในการกำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เหมาะสมแต่ละท้องถิ่น

1.2 ควรมีการกำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.1 ควรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยต้องเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง ไม่เป็นเพียงแค่หลักการ

2.2 ควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อครูผู้สอนเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านการวัดและประเมินผล

3.1 ควรแต่งตั้งคณะกรรมการการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อดูแลรับผิดชอบงานโดยเฉพาะ

3.2 ควรกำหนดเครื่องมือประเมินผลที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างน่าเชื่อถือ

3.3 ควรจัดทำเครื่องมือประเมินที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างน่าเชื่อถือ

4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

4.1 ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

4.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2. การศึกษาแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

บรรณานุกรม

เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, สำนักงาน. (2550). **แนวทางการจัดการเรียนรู้และประเมินผล.** งานนโยบายและแผน.

_____. (2551). **การายงานการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.** งานพัฒนาวิชาการ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). ร**ายงานการประชุมบทบาทนักวิจัยในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2547). **ชุดฝึกอบรมทางไกลบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐานเส้นทางการปฏิรูปการเรียนรู้ "ครูปฏิรูป" ตอนที่ 6 การวัดประเมินเครื่องมือการพัฒนาต่อเนื่อง**. กรุงเทพฯ: อุษา.

จักรพงษ์ กุ้งมะเริยง. (2546). **การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา.**วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ประสาร เทียมสกุล. (2550). **การศึกษาการปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุรินทร์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

พิทยา ว่องกุล. (2543). **ปฏิวัติการศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ: ไอมรพริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

รุ่ง แก้วแดง. (2544). **ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก.** กรุงเทพฯ: ธีระฟิลม์ และไซเท็กซ์

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

สภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

THE CONDITIONS OF GUIDANCE ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER THE JUISDICTION OF THE PRACHIN BURI EDUCATIONAL SERVICE AREA

สมทรง สีสม สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรสา โกศลานันทกุล
Somthong Seesom, Suwanna Chotisuka, and Orasa Gosalanantagoon

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ได้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติพื้นฐานค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐาน ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่า t–test

ผลการศึกษา พบว่า

1. วิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน ด้านการศึกษาสำรวจข้อมูลมี ระดับสูงสุดคือ ด้านงานศึกษา สำรวจ ข้อมูล รองลงมาคือด้านการติดตามและประเมินผล และต่ำสุด คือ ด้านงานสารสนเทศ

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดที่แตกต่างกันในภาพรวม มีความแตกต่างกันด้านงานสารสนเทศและด้านงานให้คำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the conditions of guidance administration in schools under the Jurisdiction of the Prachin Buri Educational Service Area and to compare the conditions of guidance administration in schools under the Jurisdiction of the Prachin Buri Educational Service Area which classified by size of school. The samples were 345 key informants and the tool used to collect data was a questionnaire. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation (S.D.), t-test (independent).

The findings were as follow:

1. The conditions of guidance administration in schools under the Jurisdiction of the Prachin Buri Educational Service Area showed that as a whole were at a high level and each aspect had a maximum mean in the aspect of data gathering , follow up and evaluation and data information.

2. The comparative analysis between the conditions of guidance administration in schools under the Jurisdiction of the Prachin Buri Educational Service Area and the size of school showed that as a whole and each aspect had significantly different at the level of .05 namely in the aspect of data information and counseling.

คำสำคัญ

การแนะแนวของโรงเรียน การศึกษา

ความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม ของประเทศไทยในปัจจุบันทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนไทย ทำให้สภาพความเป็นอยู่ สภาพการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลเปลี่ยนแปลงไป (รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อสังคมไทย, 2544 :31) กระแสอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติทำให้ค่านิยม ความเชื่อของคนไทย และสังคมไทยเบี่ยงเบนออกจากเอกลักษณ์วัฒนธรรมที่ดีงามและคุณค่าชีวิตแบบไทยเดิม มายึดติดกับกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม มีความหย่อนยานในศีลธรรมและจริยธรรม จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันทำให้เด็กได้รับการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ฉลาดทำให้ชีวิตได้รับความขมขื่นเป็นทุกข์แสนสาหัส ต้องเผชิญความขัดแย้ง ความกดดันนานัปการไม่อาจปรับตนให้ทันกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

จากสภาพปัญหาดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงมีเจตนารมณ์ที่เน้นการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องเน้นในการพัฒนาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในทุกด้านไปพร้อมกันหรือแบบองค์รวม คือ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข นับเป็นสิ่งยากในสภาพสังคมปัจจุบัน ในขณะที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคน ทุกเพศทุกช่วงวัยของชีวิต ผลกระทบอันเกิดจากบุคคลไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อม ขาดทักษะในการตัดสินใจ และไม่สามารถปรับตัวตามสถานการณ์ได้

งานแนะแนวเป็นงานส่งเสริมการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนว จึงได้ประกาศใช้แผนพัฒนาการแนะแนวมาแล้ว 3 ฉบับ คือ แผนพัฒนางานแนะแนวกระทรวงศึกษาธิการระยะที่ 1 (พ.ศ. 2535-2539) แผนพัฒนาการแนะแนวกระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) และได้จัดทำแผนพัฒนางานแนะแนว ระยะที่ 3 (พ.ศ.2545-2549)เพื่อให้การแนะแนวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่รวมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและยึดหลักในการศึกษาตลอดชีวิต โดยให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กรมวิชาการ (2545: 20) ได้สรุปแนวทางการบริหารจัดการงานแนะแนวไว้ว่า เป็นการพัฒนาระบบการแนะแนวของสถานศึกษาที่สามารถป้องกันช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทุกคนได้เต็มตามศักยภาพ การจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การแนะแนวทั้งในด้านแนวคิดและวิธีการทำงานให้เป็น “การแนะแนวมติใหม่” ที่มุ่งให้ทุกส่วนทุกฝ่ายในสังคมมีบทบาท มีส่วนร่วมในการแนะแนวชีวิตและสังคม เพื่อดูแลช่วยเหลือบุคคลในทุกช่วงวัยของชีวิตอย่างมีคุณภาพ การบริหารจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งระบบการบริหารการแนะแนวที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ขอบข่ายภารกิจงานแนะแนว ที่ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา อาชีพและบุคลิกภาพ การวาง โครงสร้างองค์กรและบทบาทหน้าที่ เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับการกำหนดคณะหรือบุคคลผู้ปฏิบัติ งาน รวมทั้งสายการบริหารและประสานงาน โดยยึดหลักทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วม มีระบบการดำเนินงานที่แสดงถึงกระบวนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ครูทุกคนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และองค์ประกอบที่ลืมไม่ได้คือ การติดตามและประเมินผล ซึ่งมีหลายวิธีการและหลายปัจจัย มีการ

ติดตามผลผู้เรียนที่จบการศึกษา ประเมินกระบวนการและผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้อาจพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ได้ตามความจำเป็น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญเดิมจะมีการดำเนินงานแนะแนวมาอย่างต่อเนื่องแล้ว ส่วนโรงเรียน สปช. เดิม นั้นส่วนใหญ่เพิ่งเริ่มดำเนินการ ผู้ศึกษาจึงสนใจในการที่จะศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวตามของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ซึ่งมีโรงเรียนที่มีขนาดและจำนวนบุคลากรต่างกันว่ามีสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

มีสภาพการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนแตกต่างกัน ตามเขตพื้นที่และขนาดของโรงเรียน อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา โดยมีการแบ่งขนาดของโรงเรียนดังนี้

1) โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)

2) โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป)

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน โดยใช้แนวการบริหารจัดการงานแนะแนว ของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2545 5) มีภารกิจงาน 5 งานหลัก ดังนี้

1) งานศึกษา สำรวจ ข้อมูล

2) งานสารสนเทศ

3) งานให้คำปรึกษา

4) งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ

5) งานติดตามและประเมินผล

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2550 กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamana อ้างใน ยุทธ์ ไกยวรรณ์, 2545: 108) และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนโรงเรียน 150 โรงเรียน จำนวนครู 345 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนที่สังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน ตามแนวทางของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจงาน5 งาน ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scales) ได้แก่ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด แบบสอบถามแบ่งเป็น5 งาดังนี้

1) งานศึกษา สำรวจ ข้อมูล

2) งานสารสนเทศ

3) งานให้คำปรึกษา

4) งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ

5) งานติดตามและประเมินผล

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ค่าร้อยละ (%) ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม วิเคราะห์ t-test

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี ขนาดของโรงเรียน ที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งส่วนใหญ่ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 21 – 30 ปี และเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 เป็นส่วนมาก

1. สภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ระดับสูงสุดคือ ด้านงานศึกษา สำรวจ ข้อมูล รองลงมาคือด้านงานติดตามและประเมินผล และต่ำสุด คือ ด้านงานสารสนเทศ

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

2.1 ขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดที่แตกต่างกัน ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนรายด้านมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านงานสารสนเทศ และด้านงานให้คำปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนด

2.2 เขตพื้นที่การศึกษาที่แตกต่างกัน ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนรายด้านมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนด

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน ที่มีการดำเนินงาน ทั้งโดยรวม และรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน คืองานศึกษา สำรวจ ข้อมูล งานสารสนเทศ งานให้คำปรึกษา งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ และงานติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก แต่ควรที่จะมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะช่วยผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา ด้านงานอาชีพ ด้านชีวิต และสังคมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง รู้ว่าปัญหาของตนเองอยู่ที่ไหน ควรจะแก้ไขอย่างไร การแก้ไขนั้นมีกี่ทาง และควรเลือกทางใด จึงจะเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด พร้อมทั้งเกิดความรับผิดชอบในการช่วยตนเองอย่างจริงจัง และเพื่อเป็นแกนนำให้ความรู้ คำแนะนำแก่ครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องในการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้ระเบียบสะสม การใช้แบบทดสอบการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2537) พบว่า ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในแต่ละบริการ คือครูไม่มีเวลาในการรวบรวมข้อมูล ขาดเอกสารข้อมูลในการให้บริการและขาดคนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดป้ายนิเทศ นักเรียนไม่กล้าขอคำปรึกษา นักเรียนไม่ให้ความสนใจในบริการ และ กล่าวว่ามีกิจกรรมบางกิจกรรมที่โรงเรียนยังไม่ได้จัดทำ โดยให้เหตุผลของปัญหาการแนะแนวในโรงเรียน เช่น การขาดบุคลากรแนะแนวโดยตรง ความไม่พร้อมของโรงเรียน การขาดคู่มือ ขาดการติดต่อกับแหล่งข้อมูลภายนอก และการที่ครูมีภาระงานมากเกินไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สายสุดา สาสุนทร (2541) พบว่า ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในแต่ละบริการ คือครูไม่มีเวลาในการรวบรวมข้อมูล ขาดเอกสารข้อมูลในการให้บริการและขาดคนที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดป้ายนิเทศ นักเรียนไม่กล้าขอคำปรึกษา นักเรียนไม่ให้ความสนใจในบริการ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนรายด้านมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านงานสารสนเทศ และด้านงานให้คำปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนด

3. เขตพื้นที่การศึกษาที่แตกต่างกัน ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนรายด้านมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบรายข้อที่เป็นประเด็นที่จะนำไปสู่สภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

1. ควรที่จะการมีตารางนัดหมายเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เป็นที่แน่ชัด ควรที่จะมีการนัดวัน เวลา สถานที่ ให้แน่นอน เพื่อครูผู้สอนและนักเรียนจะได้มีการพบปะ พูดคุยกันถ้านักศึกษามีข้อสงสัย จะได้ถามได้ในตอนนั้นเลย และครูผู้สอนจะได้ให้ปรึกษาแก่นักเรียนได้ถูกต้อง และเพื่อเป็นการคลายข้อสงสัยให้กับนักเรียนด้วย

2. ควรที่จะมีการจัดทำบันทึกการให้คำปรึกษาทุกครั้ง เพื่อที่จะได้เป็นการบันทึกข้อมูลที่ครูได้ไปเยี่ยมนักเรียนที่บ้าน และได้มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้ปกครองว่าครูผู้สอนได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้ปกครองอย่างไรบ้าง และนักเรียนมีข้อสงสัยอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะนำมาแก้ไขและปรับปรุง มีการพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน ในพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เทียบกันพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อที่จะทราบถึงข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการทำวิจัยของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป

2. ควรที่จะศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าอาจมีผลต่อสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน อาทิ เพศ สถานภาพ และอายุ เป็นต้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงว่าผู้ตอบแบบสอบถามดังกล่าวนั้นมีเพศไหน มีสถานภาพอย่างไร และมีอายุส่วนมากนั้นอายุเท่าไหร่

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **รายงานประจำปี 2545.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

พนม พงษ์ไพบูลย์. (2537). แนะแนวคืออะไร. **วารสารแนะแนว.** 28(152) : 3 – 6.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2545). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สายสุดา สาสุนทร. (2541). **ปัญหาการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

สภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

STATE OF SCHOOL ADMINISTRATION OF THE BASIC EDUCATION SCHOOL COMMITTEE ACCORDING TO ADMINISTRATORS' AND TEACHERS' OPINIONS UNDER THE OFFICE OF THE PRACHIN BURI EDUCATIONAL SURVICE AREA

ประทวน เปรมกมล[1] เปรมจิตร บุญสาย[2] และอรสา โกศลานันทกุล[1]
Pratuan Premkamol[1], Premjit Bunsai[2], and Orasa Kosalanantakul[1]

[1]หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[2]หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 347 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 40 คน ครูจำนวน 307 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t–test) แบบ Dependent และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านการประสานงานและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and to compare state of school Administration of the basic education school committee according to administrators' and teachers opinions under the office of the Prachin Buri Educational Service Area. The research samples were 40 school administrators and 307 teachers. An instrument applied in this study was a rating scale questionnaire with reliability of 0.99. Statistics used in the research analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results of this research were as follows:

1. School administrators' and teachers' opinions the office of the Prachin Buri Educational Service Area in overall picture were at a high level. Considering each item, it was found that school administrators' and teachers' opinions in all items were at a high level namely planning, resource allocation, work reinforcement. In area of coordination and evaluation, school administrators' and teachers' opinions were at a moderate level.

2. The comparison of school administrators' and teachers' opinions to state of school administration of the basic education school committee classified by school's sizes i.e. large, middle and small, were not significantly different.

คำสำคัญ

การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียน

ความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้ระบุอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในมาตรา 39 ไว้ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 24) การกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 34 (2) ซึ่งได้กำหนดให้สถานศึกษา ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับหลักการบริหารที่ใช้โรงเรียน เป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ทำให้สถานศึกษาสามารถบริหารตนเองได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นการสร้างรากฐาน และความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาดังนั้นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลจึงมีสิทธิหน้าที่ และมีอำนาจตามกฎหมายในการบริหารงานด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแทนของนิติบุคคล ที่ใช้อำนาจแทนสถานศึกษาทั้งระบบ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ทำหน้าที่กำกับส่งเสริมและทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาทำให้มีศักยภาพบางประการ ซึ่งรุ่ง แก้วแดง (2546: 18-20) ได้เสนอไว้ว่าสถานศึกษาจะสามารถ รับบริจาคทรัพย์สินในนามของสถานศึกษาได้ และมีอิสระในการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค ทำนิติกรรมบางด้านได้ มีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง และเป็นการสร้างความพร้อมสำหรับการกระจายอำนาจ

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบสภาพปัญหาโรงเรียนในสังกัดบางส่วนมีปัญหาสำคัญ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เนื่องจากขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูสอนไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยี เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณรายหัวที่ผ่านมา ใช้จำนวนนักเรียน เป็นเกณฑ์ในการจัดสรร โรงเรียนบางโรงเรียนขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เช่น โรงเรียนมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนเท่ากับ 1: 8 ในขณะที่มาตรฐานทั่วไปกำหนดไว้ 1: 25 นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน เป็นต้น และจากสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษา ตามที่กล่าวมาข้างต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จึงได้มีนโยบายในระดับเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ผ่านมานั้น พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ สถานศึกษาที่ได้รับความนิยมจากผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง และโรงเรียนประจำอำเภอ ผู้บริหารสถานศึกษาดำรงตำแหน่งในสถานศึกษานานเกินไป ทำให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนา มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กจำนวนมาก และเป็นสถานศึกษาที่มีครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ทำให้มีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสถานศึกษา ขนาดอื่นๆ และปัญหาด้านขวัญและกำลังใจของบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็กจะด้อยกว่าสถานศึกษาขนาดอื่นๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, 2550: 10) นอกจากนี้ ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนในจังหวัดปราจีนบุรี โดยมนัส กันประชา (2547: 2-3) พบว่าสถานศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรีส่วนใหญ่มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เนื่องจากขาดความพร้อมด้านปัจจัยอันได้แก่ ปัญหา ด้านจำนวนครูที่มีอยู่ไม่ครบชั้นทำให้ไม่สามารถ จัดการเรียนการสอน

ได้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งยังขาดแคลนครูผู้สอนวิชาเฉพาะ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษา ครูผู้สอนส่วนหนึ่ง ซึ่งในแต่ละปีจะมีสถิติการขอย้ายจำนวนมาก ครูส่วนใหญ่ขาดพลังในการทำงานร่วมกัน ขาดผู้ร่วมคิดร่วมทำ ขาดความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพราะปริมาณงาน มีน้อย ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการจัดทำผลงานทางวิชาการสถานศึกษา บางแห่งไม่มีผู้บริหารหรือมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยนอกจากนั้นยังขาดแคลนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย อีกทั้งต้องมีการลงทุนเฉพาะด้านครุภัณฑ์และอัตรากำลังครูที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาขนาดอื่น ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปราจีนบุรี ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพสถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการตามที่กล่าวมานั้น จะบรรลุผลต้องทำการศึกษาสภาพ การบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลตามสภาพจริงในปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์ ในการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามและประเมินผลให้สถานศึกษาในสังกัด สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นอกจากนี้ผลการวิจัยจะทำให้ได้ความรู้ใหม่ทางการบริหารจัดการศึกษาอันจะนำความรู้ไว้ครบวงจร และทำให้ได้ความรู้ใหม่ทางการบริหารจัดการศึกษาอันจะนำความรู้และข้อมูลดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีแตกต่างกันหรือไม่

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่มีขนาดต่างกันแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 274 แห่ง รวมทั้งสิ้น 3,396 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2549 โดยการกำหนดตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ์, 2545: 104) ตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ของสถานศึกษาที่ตั้งแต่ละอำเภอ ตามตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 351 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2549 แบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีปีการศึกษา2549 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scales) มีจำนวน 40 ข้อ ในเรื่องที่ต้องการบริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ดังนี้ การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน การประสานงาน และการประเมินผลงาน ระดับความคิดเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหาร

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

3.1 ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วใช้กรอบแนวคิดสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

(The American Association of School Administrators) ใช้ตัวย่อว่า AASA ว่าได้ให้คำจำกัดความของกระบวนการบริหารการศึกษาไว้ 5 ประการ ได้แก่ การวางแผนการจัดสรรทรัพยากร การให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน การประสานงานและการประเมินผลงาน

3.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม และกำหนดขอบเขตของเนื้อหาจะสร้างแบบสอบถาม รวมทั้งสัดส่วนจำนวนข้อคำถามในแต่ละงาน

3.3 สร้างแบบสอบถามที่กำหนดในข้อ 2 แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมความคลอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษา

3.4 แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ

3.5 นำแบบสอบถามคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากสูตร (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2539: 19)

3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาα–Coefficient) ของครอนบัช (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543: 312)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้ขอหนังสือเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อขออนุญาตให้หัวหน้าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีทุกแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงหัวหน้าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีทุกแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออธิบายเหตุผลและความจำเป็นในการเก็บข้อมูล และวิธีการตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยออกพื้นที่ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองให้แก่หัวหน้าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วรอเก็บแบบสอบถาม

4.4 ในกรณีที่ไม่พบผู้ตอบแบบสอบถามหรือกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการแทน พร้อมเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ กรณีที่ไม่ส่งแบบสอบถามกลับมา

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการให้กำลังใจ ในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านการประสานงานและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เรื่องที่มีการบริหารและระดับการบริหารการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านการประสานงานและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนพึ่งเริ่มใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นระเบียบใหม่ทุกโรงเรียนพึ่งเริ่มแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่มากนักและไม่รู้ว่าโรงเรียนจะให้เข้าไปมีการบริหารในเรื่องอะไร และเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นช่วงรอยต่อระหว่างการบริหารแบบเดิมที่ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจการตัดสินใจในการบริหารจัดการศึกษาแต่เพียงคนเดียวซึ่งผู้บริหารสถานศึกษายังยึดติดกับการบริหารแบบเดิมคือแบบอัตตาธิปไตย ซึ่งเป็นสาเหตุให้โรงเรียนยังไม่เปิดกว้างให้คณะกรรมการฯ เข้ามามีการบริหารในการจัดการศึกษามากนัก

แต่เมื่อพิจารณาตามลำดับค่าเฉลี่ยการบริหารการศึกษาในแต่ละเรื่อง พบว่า ด้านการประสานงานมีการบริหารสูงสุด ผลสรุปที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การประสานงานเป็นเรื่องที่คณะกรรมการฯ และโรงเรียนจะต้องติดต่อประสานงานกันอยู่ตลอดเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพราะแต่เดิมในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นเปรียบเสมือนเหรียญ 2 ด้าน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ จนในปัจจุบันก็มิได้คลายความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ดังนั้นการประสานงานจึงเป็นเรื่องหลักที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการบริหารมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรรณพ จูจันทร์ (2546) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาและปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารการศึกษา ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงแสน ตามบทบาท หน้าที่ ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย

คณะกรรมการสถานศึกษา พ.ศ. 2543 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดทุกหน้าที่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการในการจัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน การนำเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์การจัดทำสาระหลักสูตร การรับทราบการรายงานผลปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการโรงเรียน การสนับสนุน ส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ การร่วมเป็นคณะกรรมการในส่วน ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของโรงเรียน การเข้าร่วมเป็นวิทยากรภายนอกให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การเป็นตัวแทนของโรงเรียนประสานความสัมพันธ์กับชุมชน การเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานประจำปี การพิจารณาแต่งตั้ง ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการตามภารกิจและความเหมาะสม และการให้ความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการในภารกิจที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามงานที่ได้รับมอบหมายให้บังเกิดผลสำเร็จ สำหรับปัญหาที่พบคือ โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการ ภายในโรงเรียนเอง คณะกรรมการส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร เด็กในพื้นที่ มีหลายสัญชาติทำให้การประสานงานไม่ดี โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญดูแลเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส คณะกรรมการไม่มีศักยภาพ ในการจัดหางบประมาณ การขาดความสัมพันธ์ระหว่างครูและคณะกรรมการสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีเวลาให้กับโรงเรียนการชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานไม่ชัดเจน การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ และบุคลากรในโรงเรียนกับชุมชนมีภาระหน้าที่ที่ไม่สอดคล้องกัน

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากผลการวิจัยที่พบว่า ลักษณะการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขนาดโรงเรียนไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ทุกโรงเรียนพึ่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานขึ้นใหม่ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งทำให้คณะกรรมการหลายโรงเรียนพึ่งเริ่มทำงาน ยังไม่รู้ทิศทางในการจัดการศึกษาประกอบกับเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการใหม่ตามระบบปฏิรูปการศึกษาหลายคนยังศึกษา ทิศทางการเข้าไปมีการบริหารตามระเบียบว่าควรจะเข้าไปร่วมในเรื่องอะไรมากน้อยแค่ไหน ดังนี้ ในช่วงแรกนี้ จึงทำให้คณะกรรมการในทุกโรงเรียนมีการบริหารไม่มากนัก คือ อยู่ในระดับ ปานกลางทุกเรื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภ บุญกิติเจริญ (2547) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไป ตามขนาดของโรงเรียนประชากร

ที่ใช้ในการวิจัย คือ ประธาน และเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา 4 งาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดสถานศึกษา 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p<.05$) สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ แย้มชุมพร (2550) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บันลือ พลพันธ์ (2550) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิบูลย์ คงมั่น (2548) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานเชิงคุณภาพตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการ พบว่าในภาพรวมโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ สภาพการบริหารงานเชิงคุณภาพตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีเขต 1 แสดงความคิดเห็นเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 การดำเนินการบริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารในการบริหาร

3.2 ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้สนับสนุนงบประมาณด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาส ให้ชุมชนมีการบริหารในการพัฒนาด้านการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ควรจัดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีการบริหารในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน

3.4 การดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือควรเปิดโอกาสให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรเปิดโอกาส

ให้ชุมชนได้เสนอแนะภารกิจของโรงเรียน และควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการระดมทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ โรงเรียนยังขาดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย จำนวนบุคลากรน้อยไม่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย และบุคลากร ส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญในการบริหารโรงเรียนโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากที่กล่าวมาแล้วสอดคล้องกับงานวิจัยของบานเย็น แสงเจริญ (2549) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียน ปัญหาและข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของพนักงานครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครลำปาง ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาที่สำคัญด้านการนำองค์การ คือ บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน การประสานงานของผู้บริหารไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นกัลยาณมิตร ด้านการจัดองค์การ คือ การจัดบุคลากรปฏิบัติงานไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถและมอบหมายงาน ให้รับผิดชอบมากเกินไป ด้านการวางแผน คือ บุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงาน ด้านการควบคุม คือ ผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ส่วนแนวทางแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปางในแต่ละด้านคือ ด้านการนำองค์การ ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยให้คำยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์การ คือ ก่อนที่ผู้บริหารจะมอบงานให้ผู้ใดรับผิดชอบควรคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงาน ด้านการวางแผน คือ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ควรให้บุคลากรทุกคน ในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนโดยมีการประชุมชี้แจงให้ทุกคนไดรบทราบถึงหน้าที่ ที่จะต้องรับผิดชอบ ด้านการควบคุม คือ ผู้บริหารควรมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของบุคลากรในโรงเรียนและมีการประชุมบุคลากรในแต่ละกลุ่มแต่ละสายงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไขการทำงานภายหลังการนิเทศงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิงห์ทอง คำเขื่อน (2548) ที่ได้ศึกษาภาพการบริหารงานของสถานศึกษาและปัญหาของโรงเรียน พบว่า ครูขาดแคลนทำให้รับภาระหลายอย่าง งบประมาณไม่เพียงพอ ครูขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และใช้วิธีการสอนแบบเก่า ที่ไม่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ควรมีการอบรมหรือปฐมนิเทศคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้าใจ ถึงบทบาทหน้าที่ของการเข้าไปมีการบริหารในการจัดการศึกษา

1.2 ควรมีการพิจารณากลั่นกรอง เลือกสรรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากบุคคลที่มีความเหมาะสม เช่น ความรู้ความสามารถ ความสมัครใจ เสียสละ และมีเวลาให้กับบทบาทหน้าที่ตามกำหนด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในด้านอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ในพื้นที่อื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, สำนักงาน. (2550). **สารสนเทศพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ประจำปี 2546**. ปราจีนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีเขต 1.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545) **ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน.

บันลือ พลพันธ์. (2550). **สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

บันลือ พฤกษะวัน. (2537). **การนิเทศภายในโรงเรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: การพิมพ์.

บานเย็น แสงเจริญ. (2549). **สภาพการบริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครลำปาง.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2545). **พื้นฐานการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

รุ่ง แก้วแดง. (2546). **ปฏิรูปการศึกษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน.

วิบูลย์ คงมั่น. (2548). **สภาพการบริหารงานเชิงคุณภาพตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สิงห์ทอง คำเขื่อน. (2548). **ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ มกราคม – เมษายน 2554

การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาล ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

A STUDY OF PROBLEM OF STUDENT CENTERED INSTRUCTION ACCORDING TO THE KINDERGARTEN TEACHERS'OPINION IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF PRACHIN BURI EDUCATIONAL SERVICE AREA.

กชนันท์ ศรีสุข[1] เปรมจิตร บุญสาย[2] และอรสา โกศลานันทกุล[1]
Kodchanun Srisuk,[1] Premjit Bunsai,[2] and Orasa Kosalanantakul[1]

[1]หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[2]หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และสาขาที่จบการศึกษา จำนวน 288 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ F-test และ t-test dependent

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมและรายขั้นตอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูที่มีระดับการศึกษา และการจบการศึกษาสาขาปฐมวัยและไม่ใช่ปฐมวัย ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มี

ประสบการณ์การสอนชั้นอนุบาลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the problems of student centered instruction according to the opinion of Kindergarten teachers in basic education institutions under the office of Prachin Buri Educational Service Area and to compare levels of these problems in student centered instruction of kindergarten teachers in basic educational institution under the office of Prachin Buri Educational Service Area. The sample were 288 kindergarten teachers in basic educational institutional with stratify random sampling. The dada were analyzed by windows program. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, F-test, Scheffe's test, and t-test for hypothesis testing.

The result of this research were as follows:

1. Problems of student centered instruction were performed moderately both as a whole and individual.

2. The comparison of kindergarten teachers' classified by the level of education opinions about the problems of student centered instruction; was found that there was no significant difference.

3. The comparison of kindergarten teachers, classified by experience of teaching the opinions about the problems of student centered instruction; was found that there was significant difference.

4. The comparison of kindergarten teachers' classified by education background (the Early Childhood or not.) opinions about the problems of student centered instruction, was found that there was significant difference.

คำสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูอนุบาล

ความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการปฏิรูปการศึกษาที่ได้เน้นย้ำความสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขภายใต้ คำจำกัดความเก่ง ดี และมีความสุขนั้น ทำให้เกิดแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนรู้ แม้การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พุทธศักราช 2542 จะไม่ได้รวมการศึกษาระดับปฐมวัยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาภาคบังคับก็ตามแต่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยมีการวิเคราะห์ วิจัยนวัตกรรมการศึกษารูปแบบต่างๆ และนำมาบรูณาการใช้เป็นกระบวนการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับบริบทของประเทศไทยโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้เป็นสิ่งที่นักการศึกษาไทยให้ความสำคัญมานานแล้ว โดยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจ บัวศรี เป็นผู้เริ่มนำมาใช้ในช่วงปี พ.ศ. 2495-2496 เป็นต้นมา และในระยะต่อมาได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาด้วย แต่เมื่อมีการนำมาใช้จริงมิได้มีครูผู้ใดนำมาใช้คงใช้วิธีสอนโดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นหลักเพราะง่ายกับครู ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 22 อย่างชัดเจนว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” จึงทำให้วงการศึกษามีการตื่นตัวอีกครั้งหนึ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545: 19) แต่จากการศึกษาข้อมูลการติดตามความเข้าใจของครูเกี่ยวกับ การเรียนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่าครูทั่วประเทศ มีจำนวนมากกว่า 600,000 คน มีครูจำนวนหนึ่งไม่รู้และยังไม่ได้ทำการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 15) และพบว่าแม้หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะได้ดำเนินการในด้านต่างๆ ไปมากมายแล้วก็ตาม ทั้งในด้านการจัดอบรม สัมมนา การจัดการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบและอื่นๆ แต่การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

จากการศึกษาปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจึงมีความสนใจศึกษาถึงปัญหาในการจัดการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพจริงของครูอนุบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เนื่องจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีมีจำนวนทั้งสิ้น 274 โรงเรียน และจัดว่าเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารการพัฒนา เปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น ครูผู้สอนมีโอกาสได้รับ

การอบรมความรู้ใหม่ๆ มากกว่าครูในสังกัดอื่นๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลแหล่งข้อมูล หรือเป็นลักษณะขององค์กรใหญ่ที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ จากข้อมูลการศึกษาปราจีนบุรีและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เชื่อได้ว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีน่าจะเป็นโรงเรียนที่มีสภาพปัญหาการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย เนื่องครูมีโอกาสได้รับความรู้ความเข้าใจสูง แต่ทั้งนี้เป็นเพียงประมาณการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2550: 11) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงปัญหาการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพจริงของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถทำให้ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา เพื่อนำไปสู่แนวทางในการจัดหลักสูตร ฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้และพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานด้านการศึกษาปฐมวัยให้แก่ครูปฐมวัยให้เกิดความรู้อย่างแท้จริงในเรื่องการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน สาขาที่จบการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และสาขาที่จบการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยใช้เฉพาะครูในโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นอนุบาล จำนวน 250 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 943 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 โดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซีและมอร์แกน (Krejicie and Mogan, n. d. อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม, 2544: 167) ได้โรงเรียนที่

เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน โดยการเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 288 คน การสุ่มใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะทำการศึกษาเพื่อนิยามตัวแปรที่จะศึกษา ตลอดจนศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และทำการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามกรอบแนวคิด

3.3 นำแบบสอบถามให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามไปให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

3.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มครูอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารในการเก็บข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ได้แบบสอบถาม จำนวน 288 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติ ดังนี้

5.1 สถิติตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าตามวิธีของ ครอนบาค ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงมาตรฐาน (S.D.)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาล จำแนกตามประสบการณ์ ในการสอนชั้นอนุบาล และสาขาที่จบการศึกษา ใช้สถิติทดสอบ t-test

5.3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลจำแนกตาวุฒิการศึกษา ใช้สถิติทดสอบ F-test เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายขั้นย่อยของแต่ละขั้นทั้งสามขั้น พบว่า ขั้นเตรียมการทุกขั้นย่อยมีปัญหาในระดับปานกลางเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือการเตรียมตนเอง การเตรียมแหล่งข้อมูล และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นการวัดและประเมินผล ทุกขั้นย่อยมีปัญหาในระดับปานกลางเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติ

2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลและสาขาที่จบการศึกษา

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การสอนชั้นอนุบาลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่จบการศึกษาสาขาปฐมวัยและไม่ใช่ปฐมวัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยทำให้ทราบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีประเด็นหลักสำคัญที่ควรพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การที่ครูผู้สอนได้มีการศึกษาบทบาทของตนเอง ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการสนับสนุนของผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงทำให้มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดสงวน ลาภอาษา (2549) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และสาขาที่จบการศึกษา

2.1 ระดับการศึกษาพบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาไม่แตกต่างกันในแต่ละวุฒิการศึกษาอาจเป็นเพราะครูอนุบาลที่จบการศึกษาระดับต่างกันอาจไม่มีประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัยเหมือนกัน ไม่ได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเหมือนกัน ดังนั้นจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสนิท ฉิมเล็ก (2548) ที่ได้ศึกษาถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่ออุปสรรคและปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้สอน ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง ปัญหา

เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา และปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาข้อปลีกย่อยที่ค้นพบ และเป็นปัญหาที่สำคัญและต้องได้รับการแก้ไขเป็นอย่างมาก คือ นักเรียนขาดความพร้อม ในการทำกิจกรรมและขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วุฒิภาวะของนักเรียนแตกต่างกัน แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมมีน้อย ซึ่งสภาพดังกล่าว ทำให้ครูอนุบาลพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเช่นเดียวกัน

2.2 ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ครูผู้สอนมีความรู้และประสบการณ์การสอนมากสามารถใช้เทคนิคการที่จะดึงดูดให้ผู้เรียนจึงมีความกระตือรือร้นความสนใจใฝ่รู้ มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย จึงทำให้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยาภรณ์ อยู่กลัด (2550) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ จำนวนครูตามเกณฑ์และประสบการณ์การสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประสบการณ์การสอนของครู พบว่ามีความแตกต่างกัน

2.3 สาขาที่จบการศึกษา พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า สาเหตุที่ครูอนุบาลที่จบการศึกษาสาขาที่ต่างกันมีความคิดเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีแตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะสาเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมการ พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอาจเป็นเพราะการเตรียมตนเองของครูอนุบาลในด้านการปรับกระบวนการทัศน์ของตนเองตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การศึกษาหลักสูตรและการวิเคราะห์หลักสูตร การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูอนุบาลที่จบสาขาปฐมวัยมาโดยตรงมีการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างรวดเร็วกว่า เพราะมีการจัดอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับครูอนุบาลที่จบการศึกษาสาขาปฐมวัย ทำให้เกิดการตื่นตัวของครูอนุบาลในการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-center) ครูมีเจตคติที่ดีต่อการสอนระดับอนุบาล ซึ่งแตกต่างจากครูอนุบาลที่ไม่จบการศึกษาสาขาปฐมวัย ที่ไม่ได้รับการอบรมจึงทำให้มีปัญหาในการเตรียมตัวแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาววรณ์ ไชยฉอุ่ม (2548) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าการพัฒนาบุคคลกรต้องมีการสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดบุคลากรให้ตรงตามสายงานและประสบการณ์

2) ขั้นดำเนินการ พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูอนุบาลที่จบสาขาปฐมวัยสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนค้นพบว่าคำตอบด้วยตนเอง ในด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง การที่ผู้เรียนไดรับการเสริมแรงให้คิดหาคำตอบและแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น การที่ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับแหล่งความรู้หลากหลาย ในด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง การที่ครูอนุบาลที่จบสาขาปฐมวัยได้จัดสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น มีบรรยากาศด้านวิชาการ ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ผู้สอนมีความพึงพอใจ การมีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจในด้านการที่ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มและเปิดโอกาสให้มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม การได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

3) ขั้นการวัดและประเมินผล พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในด้านการร่วมกันวางแผนวัดและประเมินผลภายในหมวดวิชาหรือกลุ่มสาระ การวัดและประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ กระบวนการผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติ การวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน ในด้านการกำหนดชิ้นงานและ ค่าคะแนนที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียนไว้ชัดเจน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียน กลุ่มเพื่อนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนพงษ์ อินทร์กันทุม (2547) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาและปัญหาการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูเครือข่าย ครูแกนนำ และครูต้นแบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูเครือข่าย ครูแกนนำ และครูต้นแบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย จำแนกตามประเภทข้าราชการ และเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมและรายขั้นตอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประเภทข้าราชการครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01แต่สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามเขตการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประเภทข้าราชการครู พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายขั้นตอนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยดังที่อภิปรายมาแล้วข้างต้นพบว่าปัญหาการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลางและระดับการศึกษาของครูมีผลต่อปัญหาการ

จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสบการณ์ในการสอนของครูอนุบาลและสาขาที่จบการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้ความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับปัญหาจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

1.1 ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นเตรียมการผู้บริหารและครูอนุบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครูผู้สอนในการปรับท่าทีจากการสอนแบบเดิม สู่ท่าทีใหม่ คือท่าทีของผู้วิจัยและพัฒนาการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้เพื่อแก้ปัญหาและหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ การสำรวจและการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ควรแก้ปัญหาความครบถ้วนของเอกสาร ตำรา ในเนื้อหาวิชาที่จะทำการเรียนการสอนการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรทั้งหลักสูตรเดิมและหลักสูตรใหม่

1.2 ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นดำเนินการผู้บริหารและครูอนุบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครูผู้สอน ได้บูรณาการเนื้อหาสาระภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมตามโอกาสที่เหมาะสม การแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ จินตนาการด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

1.3 ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นการวัดและประเมินผลผู้บริหารและครูอนุบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริม ให้ครูผู้สอน ได้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน กลุ่มเพื่อน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การที่ครูนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ การร่วมกันวางแผนการวัดและประเมินผลภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแก้ปัญหาให้ครูผู้สอนต้องกำหนดชิ้นงาน และค่าคะแนนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองผู้เกี่ยวข้องทราบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ควรจัดรูปแบบการพัฒนาครูต้นแบบ ปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นต้นแบบให้กับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ควรสนับสนุนและสร้างเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูผู้สอนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพมีผลงานเป็นที่ปรากฏ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดแก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลข เพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิรูปการเรียนรู้ ให้ประสบความสำเร็จต่อไป

3.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ของครูผู้สอน

3.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2548). การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบแผนการเล่น. **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 9(3): 41-45.

_____. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา.** กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์

เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, สำนักงาน. (2550). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2551**. ปราจีนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). การประเมินความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการสอนของครูที่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สานปฏิรูป.** 30(7): 12.

_____. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

นิตยาภรณ์ อยู่กลัด. (2550). **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประยูร อาษานาม. (2544). **คู่มือวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

วิภาววรณ ไชยฉอุ่ม. (2548). **สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตป้อมปราการสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สนิท ฉิมเล็ก. (2548). **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.** พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

สุดสงวน ลาภอาษา. (2549). **ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม– เมษายน 2554

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ENTITLED AS DEVELOPMENT OF COMPUTER ASSISTED INSTRUCTION IN SCIENCE BEAUTIFUL SKY FOR PRATHOM SUKSA I STUDENTS

การุณี สิงห์แก้ว อุษา คงทอง และ ชาตรี เกิดธรรม
Karunee Singkaeo, Usa Kongthong, and Chatree Gerdtham

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งทำการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยประกอบด้วย 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (E_1/E_2)

ผลการวิจัย พบว่า

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ 80.13/88.00 แสดงว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด

ABSTRACT

The objective of the research was to develop the computer assisted instruction lesson in science subject group entitled beautiful sky for Prathom Suksa I students to meet the efficiency criterion of 80/80. The research sample consisted of 25 Prathom Suksa I students from Anuban Kabin Buri School, Kabin Buri District in

Prachin Buri Province. The research instruments were 1) a computer assisted instruction lesson in Science subject group entitled beautiful sky; and 2) the achievement test of science subject group. The statistics used for analyzing data, was the E_1/E_2 criteria to determine effectiveness of the developed computer assisted instruction lesson.

The result of the research showed that the efficiency of the computer assisted instruction lesson in Science subject group was 80.13 / 88.00 meeting the determined 80/80 efficiency criterion.

คำสำคัญ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิทยาศาสตร์

ความสำคัญของปัญหา

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคน ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและในงานอาชีพต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงานล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ ความรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดองค์ความรู้และความเข้าใจในปรากฏการณ์ธรรมชาติมากมาย มีผลให้เกิดการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างมาก วิทยาศาสตร์ทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลาย และประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นให้จัดการศึกษาโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ไปสู่การสร้างองค์ความรู้ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้อย่างมีขั้นตอนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล โดยผู้สอนต้องมีบทบาทในการวางแผนการเรียน กระตุ้น แนะนำ ช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาและจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกเวลาทุกสถานที่ (กรมวิชาการ, 2545: 3) ซึ่งการปฏิรูปการศึกษานั้นมุ่งเน้นกระบวนการในการเรียนรู้หรือทักษะที่ใช้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดไว้ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้นั้นครูผู้สอนควรสอดแทรกกระบวนการคิดและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไว้ในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 21)

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนชั่วโมงสัมพันธ์ ปีการศึกษา 2549 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับปรับปรุง และระดับพอใช้ ไม่มีอยู่ในระดับดี และจากการรายงานประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. รอบที่สอง ในปีการศึกษา 2549 ของระดับประถมศึกษา ในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับพอใช้ มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปรับปรุง มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับ พอใช้ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับ พอใช้ ซึ่งไม่ได้มาตรฐานและ ไม่ผ่านการประเมิน

เทคโนโลยีที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนที่นิยมใช้กันมากก็คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) หรือที่เรียกกันว่า “CAI” นับเป็นเทคโนโลยีที่มีความสามารถในการเป็นสื่อการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง (ไพโรจน์ คชชา, 2540: 1) ด้านภัททิรา เหลืองวิลาศ (2547: 14) ได้กล่าวว่า การนำคอมพิวเตอร์มาสร้างเป็นบทเรียนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษา ทบทวน เพิ่มพูนความรู้ นอกจากนี้ ยังสามารถจำลองสถานการณ์ต่างๆ ที่เสี่ยงต่ออันตราย หรือมีค่าใช้จ่ายสูงมานำเสนอเป็นบทเรียนให้กับผู้เรียนได้มีความรู้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในรูปแบบต่างๆ เช่น เกมคำนวณตัวเลข เกมสอนคำศัพท์ เกมจับคู่ ก็สามารถทำได้เช่นกัน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนับว่าเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง เหมาะที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ตามศักยภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเสริมความรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ และศึกษาด้วยตนเอง นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนได้เป็นอย่างดี ความสนุกสนานเพลิดเพลินไม่มีความเบื่อหน่ายในการเรียน ทำให้นักเรียนที่ขาดเรียนสามารถเรียนทันเพื่อน ครูไม่ต้องมาสอนซ้ำใหม่ ไม่ต้องรีบเร่งว่าจะไม่ทันเวลา และเป็นการลดภาระงานของครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้ตามศักยภาพ และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในกลุ่มขโมงสัมพันธ์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 293 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนชั่วโมงสัมพันธ์ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลกบินทร์บุรี ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 25 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบรรหารวิทยา ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 27 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย ซึ่งเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. การสร้างคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 ศึกษาการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ที่เกี่ยวข้องกับดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว และทิศ วิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา

3.3 เขียนแผนผังแนวความคิด (Concept Mapping) โดยเป็นการนำเนื้อหานั้นมาวิเคราะห์และจำแนกหัวข้อเรื่องและหัวข้อย่อย ที่มีความสัมพันธ์ กัน แยกได้ 3 เรื่องหลักๆ คือ เรื่อง ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว จำนวน 4 ชั่วโมง เรื่อง การขึ้นตกของดวงอาทิตย์และทิศ จำนวน 4 ชั่วโมง เรื่อง ความสำคัญของดวงอาทิตย์ จำนวน 4 ชั่วโมง

3.4 วางเค้าโครงเรื่อง เพื่อลำดับบทเรียนตามแผนผังการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3.5 สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้โปรแกรม Flip Publisher แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหาและคุณภาพคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และปรับปรุงแก้ไข

3.6 ออกแบบบทเรียนและเขียนบท (Script) โดยใช้เนื้อหาที่ได้วิเคราะห์แล้วจัดทำเป็นแผ่นเรื่องราว (Storyboard) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย

3.7 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองใช้เพื่อหาค่าประสิทธิภาพ

3.8 เขียนเป็นแผนการสอนเพื่อเป็นการวางแผนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ประกอบด้วย หัวเรื่อง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุ สื่ออุปกรณ์การสอน การประเมินผล ข้อเสนอแนะ โดยใช้เนื้อหาของ สสวท. เป็นหลัก

3.9 แบ่งสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลาที่จะดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง จำนวน 12 ชั่วโมง ในแต่ละเรื่อง คือ เรื่องดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว จำนวน 4 ชั่วโมง เรื่อง การขึ้นตกของดวงอาทิตย์และทิศ จำนวน 4 ชั่วโมง เรื่อง ความสำคัญของดวงอาทิตย์ จำนวน 4 ชั่วโมง

3.10 ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยสร้างให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์การสร้างแบบทดสอบสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ

3.11 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบและความชัดเจนของข้อคำถาม

3.12 นำแบบทดสอบที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนบรรหารวิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้เรียนเรื่อง ท้องฟ้าแสนสวยมาแล้ว จำนวน 27 คน เพื่อมาหาอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ

3.13 นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่นักเรียนตอบถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่นักเรียนตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบ

3.14 นำผลที่ได้จากการตรวจมาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อเพื่อหา ข้อสอบที่มีค่าความยากระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 211) จำนวน 30 ข้อ

3.15 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบรรหารวิทยา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 27 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richadson อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 211) ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.84

3.16 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับจริงเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ในการดำเนินการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.2 ดำเนินการทดลองสอน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย ซึ่งผู้วิจัยอธิบาย ลักษณะของโปรแกรม การเรียกใช้โปรแกรม และการออกจากโปรแกรมเมื่อเสร็จสิ้นการสอนทำการทดสอบระหว่างเรียน โดยทำแบบฝึกหัดสำหรับเนื้อหานั้นๆ

4.3 เมื่อเสร็จสิ้นการสอนทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย ฉบับเดิม จำนวน 30 ข้อ เก็บคะแนนเป็นข้อมูลไว้วิเคราะห์

4.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสรุปผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ค่าสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 หาค่าความเชื่อมั่นเชิงเนื้อหาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

6.2.2 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ โดยวิเคราะห์เป็นรายข้อใช้เทคนิค 50 เปอร์เซ็นต์แบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วคำนวณหาค่า p และ r

6.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เมื่อนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย มาใช้สอนกับนักเรียนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น และนักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น จากการทดสอบหลังการเรียนพบว่าประสิทธิภาพคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน(E_1) มีค่าร้อยละ 80.13 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) มีค่าร้อยละ 88.00 เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพ 80 ตัวแรก และ 80 ตัวหลัง ((E_1/E_2) มีค่า เท่ากับ 80.13/88.00 แสดงว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องนี้ มีผลการวิจัยที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการประเมินค่าความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลกบินทร์บุรี พบว่า ทุกข้อมีค่ามากกว่า .50 ขึ้นไป แสดงว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลกบินทร์บุรี มีความสอดคล้องทั้งเรื่องเนื้อหา ภาพ ตัวอักษร การเลือกสี และแบบฝึกหัด

2. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย มีประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียน (E_1) มีค่าร้อยละ 80.13 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) มีค่าร้อยละ 88.00 เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพ 80 ตัวแรก และ 80 ตัวหลัง ((E_1/E_2) มีค่า เท่ากับ 80.13/88.00 แสดงว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่อง ท้องฟ้าแสนสวย ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารินทร์ มัฆวิมาลย์ (2540) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การคมนาคมและการขนส่ง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีประสิทธิภาพ 83.88/90.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา กาญจนากระจ่าง (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่องเสียงและ การได้ยิน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลวิจัยปรากฏว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง เสียงและการได้ยิน

มีประสิทธิภาพ 82.25/82.22 ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง เสียงและการได้ยินอยู่ในระดับ “มาก” และสอดคล้องกับ ถาวร นุ่นละออง (2550) การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 และเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.62/87.95 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เท่ากับ 0.64 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.60

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และกลุ่มวิชาอื่น ๆ กับผู้เรียนในระดับต่างๆ เพื่อศึกษาว่าการเรียนแบบร่วมมือ มีความเหมาะสมกับรายวิชา หรือเหมาะสมกับระดับการศึกษาต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

2. ควรสนับสนุนให้มีการวิจัยสร้างและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบอื่นๆ อีกเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

จันทิมา กาญจนกระจ่าง. (2546). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง เสียงและการได้ยิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปารินทร์ มัฆวิมาลย์. (2540). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การคมนาคมและการขนส่งสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไพโรจน์ คชชา. (2540). **คู่มือการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน**. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.

ภัททิรา เหลืองวิลาศ. (2547). **การสร้างสื่อการสอน CAI ด้วย Macromidia Authorware 7**. กรุงเทพฯ: สวัสดี ไอที.

ถาวร นุ่นละออง. (2550). **การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ล้วน สายยศ และอังคนา สายยศ. (2538). **หลักและวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภาคตะวันออก

THE STUDY OF THE SATISFACTION OF GOVERNMENTAL OFFICERS' IMPLEMENTATION AND TEACHERS' IMPLEMENTATION AT COMMUNALSTUDY CENTER UNDER THE INFORMAL STUDY SERVICE CENTER OF DISTRICT SCHOOLS IN THE EASTERN PART

สมถวิล คำทอง[1] เปรมจิตร บุญสาย[2] และอรสา โกศลานันทกุล[1]
Somthawin Kumthong[1], Premjit Bunsai[2], and Orasa Kosalanantakul[1]

[1]หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[2]หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก และเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ และครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออกจำแนกตามตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในงานวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 226 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Dependent) และทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก จำแนกตามตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประสบการณ์ การทำงาน และวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

This research aimed to study the satisfaction and to compare the satisfactory level of governmental officers' implementation and teachers' implementation at Communal Study Center under the Informal Study Service Center of District Schools in the eastern part. The study group consisted of 226 samples with stratified random sampling and was classified in according to position, experience and educational qualification. Tool used in data collection was a questionnaire with 5 levels of rating scale type at the reliability of 0.94. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The findings were as follows.

1. Overall the satisfaction of governmental officers' implementation and teachers' implementation at Communal Study Center under the Informal Study Service Center of District Schools in the eastern part was in a high level.

2. Comparing result of the satisfactory level governmental officers' implementation and teachers' implementation at Communal Study Center under the Informal Study Service Center of District Schools in the eastern part based on position, experience and educational qualification had no significance in statistics.

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ พนักงานราชการ ศูนย์การเรียนชุมชน

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญและจำเป็นมุ่งพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถ คิดอย่างมีระบบ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ตัดสินใจแก้ปัญหา

ของตนเองได้ ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถของตนเองได้ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถเลือกรับหรือปรับตัวให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 5) มาตรา 6 กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขปัจจัยที่จะช่วยให้บุคคลทำงานประสบผลสำเร็จก็คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ต้องเผชิญกับสภาพการแข่งขันเป็นอย่างสูง องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีเพิ่มเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยปรับเปลี่ยนองค์กรให้เป็นองค์กรยุคอิเล็กทรอนิกส์เพื่อตอบสนองกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปเพราะฉะนั้นในการปฏิบัติงานต่าง ๆ จะดำเนินไปอย่างราบรื่นได้ต้องอาศัยพนักงานที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานย่อมปฏิบัติงานได้สำเร็จและได้ผลดีมากกว่าคนที่ไม่มีความพอใจในการทำงาน ไม่ว่าปัจจัยนั้นจะมาจากสาเหตุใด ผู้บริหารที่ฉลาด จึงควรพยายามที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานให้เกิดประโยชน์ยิ่ง ๆ ขึ้นไปและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน Jacobson (1963: 92) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจของข้าราชการในการทำงานได้แก่ ทัศนคติที่ข้าราชการมีต่อผู้บริหารความพึงพอใจที่ข้าราชการมีความเป็นส่วนตัวกับกระทรวง ความมีเสรีภาพในการทำงานตามแผนงานของหน่วยงานโอกาสในการเข้าร่วมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องหน่วยงานทัศนคติต่อการบริหารงานของผู้บริหารในการปฏิบัติงาน ถ้าบุคคลมีความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานในทางบวกจะมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีการเสียสละอุทิศกาย แรงใจ และสติปัญญาให้แก่งานมาก ตรงกันข้ามถ้าบุคคล มีความรู้สึกหรือเจตคติที่มีต่อการปฏิบัติงานในทางลบ จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่งาน ทำให้ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก มีศูนย์ในสังกัดจำนวน 9 จังหวัด 73 ศูนย์ ตั้งกระจายอยู่หมู่บ้านหรือชุมชนในเขตอำเภอ พนักงานราชการและครูเรียนชุมชนที่ปฏิบัติงานในศูนย์ จำนวน 700 คน การปฏิบัติงานในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ พบว่า พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนมีปัญหาและอุปสรรค ที่แตกต่างกัน เช่นสภาพศูนย์การเรียนชุมชนไม่เอื้อต่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน บางท้องที่ไม่ได้รับการยกย่องจากชุมชน สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณ ที่ไม่เป็นธรรมจากหน่วยงานระดับสูง ทำให้พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนขาดขวัญกำลังใจ ทำให้ไม่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจึงควรที่จะได้สนใจและส่งเสริมให้พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน

เกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน เพื่อจะช่วยให้การดำเนินงานในโรงเรียนประสบความสำเร็จ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินงานในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอประสบความสำเร็จนั้น คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จึงมีความสนใจที่ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก และเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ผลจากการศึกษาจะนำไปใช้ เป็นข้อมูลในการยกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์ การเรียนชุมชนให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออกต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออกมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับใด

2. พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ที่มีตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประสบการณ์การทำงาน และ วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมสังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ และครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก จำแนกตามตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัด ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก 9 จังหวัด คือ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดระยอง ชลบุรี จันทบุรี ตราด สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก และสระแก้ว รวมประชากรจำนวน 700 คน โดยแยกเป็นพนักงานราชการ จำนวน 218 คน เป็นครูศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน 482 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก 9 จังหวัด คือ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดระยอง ชลบุรี จันทบุรี ตราด สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก และสระแก้ว กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ Krejcie and Morgan จำนวน 226 คน โดยแยกเป็นพนักงานราชการ 50 คน ครูศูนย์การเรียนชุมชน 176 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประเภทคำถามปลายปิด (Closed Form) ลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (Numerical Rating Scale) มี 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ซึ่งจะครอบคลุมขอบข่ายงานการบริหารงานโรงเรียน 4 งาน ลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก

3.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม ความพึงพอใจของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 หาความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าดัชนีที่ได้มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.0 มีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความเที่ยงตรงของเนื้อหา

4.2 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน จำนวน 30 เพื่อหา ความเชื่อมั่น

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนโดยผู้วิจัยส่งด้วยตนเอง

5.2 ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามที่วัดความพึงพอใจ

6.3 เปรียบเทียบตำแหน่งที่ปฏิบัติของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนใช้การทดสอบค่าที (t-test)

6.4 เปรียบเทียบประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษาของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน ใช้ค่าเอฟ (F–test)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครู ศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของโดยรวมและรายด้านทุกด้านของ พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก โดยจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จในการทำงานด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความก้าวหน้า ในหน้าที่การงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภาคตะวันออก จำแนกตามตำแหน่งที่ปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งที่

ปฏิบัติ พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออกอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า

พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี ประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี และประสบการณ์การทำงาน 10 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์ การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาตามตามวุฒิการศึกษา พบว่า

พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี และ วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก โดยจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากอภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูชายแดนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1) วามพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูชายแดนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนที่อยู่ตามแนวชายแดนอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดจันทบุรี โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 รับผิดชอบในการจัดทำโครงการในเขตพื้นที่ชายแดน เช่น โครงการยุวมัคคุเทศก์โครงการการศึกษาเพื่อมิตรภาพไทย-กัมพูชา โครงการคืนรากแก้วสู่ดิน และโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิต เป็นต้น ซึ่งในแต่ละโครงการข้าราชการครูชายแดนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมเป็นสมาชิกชมรม เป็นคณะทำงาน และเป็นผู้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และชุมชน นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรีมีนโยบาย ในการพัฒนาโรงเรียนพื้นที่ชายแดน ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนทางด้านวิทยากรท้องถิ่น สื่อการเรียนการสอนทางด้านเทคโนโลยี อาคารเรียนและอาคารประกอบ ตลอดจนงบประมาณในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้โรงเรียนในพื้นที่ชายแดนและจังหวัดชายแดนที่มีพื้นที่ติดต่อกัน มีลักษณะความช่วยเหลือ และร่วมมือกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนการเยือนของระดับผู้บริหาร ครู อาจารย์ ตลอดจนนักเรียน นักศึกษาของกันและกันการจัดการฝึกอบรมสัมมนา ประชุมทางวิชาการ การจัดทำหลักสูตรการศึกษาและพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมให้ครูและนักศึกษาต่างประเทศได้มาศึกษาในประเทศของกันและกันการให้ความร่วมมือด้านการแข่งขันกีฬา การแลกเปลี่ยนทางภาษาวัฒนธรรมและการแสดงการช่วยเหลือในด้านการจัดตั้งสถานศึกษา และอุปกรณ์ทางการเรียน การสอน เป็นต้นจึงส่งผลให้ข้าราชการครูชายแดน โดยรวมมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544: 53-56) ได้ระบุถึงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ ไว้ว่า เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการทางกาย และความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย และการได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม ในการปฏิบัติงานต้านต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จก็จะทำให้บุคคลเห็นคุณค่าของงานในแง ของการเปิดโอกาสสำหรับการแสวงหา และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันที่อบอุ่น รวมทั้งการประสานสามัคคีรักใคร่ปรองดองระหว่างกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ งานที่เปิดโอกาสให้มีการพบปะสังสรรค์ทางสังคมระหว่างผู้ร่วมงานมักจะได้รับการพิจารณาว่าเป็นงานที่มีคุณค่าผู้บริหารที่เข้าใจผู้ร่วมงานว่าพยายามดิ้นรนเพื่อให้ความต้องการนี้นี้ได้รับการตอบสนองจะต้องมีการจัดกิจกรรมพิเศษให้เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ร่วมงาน เช่นการแข่งขันกีฬา ไปเที่ยวปิกนิก และการสังสรรค์ร่วมกัน เป็นต้น

1.2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก จำแนกตามตำแหน่งที่ปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาตามตำแหน่งที่ปฏิบัติ พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออกอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีความ พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ สูงสุด และด้านความสำเร็จในการทำงานต่ำสุด สอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพงษ์ เกษมสิน (2542: 298) กล่าวว่า มีหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน งานที่ตนพอใจ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ การมีผู้บังคับบัญชาที่มีความสามารถ

ค่าจ้างที่มีความเป็นธรรม ความเสมอภาค ความนุ่มนวลและแนบเนียน การยอมรับนับถือ และความพอใจในสภาพการทำงาน

1.3) พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปีมีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานสูงที่สุด และด้านความสำเร็จในการทำงานต่ำสุด พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี มีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี มีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือสูงที่สุด และด้านความสำเร็จ ในการทำงานต่ำสุด พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนสังกัดศูนย์การศึกษา\นอกโรงเรียนอำเภอภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภาคตะวันออก ที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการได้รับการยอมรับนับถือสูงที่สุด และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานต่ำสุดสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม คำศรี (2547) ที่ศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน ณ โรงเรียนปัจจุบัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยพิจารณาจากทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอร์ซเบอร์ก จำนวน 10 ด้าน ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จในงาน ด้านนโยบาย และการบริหาร ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพของการทำงานด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านลักษณะของงาน ด้านการได้รับการยกย่อง และด้านความก้าวหน้า ส่วนด้านเงินเดือนนั้นข้าราชการครูมีความพึงพอใจในระดับมาก การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ณ โรงเรียนปัจจุบัน พบว่า โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านลักษณะของงาน เมื่อจำแนก ตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ณ โรงเรียนปัจจุบันแล้ว พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ณ โรงเรียนปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ ณ โรงเรียนปัจจุบัน 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องควรเอาใจใส่ส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งควรจะพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1.1 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ควรคำนึงถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแล้วส่งเสริมให้พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนมีตำแหน่งสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนให้สามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความมั่นใจในตำแหน่งและความก้าวหน้าในอนาคต

1.2 ด้านเงินเดือนและรายได้ ซึ่งยังอยู่ในระดับน้อย ควรจะหาทางส่งเสริมโดยจัดสวัสดิการให้พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนสามารถมีความเป็นอยู่ในสภาพปัจจุบันได้ และได้รับการปฏิบัติด้านต่าง ๆ เหมือนกับข้าราชการประจำ

1.3 การมีระเบียบว่าด้วยการจ้างพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนระยะยาว และมีการเพิ่มค่าจ้างตามผลการปฏิบัติงาน

2. จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนตามสถานภาพ ประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษา ปรากฏว่า แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจเกี่ยวกับสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษาของอาจารย์ คือ

2.1 พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนควรได้รับการเอาใจใส่ และให้ความสำคัญมากขึ้น

2.2 พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี ควรจะได้รับการส่งเสริมด้านต่าง ๆ มากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

2.3 พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีควรได้รับการสนับสนุน ให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานก่อนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเจาะลึกถึงปัจจัยที่ทำให้พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนต้องการอยู่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป และควรศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้พนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนลาออก

2. ควรมีการศึกษาในแต่ละภูมิภาคเพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบ

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพในการสอนของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนกับความพึงพอใจของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชนต่อสภาพแวดล้อมของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในภาคอื่น ๆ

4. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพของพนักงานราชการและครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนทุกภาค

บรรณานุกรม

เกษม คำศรี. (2547). **การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ: โครงการตำราสมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2523). **หลักและระบบบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). **การบริหาร.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1

THE EFFECTS OF LEARNING ACTIVITIES USING GRAPHIC ORGANIZER TECHNIQUES ON ACHIEVEMENT AND RETENTION IN SCIENCE OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF SAKAEO EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

อติพร สื่อสุทธิญา เพลินตา พรหมบัวศรี และไสว ฟักขาว
Atiporn Seusuttiya, Plernta Prombuasri, and Sawai Fakkao

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิกกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ 2) เปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิกกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสระแก้ว ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ซึ่งได้มาโดยทำการเลือกแบบเจาะจงมา 2 ห้อง จำนวน 85 คน สุ่ม 1 ห้องเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 41 คน และอีก 1 ห้องเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 44 คน โดยวิธีการจับฉลาก นักเรียนกลุ่มทดลองเรียนโดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิกในขั้นตอนสรุปความรู้ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิก แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียนและวัดความคงทนในการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคงทน ในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to compare the learning achievement in science between students who learned through graphic organizer technique activities and the students who learned through traditional activities, and 2) to compare the retention in science between the students who learned through graphic organizer technique activities and the students who learned through traditional activities.

A sample of this study was purposively selected from two groups of students who were in Mathayomsuksa 1 of Sakaeo School in the first semester of the academic year 2010 with a total number of 85 students. A group of 41 students who learned through graphic organizer technique activities was the experimental group whereas the controlled group comprised of 44 students learned through traditional activities in the same topics of science. The instruments in this study were lesson plans of graphic organizer technique activities and traditional activities and the achievement test for evaluating the achievement and retention of learning. The statistical techniques employed in this study were means, standard deviations and t-tests for independent samples.

The findings were as follows: 1) The learning achievement of the students in the experimental group was higher than that of the students in the controlled group at .01 level of significance, and 2) The retention of the students in the experimental group was better than that of the students in the controlled group at .01 level of significance.

คำสำคัญ

เทคนิคผังกราฟิก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทน

ความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัฒน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ยังผลให้สังคมปัจจุบันนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างก้าวกระโดด ซึ่งสิ่งที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนั้นคือการพัฒนาของสิ่งต่าง ๆ รอบด้าน ซึ่งไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการพัฒนาต่างๆ นั้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการของการพัฒนา ซึ่งการศึกษานั้นจัดเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนา ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาของสิ่งต่าง ๆ นั้นจึงต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไปอย่างพร้อมกัน ซึ่งนานาประเทศรวมถึงประเทศไทยเองนั้นได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องสำหรับประเทศไทยมีการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย คุณธรรม ความรู้ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย ดังนั้นผู้สอนต้องคำนึงว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องสร้างความรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของตนเอง เพราะในแต่ละชั้นเรียนจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนรู้สูง ปานกลางและต่ำปะปนกัน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สนองตอบความแตกต่างระหว่างผู้เรียน

ในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ผู้สอนควรมีการปลูกฝังกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เบื้องต้นให้กับผู้เรียนได้มีความสนใจใฝ่รู้อย่างมีเหตุผลในจิตสำนึกตั้งแต่การเริ่มเข้าสู่วัยเรียน เพื่อให้รู้จักเกิดความสงสัย มองเห็นปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุมีผล หากเด็กมีพื้นฐานเช่นนี้ได้ก็จะช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยยิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างคน สร้างชาติ ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การมีความรู้พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ที่ดีและแม่นยำจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุมีผล สามารถคิดแก้ปัญหาจากเหตุการณ์ที่ได้พบในชีวิตประจำวันรวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ

จุดมุ่งหมายหลักของการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับความรู้ กระบวนการและเจตคติ ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการกระตุ้นส่งเสริมให้สนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีความสงสัย เกิดคำถามในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโลกธรรมชาติรอบตัวผู้เรียน มีความมุ่งมั่นและมีความสุขที่จะศึกษาค้นคว้าสืบเสาะหาความรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล นำไปวิเคราะห์ผลนำไปสู่การหาคำตอบของปัญหา สามารถตัดสินใจได้ด้วยการใช้ข้อมูลอย่างมีเหตุผลสามารถสื่อสารคำถาม คำตอบ ข้อมูลและสิ่งที่ค้นพบจากสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ให้ผู้อื่นได้รับรู้อย่างเข้าใจ การเรียนวิทยาศาสตร์เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นความรู้เกี่ยวกับโลกและธรรมชาติซึ่งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทุกคนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อนำความรู้

ไปสู่การใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมไปถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้เรียนวิทยาศาสตร์โดยได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ท้าทายที่จะเผชิญสถานการณ์หรือปัญหา มีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ร่วมกันคิดกับเพื่อน ได้ลงมือปฏิบัติจริง ก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและได้ความรู้จากวิทยาศาสตร์ซึ่งสามารถนำไปบูรณาการใช้ร่วมกับวิชาอื่นๆ หรือแม้แต่การดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนสามารถอธิบาย ทำนาย คาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล หากผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์จะเป็นแรงส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจมุ่งมั่นที่จะสังเกต สำรวจ ตรวจสอบ ค้นคว้าหาความรู้ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องสอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในท้องถิ่นและคำนึงถึงผู้เรียนว่ามีวิธีการเรียนรู้ความสนใจและความถนัดที่แตกต่างกัน การเรียนรู้วิทยาศาสตร์พื้นฐานเป็นการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจอย่างซาบซึ้งและเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้หลายๆ ด้านเป็นความรู้แบบ องค์รวมอันจะนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความสามารถในการจัดการและร่วมกันดูแลรักษาโลกธรรมชาติอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 4)

การพัฒนาการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีจุดเน้นคือการพัฒนาให้มีความเป็นสากลที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของสังคมไทย ลักษณะการเรียนการสอนต้องยืดหยุ่นตามบริบทของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพและเป็นไปตามธรรมชาติ เกิดการเรียนรู้ด้วยความสนใจเข้าใจ มีความซาบซึ้งและเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป้าหมายหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสาระการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ เพื่อเข้าใจหลักการทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานในวิทยาศาสตร์ เข้าใจขอบเขตธรรมชาติและข้อจำกัดของวิทยาศาสตร์ มีทักษะที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้า คิดค้นทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนากระบวนการคิด จินตนาการ ความสามารถในการแก้ปัญหาและการจัดการ ทักษะการสื่อสาร ความสามารถในการตัดสินใจและตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มวลมนุษย์และสภาพแวดล้อมในเชิงที่มีอิทธิพลและผลกระทบซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและการดำรงชีวิต เป็นคนมีจิตวิทยาศาสตร์ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546: 4)

จากแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าว กระบวนการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ถ้ามีกระบวนการเรียนการสอนที่ดีจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ แต่ปัญหาที่สำคัญคือการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ยังเน้นที่การจดจำเนื้อหามาก ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอด

เนื้อหาวิชามากกว่าการเรียนรู้จากสภาพจริง ไม่มีวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่ช่วยให้นักเรียนสนใจใฝ่รู้ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจในการเรียน ไม่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541: 73)

การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจในการเรียน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นปัญหาต่อคุณภาพทางการศึกษาทั้งด้านทักษะทางการคิด ทักษะทางการสื่อสารเพื่ออธิบายความและสื่อสารความคิด ความสามารถของเด็กไทยโดยเฉลี่ยอ่อนลงทั้งในด้านกระบวนการทางการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล การริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา รวมทั้งความรู้ทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541: 36) ซึ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ผู้สอนต้องพัฒนาวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการท่องจำเปลี่ยนเป็นการสอนเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด ซึ่งเทคนิคการสอนแบบหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการส่งเสริมการคิด นั้นคือวิธีสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิก ซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning) ต่อผู้เรียนแทนการเรียนรู้แบบท่องจำ (Rote Learning) ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบใหม่ได้อย่างเข้าใจและเกิดความคงทนในการเรียนรู้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2537: 156) การสอนโดยใช้ผังกราฟิกเป็นเทคนิคการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดระดับสูง (Kagan and Kagan, 1998: 1) และเป็นเครื่องมือในการจัดรวบรวมและสรุปความคิดหรือข้อมูลสำคัญให้เชื่อมโยงกันในรูปแบบต่างๆ (ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ, 2545: 35-36) ทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระ การใช้ผังกราฟิกเป็นเทคนิคที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจดจำได้นาน โดยเฉพาะเนื้อหาสาระนั้นอยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นระบบระเบียบอยู่ในรูปแบบที่อธิบายให้เข้าใจและจดจำได้ง่าย และยังเป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมการคิดได้ดี ผังกราฟิกเป็นรูปแบบการแสดงออกทางความคิดที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้อย่างเป็นระบบชัดเจน (ทิศนา แขมมณี, 2551: 386) ทำให้มองเห็นกระบวนการคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถขยายทักษะการคิดขึ้นเพื่อช่วยให้มีทักษะการคิดขั้นสูง ช่วยเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการนำเสนอและช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ (Clarke, 1991 อ้างถึงใน สุปรียา ตันสกุล, 2542: 4)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองหลังจากได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองหลังจากได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิก มีความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิกกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิกกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 อำเภอ เมือง จังหวัด สระแก้ว จำนวน 13 ห้อง 569 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสระแก้ว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 2 ห้อง ซึ่งได้มาโดยทำการเลือกแบบเจาะจง จากนั้นจับฉลากห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 เป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยใช้เทคนิคผังกราฟิก จำนวน 41 คน

กลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 เป็นกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 44 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง เซลล์และกระบวนการดำรงชีวิตของพืช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ใช้เวลา 18 คาบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก เรื่อง เซลล์และกระบวนการดำรงชีวิตของพืช และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ตามปกติ เรื่อง เซลล์และกระบวนการดำรงชีวิตของพืช

5.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน และใช้วัดความคงทนในการเรียนรู้

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิก สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิกมีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

สำหรับผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสระแก้ว เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิก กับนักเรียนที่เรียนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิก มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อาจเนื่องมาจากการใช้ผังกราฟิกช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน สามารถจัดกระทำรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสู่การตีความหมายและสรุปความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งการใช้เทคนิคผังกราฟิกจะช่วยให้นักเรียนมีการสะสมความรู้ได้ดีและเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Beyer, 1997: 183-200) เทคนิคนี้ยังส่งผลผู้เรียนสามารถขยายทักษะการคิดเพิ่มขึ้น และการให้ผู้เรียนทำผังกราฟิก ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งภาพและข้อความเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างตื่นตัวและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวเป็นผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของน้ำผึ้ง มีนิล (2545: 73) ที่ทำการศึกษาผลของการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการเรียนการสอนวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์กับคุณภาพชีวิตที่มีต่อการใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์กับคุณภาพชีวิตที่มีต่อการใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการเรียนการสอนได้คะแนนความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ไม่มีการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการเรียนการสอนวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับทิพรัตน์ สัตระ (2550: 64-65) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคผังกราฟิก ในการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 รวมถึงยังสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ แก้วสมบูรณ์ (2543: 65-69) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ที่มีต่อการนำเสนอข้อความรู้ด้วยผังกราฟิกและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้การสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

จากที่กล่าวข้างต้นเป็นการสนับสนุนว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีข้อดี คือ ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียน การใช้ผังกราฟิกเป็นการให้ผู้เรียนได้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง การทำด้วยตนเองจะทำให้เรียนเข้าใจความรู้ เนื้อหาหรือบทเรียนนั้นๆ และเป็นการพัฒนาการคิดในระดับสูง

2. การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิกและการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคผังกราฟิกจากผลการวิจัยพบว่า ความคงทนในการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิกมีความคงทนสูงกว่าการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เนื่องจากว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเทคนิคผังกราฟิก มีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมและสร้างความหมายความเข้าใจในเนื้อหาสาระหรือข้อมูลที่เรียนรู้แล้วจัดระเบียบข้อมูลด้วยผังกราฟิก การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้เป็นอย่างดีสามารถจดจำได้นานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ

นงค์ลักษณ์ ทองมาศ (2548: 79-80) ได้ศึกษาผลของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการนำเสนอข้อความรู้ด้วยผังกราฟิกและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ซึ่งไม่น้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค-ผังกราฟิกมีความคงทนในการเรียนรู้ได้ยาวนาน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของทิพรัตน์ สัตระ (2550: 64-65) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจบแล้ว 2 สัปดาห์ไม่แตกต่างกับผลสัมฤทธิ์หลังเรียนจบทันที ฉะนั้นนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกจึงเกิดความคงทนในการเรียนรู้

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งการเรียนการสอนใช้เทคนิคผังกราฟิก ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้เป็นแบบถาวรเพราะผู้เรียนใช้การคิดในการจัดกระทำข้อมูล ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและการได้เห็นภาพ และการวาดภาพเมื่อมีการออกแบบผังกราฟิกเพื่อนำเสนอเป็นสิ่งช่วยให้ผู้เรียนทำกราฟิกจำเนื้อหาความรู้ได้นานหรือมีความคงทนในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรอธิบายรูปแบบผังกราฟิกแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจเพื่อที่จะนำไปใช้ในการจัดกระทำข้อมูลและสื่อสารได้ง่ายขึ้น

1.2 ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรมควรเลือกผังกราฟิกแบบต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ ข้อมูลหรือความรู้ที่จะนำเสนอในสื่อสารได้เข้าใจอย่างรวดเร็วและจดจำได้เนื้อหาความรู้ได้นาน

1.3 ควรนำเทคนิคผังกราฟิกไปประยุกต์ใช้กับวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นอื่นๆ และนักเรียนทุกระดับชั้นรวมทั้งต้องนำไปใช้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาผลของการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อตัวแปรอื่น เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หรือสังเคราะห์

2.2 ควรนำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกไปทดลองใช้กับรายวิชาวิทยาศาสตร์ในเนื้อหาและระดับอื่นๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.** กรุงเทพฯ: องค์การค้าคุรุสภา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการเรียน การสอน การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี.** กรุงเทพฯ: กลุ่มงานพัฒนานโยบายวิทยาศาสตร์ สกส.

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2545). **ผู้เรียนเป็นสำคัญ.** กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

ทิพรัตน์ สัตระ. (2550). **ผลการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ทิศนา แขมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงค์ลักษณ์ ทองมาศ. (2548). **ผลของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่ใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการนำเสนอข้อความรู้ด้วยผังกราฟิกและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

น้ำผึ้ง มีนิล. (2545). **ผลของการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการเรียนการสอนวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์กับคุณภาพชีวิตที่มีต่อการใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริลักษณ์ แก้วสมบูรณ์. (2543). **ผลของการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ที่มีต่อการนำเสนอข้อความรู้ด้วยผังกราฟิก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.** กรุงเทพฯ: องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สุปรียา ตันสกุล. (2542). **ผลของการใช้รูปแบบการสอนแบบการจัดข้อมูลด้วยแผนภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการแก้ปัญหา.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2537). **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Beyer, B. K. (1997). **Improving Student Thinking: A comprehensive Approach.** Needham Heights: Allyn and Bacon.

Kagan, S. and Kagan, M. (1998). **Multiple intelligences.** California: Kagan CooperativeLearning.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

พฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

HEALTH BEHAVIORS OF PERSONNEL OF THE DEPARTMENT FOR DEVELOPMENT OF THAI TRADITIONAL AND ALTERNATIVE MEDICINES, MINISTRY PUBLIC HEALTH

เพลินพิศ เชื้ออ่อน[1] สุรางค์ เมรานนท์[1] และสุทิติ ขัตติยะ[2]
Phloenphit Chua-on[1], Surange Maranon[1], and Suthiti Khattiya[2]

[1]หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[2]ผู้อำนวยการวิทยุกระจายเสียง กรมประชาสัมพันธ์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ในพฤติกรรมสุขภาพด้านอนามัยส่วนบุคคล ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านการออกกำลังกาย ด้านสุขภาพจิตด้านอุบัติภัย และ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธรณสุข

ประชากรของการศึกษาประกอบด้วยบุคลากรของกรมทั้งสอง ของกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 380 คน โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมสุขภาพ และ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้ค่าสถิติประกอบด้วย ค่าร้อยละ และการทดสอบไค–สแควร์ (ที่ระดับนัยสำคัญ .05)

ผลการศึกษาพบว่า

พฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ส่วนใหญ่ปฏิบัติถูกต้องเป็นประจำ 6 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ด้านอาหาร และโภชนาการ 2) ด้านอนามัยส่วนบุคคล 3) ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 4) ด้านสุขภาพจิต 5) ด้านการออกกำลังกาย และ 6) ด้านอุบัติภัย ตามลำดับ และพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to investigate health behaviors of personnel of the Department of Development of Thai Traditional and Alternative Medicines, Ministry of Public Health. The behaviors included: 1) personal sanitation, 2) food and nutrition, 3) exercising, 4) mental health, 5) accident, and 6) environmental sanitation, and2, to study relationship between personal factors (gender, age, education level and income) and health behaviors of the personnel. The study group, as sample, consisted of 380 individual personnels whom were interviewed during data collection. The data were analyzed by using percentage and Chi-Square test (at the .05 level of significance).

The results indicate that most personnals behave in the right way on the six aspects and gender, age education level and income have no relationship with health behaviors of the personnels.

คำสำคัญ

พฤติกรรมสุขภาพ บุคลากร กระทรวงสาธารณสุข

ความสำคัญของปัญหา

จากสภาพปัญหาสาธารณสุขปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมและสิ่งแวดล้อม เห็นได้จากแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) แนวโน้มมีปัญหาเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อและโรคที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงของประชาชนเป็นสำคัญ เนื่องจากพฤติกรรมหลายอย่างสามารถนำไปสู่ปัญหาสุขภาพโดยที่คาดไม่ถึง ทั้งโรคติดเชื้อ และโรคไร้เชื้อ ตั้งแต่การเจ็บป่วยเล็กน้อยไปจนกระทั่งรุนแรงเสียชีวิต พฤติกรรมมีความสำคัญทั้งสิ้น นอกจากนี้ พฤติกรรมของมนุษย์ยังถูกกำหนดโดยโครงสร้างใหญ่ของสังคม เช่นโครงสร้างทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ ตามโครงสร้างดังกล่าวจึงมีความสำคัญ

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาคุ้มครองและนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร มาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสร้างเสริมเศรษฐกิจในบริบทที่เหมาะสมกับยุคสมัย ให้เป็นที่ยอมรับ มั่นใจ ภูมิใจในระดับสังคมไทยและสังคมโลก และมีการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกต่าง ๆ อย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจใช้ดูแลสุขภาพเบื้องต้น และการเข้ารับบริการในสถานบริการสุขภาพอย่างเหมาะสม สนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ตลอดจนสนับสนุนการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพของประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และระดับชาติ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การประสานงานเครือข่าย การสร้างประชาคมและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้ประชาชนมีสุขภาพดี และส่งผลให้เกิดการพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างทั่วถึงต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. พฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรแพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือกกระทรวงสาธารณสุข เป็นเช่นไร

2. ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ในด้านอนามัยส่วนบุคคล ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านการออกกำลังกาย ด้านสุขภาพจิต ด้านอุบัติภัย และด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธรณสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากร จำนวน 380 คน ในปี 2551 ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) เท่ากับ 0.88

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยวิธีการเชิงปริมาณมีความสำคัญ ดังนี้

3.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษารายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ทำการวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบนัยสำคัญด้วยไค-สแควร์ (Chi–Square test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการศึกษา บุคลากรทั้งหมดจำนวน 380 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.1) มีอายุอยู่ในช่วงไม่เกิน 30 ปี (ร้อยละ 55.5) จบการการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 56.1) และบุคลากรส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่ 2,000 - 15,000 บาท / เดือน (ร้อยละ 77.1)

2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติถูกต้องเป็นประจำ โดยมีลำดับดังนี้ ด้านอาหารและโภชนาการ (ร้อยละ 82.1) ด้านอนามัยส่วนบุคคล (ร้อยละ 79.2) ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 60.3) ด้านสุขภาพจิต (ร้อยละ 58.7) ด้านการออกกำลังกาย (ร้อยละ 56.3) ด้านอุบัติภัย (ร้อยละ 53.9) ตามลำดับ

3. ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร

โดยภาพรวมพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกและเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อภิปรายได้ดังนี้

1. พฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร

พฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อยู่ในระดับปฏิบัติถูกต้องเป็นประจำ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านอนามัยส่วนบุคคล ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพจิต ด้านการออกกำลังกาย ด้านอุบัติภัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากอิทธิพลตะวันตกจึงทำให้เกิดปัญหาการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสม หากไม่สามารถบังคับและควบคุมตัวเองให้ได้จะส่งผลเสียในวันหน้า ทำให้บุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเกิดความตระหนักและรู้จัก ควบคุมตนเองเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ดังที่ (ศุภชัย คุณารัตนพฤกษ์ (2551) กล่าวว่า การที่จะทำให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ควรให้ความสำคัญกับการสร้างสุขภาพมากกว่าซ่อมสุขภาพ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มขึ้น การที่เราดูแลตัวเองอย่างถูกต้อง ตั้งแต่เรื่องการออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การพักผ่อน การป้องกันโรค การลดหรือเลิกสิ่งที่บั่นทอนสุขภาพ การที่จะพัฒนาให้มีสุขภาพดีนั้น หัวใจสำคัญ คือ ต้องตระหนักว่า เป็นหน้าที่ที่สำคัญของตนในการจัดการสุขภาพด้วยตนเอง

2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ

2.1 เพศ

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

การที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองนั้นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ผสมผสานกับวิธีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งในปัจจุบันการเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ แผ่นพับ หรือแม้แต่เว็บไซต์ทำได้ง่ายขึ้น จึงทำให้บุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกทั้งเพศชายและเพศหญิง มีโอกาสในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ ในการดูแลสุขภาพตนเอง

ในชีวิตประจำวันได้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของวันดี แย้มจันทร์ฉาย (2545: 40) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

ทั้งโดยรวมและรายด้าน และมธุรส สว่างบำรุง และรุ่งกานต์ ใจวงค์ยะ (2547) ศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของบุคลากร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า ปัจจัยเรื่องเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเอง

2.2 อายุ

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

การที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บุคลากรอายุ 16 – 30 ปี จะมีพฤติกรรมสุขภาพสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีความรู้ในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพ นับได้ว่าเป็นวัยที่มีร่างกายมีความพร้อมในทุกๆด้าน เนื่องจากอายุเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการรับรู้และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแต่ละบุคคล เนื่องจากอายุเป็นข้อบ่งชี้ถึงความมีวุฒิภาวะหรือความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับตนเองนิสัยการรับรู้ การแปลความหมาย ความเข้าใจ และการตัดสิน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันตามระดับพัฒนาการ (Orem, 1985) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วันดี แย้มจันทน์ฉาย (2538) พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ

และพิเชฐ เจริญเกษ (2540) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครูมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดนครนายก พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

2.3 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

การที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปจะมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีความรู้ที่สูงกว่า ทำให้บุคคลมีวิทยาการที่หลากหลาย มีระบบการคิดที่มีเหตุผล ตลอดจนความสามารถในการประยุกต์ศาสตร์ในสาขาต่างๆ ที่ได้เรียนมาเพื่อให้ตนเองมีสุขภาพที่ดี อีกทั้งการศึกษาที่ดีจะทำให้บุคคลตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการนำความรู้ และประสบการณ์ที่ผ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไฮเจวีและเบอร์นาร์ด (Ahijevch and Bernard, 1994: 86-89 อ้างถึงใน มณีภรณ์ อนุสรณ์พานิช, 2542: 121) ที่พบว่า ระดับการศึกษาไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้ และสุรีรัตน์ รุ่งเรือง (2547: 115) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดพัทลุง พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดพัทลุง

2.4 รายได้

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

การที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บุคลากรกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก ไม่ว่าจะจนหรือรวย ก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพตนเอง สิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะดูแลสุขภาพให้ดีแม้ว่ารายได้จะเป็นตัวบ่งบอกสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในด้านการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน และความสามารถในการดูแลตนเองของบุคคล (Pender, 1982 อ้างใน วันดี แย้มจันทร์ฉาย, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิเชฐ เจริญเกษ (2540) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครูมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครนายก พบว่า รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และ สุรีรัตน์ รงเรือง (2547: 115) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดพัทลุง พบว่า รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดพัทลุง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ควรติดตามพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร ตลอดระยะเวลาในปฏิบัติงาน เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี

2. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ควรมีการให้ความรู้เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงพฤติกรรมในด้านอุบัติภัย และด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

3. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ และสร้างทัศนคติที่ยังไม่ถูกต้องให้บุคลากรมีความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมสุขภาพให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับระบบครอบครัว สังคมขนบธรรมเนียมประเพณีและแบบแผนการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมให้บุคลากรมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรตามอื่นๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร เช่น สังคมวัฒนธรรม ปัจจัยทางระบบการดูแลสุขภาพ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านพฤติกรรมที่มีผลสัมฤทธิ์ต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร

บรรณานุกรม

พิเชฐ เจริญเกษ. (2540). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครูมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดนครนายก**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

มณีภรณ์ อนุสรณ์พานิช. (2542). **พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

มธุรส สว่างบำรุง และรุ่งกานต์ ใจวงค์ยะ. (2547). **รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของบุคลากรมหาวิทยาลัยแม่โจ้**. คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

วันดี แย้มจันทร์ฉาย. (2538). **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะของตน การรับรู้ภาวะสุขภาพกับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยมหิดล.

_____. (2545). **รายงานการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์**. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

ศุภชัย คุณารัตนพฤกษ์, นายแพทย์. (2552). **ทิศทางการพัฒนางานสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ**. [serial online] 2007 [www.thaihed.com/24Dec200704-AttachFile].

สุรีรัตน์ รงเรือง. (2547). **พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดพัทลุง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Orem, D.E. (1985). **Nursing: concepts of practice.** 3rd ed. New York: McGraw-Hill.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน: กรณีศึกษาผู้ป่วย ตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

HEALTH BEHAVIOR OF DIABETIC PATIENTS : A CASE STUDY OF PATIENTS AT TAMBON MUANGNGAM, AMPHUR SAO HAI, SARABURI PROVINCE

เลิศมณฑน์ฉัตร อัครวาทิน[1] สุรางค์ เมรานนท์[1] และสุทิติ ขัตติยะ[2]
Loetmonthachart Akhawathin[1], Surange Maranon[1], and Suthiti Khattiya[2]

[1]หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[2]ผู้อำนวยการวิทยุกระจายเสียง กรมประชาสัมพันธ์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม 3) ด้านการป้องกันภาวะแทรกซ้อน และ 4) ด้านการรักษาและ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคเบาหวานในเขตตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มีอาการไม่ดีขึ้น จำนวน 8 คน และกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มีอาการดีขึ้น จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน ประชากรดังกล่าวได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

การเก็บข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งประกอบด้วยการตีความข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล และการสร้างข้อสรุป

ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการไม่ดีขึ้น และกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการดีขึ้น มีพฤติกรรมสุขภาพ และแนวทางการบำบัดรักษาโรคเบาหวานแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ พฤติกรรมสุขภาพ คือ 1) ด้านร่างกาย พบว่า กลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มีอาการไม่ดีขึ้นมักจะละเลยในการดูแลสุขภาพ และขาดการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ 2) ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม พบว่า ผู้ป่วยมักจะมีความวิตกกังวล 3) ด้านการป้องกันภาวะแทรกซ้อน พบว่า มีพฤติกรรมไม่ให้ความสำคัญของการบริโภคอาหาร เช่น บริโภคอาหาร หรือผลไม้ที่มีรสหวาน ดื่มเหล้า เบียร์เป็นครั้งคราว และบริโภคอาหารจุกจิก ดื่มน้ำอัดลมเป็นครั้ง

คราว และ 4) ด้านการรักษา พบว่า กลุ่มผู้ป่วยที่อาการไม่ดีขึ้นมีการรักษา ไม่ต่อเนื่องตามที่แพทย์ได้นัดหมาย ในขณะที่พฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มีอาการดีขึ้น พบว่า 1) ด้านร่างกายให้ความสนใจในสุขภาพของตนเอง และ มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม พบว่า ผู้ป่วย มีสุขภาพจิตดี 3) ด้านการป้องกันภาวะแทรกซ้อน ให้ความสำคัญต่อการบริโภคอาหาร เช่น ไม่บริโภคอาหาร รสจัด ไม่ดื่มเหล้า ไม่ดื่มเบียร์ไม่ทานอาหารจุกจิก และ 4) ด้านการรักษา ไปพบแพทย์ตามที่แพทย์นัดหมายตลอดเวลา และบางคนกินยาสมุนไพรประกอบควบคู่

ABSTRACT

The objectives of this research were 1. to study health behaviors of Diabetic Patients on four aspects: 1) physical health, 2) emotion and sociality, of 3) complication condition protection, 4) healing and 2. to investigate healing ways diabetic patients in Tumbon Muang-ngam, Amper Saohai, Saraburi Province. The informant consisted of 2 groups of patients: 1) eight with stable or worse conditions, and 2) another eight with better conditions after healing. Both groups were specifically selected

The data were carned by the in-dept interview methodology, and were analyzed by the content analysis techniques: 1) interpretation, 2) comparison 3) synthesis, and 4) conclusion.

The results of this research indicate that the diabetic patients with stable or worse conditions have different health behaviors and healing ways in all aspects; 1) Physical health: patients tend to lack of taking good care of health and ignore exercising. 2) Emotion and sociality: patients show less good mental health condition. 3) Complication condition protection: patients payless attention in consuming good food, Taking some sweet food, fruits and snack, beer and soft drink, instead. 4) Healing: patients have no continuous healing. Whilst for those having good condition, the results show: 1) Physical health: patients tend to take good care of health, and exercising more regularly. 2) Emotion and sociality: patients attain good mental health condition. 3) Complication condition protection: patients take good food and avoid of bad health stuff: spicy and junk food, beer, etc. 4) Healing : patients consult physician on appointments. Some take some herbal medicines as options.

คำสำคัญ

พฤติกรรมสุขภาพ ผู้ป่วยเบาหวาน

ความสำคัญของปัญหา

ความเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานเป็นภาวการณ์เจ็บป่วยที่กำลังคุกคามต่อสุขภาพของประชาชนทั่วโลก โรคเบาหวานเป็นโรคที่เกิดจากความผิดปกติของต่อมไร้ท่อที่ตับอ่อน ซึ่งไม่สามารถผลิต หรือหลั่งฮอร์โมนอินสุลินออกมาให้มากเพียงพอที่จะใช้เปลี่ยนน้ำตาลที่ร่างกายได้รับจากอาหารจำพวกแป้ง ไขมันและโปรตีนให้เกิดเป็นพลังงาน จึงมีผลทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูงมากกว่าปกติ น้ำตาลส่วนเกินก็จะถูกขับออกมาในปัสสาวะพร้อมกับน้ำ ทำให้ปัสสาวะบ่อย จำนวนมาก ปัสสาวะมีรสหวานจึงเรียกโรคนี้ว่า โรคเบาหวาน

โรคเบาหวานที่สำคัญมี 2 ชนิด คือ

ชนิดที่ 1 เบาหวานชนิดพึ่งอินสุลิน เป็นชนิดที่พบได้น้อยแต่มีความรุนแรงและอันตรายสูง มักพบในเด็กและคนอายุต่ำกว่า 25 ปี แต่ก็อาจพบในคนสูงอายุได้บ้าง ตับอ่อนของผู้ป่วยชนิดนี้จะสร้างอินสุลินไม่ได้เลย หรือได้น้อยมาก

ชนิดที่ 2 เบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน เป็นเบาหวานชนิดที่พบเห็นกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมักจะมีความรุนแรงน้อย มักพบในคนอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป แต่ก็อาจพบในเด็กหรือวัยหนุ่มสาวได้บ้างตับอ่อนของผู้ป่วยชนิดนี้ยังสามารถสร้างอินซูลินได้ แต่ไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย จึงทำให้มีน้ำตาลที่เหลือใช้กลายเป็นเบาหวานได้ สาเหตุอาจเกิดจากกรรมพันธุ์ อ้วนเกินไป มีลูกดกจากการใช้ยา หรือพบร่วมกับโรคอื่น ๆ

โรคเบาหวาน เป็นโรคที่รักษาไม่หายขาดและมีผลกระทบต่อการทำงานของอวัยวะ ทุกระบบในร่างกายของผู้ที่เจ็บป่วย เมื่อเกิดโรคเบาหวานผู้ป่วยมักจะมีภาวะแทรกซ้อนตามมา ทั้งภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลันและภาวะแทรกซ้อนเรื้อรัง เนื่องจากไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาล ในเลือดให้อยู่ในเกณฑ์ปกติหรือใกล้เคียงปกติได้ ภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลันจะเกิดขึ้น อย่างรวดเร็วอาการรุนแรง ถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลืออาจมีอันตรายถึงชีวิตได้

เนื่องจากสังคมวัฒนธรรมของไทยได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น การดำเนินชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ก็เปลี่ยนไปโดยเฉพาะการบริโภคอาหารซึ่งมักมีส่วนประกอบของแป้งและน้ำตาลสูง และเป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราความชุกของโรคเรื้อรังต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริโภคไม่ถูกต้องนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ปัจจุบันพบว่ามีผู้ป่วยเบาหวานทั้งในประเทศและทั่วโลก มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้ที่เป็นเบาหวานหลายคนไม่ทราบมาก่อนว่าตนเป็นเบาหวาน ประกอบกับไม่มีอาการแสดงใด ๆ จนกระทั่งล่วงเลยไป ความไม่รู้หรือความชะล่าใจทำให้ผู้ป่วยเบาหวานหลายคนมาพบแพทย์พร้อมกับโรคแทรกซ้อน ที่เกิดขึ้นแล้ว เนื่องจากภาวะน้ำตาลในเลือดสูงเกินปกติที่เกิดขึ้น เป็นระยะเวลานาน ๆ นั้น

นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสภาพของหลอดเลือดแดงและปลายประสาท ส่งผลตามมาคือความเสื่อมและความผิดปกติในหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ที่นำไปสู่โรค หรือภาวะแทรกซ้อนของเบาหวานเช่นเกิดพยาธิสภาพที่ตา ไต ปลายประสาท หลอดเลือดแดง ส่วนปลาย หัวใจหรือที่สมอง ก่อให้เกิดโรคหรือความผิดปกติ เช่น ต้อกระจก ต้อหิน หรือตามัวจนกระทั่งตาบอด ไตวายเรื้อรัง หัวใจขาดเลือดจากเส้นเลือดหัวใจตีบ อัมพาตหรืออัมพฤกษ์ จากเส้นเลือดในสมองตีบ หลอดเลือดแดงส่วนปลายตีบ ทำให้ขาดเลือดและเกิดภาวะเนื้อตายที่เท้าได้เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมสุขภาพผู้ป่วยโรคเบาหวาน กรณีศึกษาผู้ป่วยโรคเบาหวานของตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เพื่อหาแนวทางการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคเบาหวาน ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบการให้บริการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวมในการควบคุมป้องกันโรค และให้การสนับสนุนการ ดำเนินงานทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบพฤติกรรมสุขภาพที่ดีของผู้ป่วยเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขไม่เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคมต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในเขตตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ซึ่งมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการไม่ดีขึ้น กับกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการดีขึ้น เหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือไม่และเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในเขตตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในเขตตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแทนผู้ป่วยโรคเบาหวาน เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) 2 กลุ่ม ในการสัมภาษณ์เจาะลึกแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่อาการยังไม่ดีขึ้น คือ ผู้ที่อยู่ในตำบลม่วงงาม จาก 8 หมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจากหมู่บ้านละ 1 คน จำนวน 8 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

เพศหญิง อายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีอาการตามที่ระบุไว้ในคำนิยามศัพท์เฉพาะและเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ไม่ต่ำกว่า 4 ปี

1.2 กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการดีขึ้น คือ ผู้ที่อยู่ในตำบลม่วงงาม จาก 8 หมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจากหมู่บ้านละ 1 คน รวม 8 คน คือเพศหญิง อายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีอาการตามที่ระบุไว้ในคำนิยามศัพท์เฉพาะ และเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ไม่ต่ำกว่า 4 ปี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาที่เป็นประเด็นในการศึกษา ดังนี้

2.1 พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวานในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่

1) พฤติกรรมสุขภาพด้านร่างกาย
2) พฤติกรรมสุขภาพด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
3) พฤติกรรมสุขภาพด้านการป้องกันภาวะแทรกซ้อน
4) พฤติกรรมสุขภาพด้านการรักษา

2.2 แนวทางการบำบัดรักษาโรคเบาหวาน 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านร่างกาย
2) ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
3) ด้านการป้องกันภาวะแทรกซ้อน
4) ด้านการรักษา

2.3 ขอบเขตวิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 2 กลุ่ม

2.4 ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตศึกษาเฉพาะในตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน

ผลการวิจัย

กลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มีอาการดีขึ้นกับที่อาการไม่ดีขึ้น มีพฤติกรรมสุขภาพ และแนวทางการบำบัดรักษาโรคเบาหวานแตกต่างกัน กล่าวคือ

พฤติกรรมสุขภาพแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย พบว่า กลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มีอาการไม่ดีขึ้นมักจะละเลยในการดูแลสุขภาพ และขาดการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ 2) ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม พบว่า ผู้ป่วยมักจะมีความวิตกกังวล 3) ด้านการป้องกันภาวะ แทรกซ้อน พบว่า มีพฤติกรรมไม่ให้ความสำคัญของการบริโภคอาหาร เช่น บริโภคอาหาร หรือ ผลไม้ที่มีรสหวาน ดื่มเหล้าเบียร์เป็นครั้งคราว และบริโภคอาหารจุกจิก ดื่มน้ำอัดลมเป็นครั้งคราว และ 4) ด้านการรักษา พบว่า กลุ่ม

ผู้ป่วยที่อาการไม่ดีขึ้นมีการรักษาไม่ต่อเนื่องตามที่แพทย์ได้นัดหมาย ส่วนพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มีอาการดีขึ้น พบว่า 1) ด้านร่างกายให้ความสนใจในสุขภาพของตนเอง และมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม พบว่า ผู้ป่วยมีสุขภาพจิตดี 3) ด้านการป้องกันภาวะแทรกซ้อน ให้ความสำคัญต่อการบริโภคอาหาร เช่น ไม่บริโภคอาหารรสจัด ไม่ดื่มเหล้า ไม่ดื่มเบียร์ ไม่ทานอาหารจุกจิก และ 4) ด้านการรักษาไปพบแพทย์ตามที่แพทย์นัดหมายตลอดเวลา และบางคนกินยาสมุนไพรประกอบควบคู่ เช่น การกินใบมะรุม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่พบว่า กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ยังมีอาการอยู่หรืออาการไม่ดีขึ้นและกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการดีขึ้นมีพฤติกรรมสุขภาพ และแนวทางการบำบัดรักษาโรคเบาหวาน แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

โรคเบาหวานเป็นโรคเรื้อรังที่ต้องรักษาติดต่อกันเป็นเวลานานหรือตลอดชีวิต ซึ่งหากได้รับการรักษาอย่างจริงจังอาจมีชีวิตเหมือนคนปกติได้ ปัจจุบันพบว่ามีผู้ป่วยเบาหวานทั้งในประเทศและทั่วโลก มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้ที่เป็นเบาหวานหลายคนไม่ทราบมาก่อนว่าตนเป็นเบาหวาน ประกอบกับไม่มีอาการแสดงใด ๆ จนกระทั่งล่วงเลยไป ความไม่รู้หรือความชะล่าใจทำให้ผู้ป่วยเบาหวานหลายคนมาพบแพทย์พร้อมกับโรคแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นแล้ว เนื่องจากภาวะน้ำตาลในเลือดสูงเกินปกติที่เกิดขึ้น เป็นระยะเวลานานๆ นั้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสภาพของหลอดเลือดแดงและปลายประสาท ส่งผลตามมาคือ ความเสื่อมและความผิดปกติ ในหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ที่นำไปสู่โรคหรือภาวะแทรกซ้อนของเบาหวานเช่นเกิดพยาธิสภาพที่ตา ไต ปลายประสาท หลอดเลือดแดงส่วนปลาย หัวใจหรือที่สมองก่อให้เกิดโรคหรือความผิดปกติ เช่น ต้อกระจก ต้อหิน หรือตามัวจนกระทั่งตาบอด ไตวายเรื้อรัง หัวใจขาดเลือดจากเส้นเลือดหัวใจตีบ อัมพาตหรืออัมพฤกษ์จากเส้นเลือดในสมองตีบ หลอดเลือดแดงส่วนปลายตีบ ทำให้ขาดเลือด และเกิดภาวะเนื้อตายที่เท้าได้ เป็นต้น (สุรเกียรติ อาชานานุภาพ, 2544: 483)

การรักษามักจะเริ่มด้วยการแนะนำเรื่องการควบคุมอาหารการออกกำลังกาย และการปฏิบัติตัวอื่น ๆ ถ้าคุมอาหารอย่างเดียวไม่ได้ผลอาจต้องให้ยารักษาเบาหวาน โดยถือหลักว่าในรายที่เป็น ไม่มาก เช่น เป็นเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน อาจให้ยาชนิดกินที่สะดวกราคาถูกที่นิยม ใช้กันมาก นอกจากนี้ ปัญหาทางกายที่สำคัญที่เกิดจากเบาหวานมี 2 ประการ คือ การอุดตันของหลอดเลือดแดง และความเสื่อมของประสาทอัตโนมัติ

คนทั่วไปอาจป้องกันมิให้เป็นโรคเบาหวานได้โดยการรู้จักกินอาหารลดของหวาน ๆ อาหารพวกแป้งและไขมัน กินอาหารพวกโปรตีน ผักและผลไม้ให้มาก ๆ อย่าปล่อยตัวให้อ้วน หมั่นออกกำลังกายเป็นประจำ เหล่านี้อาจมีส่วนช่วยป้องกันมิให้เป็นเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลินได้ ส่วนโรคเบาหวานชนิดพึ่งอินซูลินอาจ

หาทางป้องกันได้ยาก นอกจากนี้ควรหลีกเลี่ยงการดื่มเหล้าจัดเพราะอาจทำให้ตับอ่อนอักเสบหรือตับแข็ง ซึ่งทำให้เป็นโรคเบาหวานตามมาได้และอย่าใช้ยาสเตอรอยด์เกินความจำเป็น

กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการไม่ดีขึ้นมักมีพฤติกรรมสุขภาพ ไม่เป็นไปตามแนวทางการบำบัดรักษาทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม 3) ด้านการป้องกันภาวะแทรกซ้อน 4) ด้านการรักษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรเกียรติ อาชานานุภาพ (2544: 477-483) ที่กล่าวถึง ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ป่วยซึ่งเป็นหัวใจของการรักษาโรคเบาหวาน เช่นผู้ป่วยต้องไปพบแพทย์และตรวจเลือดตามนัด ผู้ป่วยชะล่าใจปล่อยตัวจนอาจเกิดโรคแทรกซ้อนในระยะยาว และควบคุมการกินอาหารอย่างเคร่งครัดโดยมีหลักง่าย ๆ ดังนี้ กินให้ตรง เวลา ไม่งดมื้อใดมื้อหนึ่ง อย่ากินไม่เป็นเวลา หลีกเลี่ยงการกินน้ำตาล น้ำผึ้ง น้ำหวาน น้ำอัดลม ขนมหวาน ขนมเชื่อมน้ำตาล นมหวาน ให้ดื่มนมจืดแทน ผลไม้ที่มีรสหวานจัดเช่นทุเรียน ขนุน ลำไย ลิ้นจี่ องุ่นละมุด อ้อย ผลไม้กระป๋อง ผลไม้แช่อิ่ม หรือของเชื่อมน้ำตาลทุกชนิด ห้ามดื่มสุรา เบียร์ ไวน์ ยาดองเหล้า เครื่องดื่มบำรุงกำลังทุกชนิด หลีกเลี่ยงการกินเครื่องในสัตว์ ไขมันสัตว์ น้ำมันหมู เนย มันหมู มันไก่ เนื้อติดมันหมูสามชั้น ครีม กะทิน้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์ม ไข่แดง หอยนางรม อาหารทอด เช่นไก่ทอด กล้วยแขก ปาท่องโก๋ มันทอด ข้าวเกรียบทอด

ทั้งนี้ ควรกินผักให้มาก ๆ ปริมาณไม่จำกัดโดยเฉพาะผักประเภทใบและถั่วสด เช่น ผักบุ้ง ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ผักกาดขาว ผักกะเฉด มะระ มะเขือยาว ถั่วงอก ถั่วแขก ถั่วฝักยาวกินผลไม้ที่มีรสหวานไม่มาก เช่น ส้ม มังคุด มะม่วง มะละกอ พุทรา ฝรั่ง สับปะรด ชมพู่

นอกจากนี้ ควรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เช่น เดินเร็ว วิ่งเหยาะ ปั่นจักรยาน ว่ายน้ำ หรือทำงานออกแรงกายให้มาก ควรทำในปริมาณพอ ๆ กันทุกวัน และต้อง พักผ่อนให้เพียงพอทำจิตใจให้ร่าเริง อย่าให้เครียดหรือวิตกกังวล เพราะความเครียดอาจทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูงได้ ควรเลิกสูบบุหรี่โดยเด็ดขาด และถ้ามีความดันโลหิตสูง หรือภาวะไขมันในเลือดสูง ควรดูแลรักษาจนสามารถควบคุมโรคได้ มิเช่นนั้น อาจทำให้ผนังหลอดเลือดแดงแข็งเร็วขึ้น ซึ่งเป็นต้นเหตุของโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าว ในบทที่ 2 ซึ่งผลกระทบจากการเป็นโรคเบาหวานมีหลายกรณี ดังที่ ภาวนา กีรติยุตวงศ์ (2544: 31) สรุปผลกระทบจากการเป็นโรคเบาหวาน ไว้ดังนี้ ผลกระทบต่อชีวิตและคุณภาพ ผลกระทบต่อวิถีชีวิต ผลกระทบต่อความมีคุณค่าและภาพลักษณ์ของตนเอง ผลกระทบด้านการงาน และผลกระทบด้านการเงิน

ขนิษฐา นันทบุตร และคณะ (2546) ยังได้กล่าวถึงพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านการบริโภคอาหาร การควบคุมภาวะน้ำตาลในเลือดขึ้นยู่กับพฤติกรรมบริโภคอาหารเป็นหลัก และพฤติกรรมการพักผ่อนและการออกกำลังกาย พบว่า พฤติกรรมการออกกำลังกายค่อนข้างน้อย หรือออกกำลังกายบ้างแต่ไม่ปฏิบัติสม่ำเสมอโดยให้เหตุผลว่าคิดว่าการทำงานคือการออกกำลังกายไปในตัวอยู่แล้วไม่มีเวลาต้องทำงานนอกบ้าน ไม่อยากออกกำลังกาย ไม่มีสถานที่ อาย ขี้เกียจ และสุขภาพไม่ดีเหนื่อยง่าย 2) ด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม พบว่า การเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน เป็นภาวะเครียดที่ผู้ป่วยจะต้องมีการปรับแบบแผนดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาวะโรค ในบางรายไม่มีทักษะในการ

จัดการกับความเครียด แต่พบว่า ผู้ป่วยเบาหวานจะพยายามหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดและพยายามเรียนรู้การคลายเครียดด้วยตนเอง เช่น หาทางผ่อนคลายด้วยการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ดูโทรทัศน์ ระบายความรู้สึกกับผู้ใกล้ชิด และใช้ศาสนาเป็นเครื่อง ยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อลดความเครียดโดยการสวดมนต์ไหว้พระ ทำบุญใส่บาตร ไปวัด นอกจากนี้พบว่า ในผู้ป่วยเบาหวานผู้หญิงมีความคิดว่าไม่ค่อยกล้าระบายความเครียดหรือความรู้สึกไม่สบายใจกับบุคคลอื่น เนื่องจากวัฒนธรรมไทยไม่อยากให้นำเรื่องส่วนตัวไปเปิดเผยกับคนอื่น บางรายจึงเก็บไว้ในใจ และครุ่นคิดอยู่คนเดียว 3) ด้านการป้องกันภาวะแทรกซ้อน พบว่า การป้องกันภาวะ แทรกซ้อนในเรื่องการดูแลความสะอาดของเท้า การป้องกันบาดแผลที่เท้าและการสังเกตภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ จะเห็นได้ว่าในผู้ป่วยที่ได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันภาวะแทรกซ้อน และได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลและด้านอารมณ์ต่อพฤติกรรมการดูแลเท้าจะพยายามดูแลตนเองตามคำแนะนำและเห็นความสำคัญและสนใจดูแลเท้าเป็นพิเศษ และ4) ด้านการรักษา ประกอบด้วย พฤติกรรมการใช้ยา พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ใช้ยาตามคำแนะนำ บางส่วนมีพฤติกรรมการซื้อยากินเอง โดยจะนำตัวอย่างไปขอซื้อยาตามร้านขายยาเนื่องจากยาหมดก่อนถึงเวลานัดและคิดว่าซื้อยามารับประทานเองได้ พฤติกรรมการมารับการรักษา พบว่าส่วนใหญ่มารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และพฤติกรรมการแสวงหาการรักษาอื่น ๆ พบว่าผู้ป่วยโรคเบาหวานมีพฤติกรรมการแสวงหาการรักษาอื่นร่วมด้วย ได้แก่ การซื้อยากินเอง การรักษา ทางไสยศาสตร์ การใช้สมุนไพร เช่น ฟ้าทะลายโจร มะแว้ง มะระขี้นก เห็ดหลินจือ บอระเพ็ดใบยอ ทองพันชั่ง รังมดแดง และกาฝาก เป็นต้น บางส่วนได้มาจากการไปรักษากับหมอพื้นบ้านซึ่งพฤติกรรมแสวงหาการรักษาวิธีอื่นร่วมด้วยนี้ บางส่วนให้เหตุผลว่าอยากลองเพราะเกิดความเบื่อหน่ายในการรักษาวิธีเดิม อยากหาย เมื่อได้ทราบข่าวว่ามีคนเคยรักษาแล้วได้ผล และหวังว่าหากโชคดีจะได้หายขาดบ้าง เป็นต้น

คำอธิบายเบื้อต้นมีความสมเหตุสมผลที่สนับสนุนผลการศึกษาที่พบว่า กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ยังมีอาการอยู่หรืออาการไม่ดีขึ้น กับกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการดีขึ้นมีพฤติกรรมสุขภาพ และแนวทางการบำบัดรักษาโรคเบา หวานแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยใช้

1. กลุ่มงานสาธารณสุขหรือชุมชนต่าง ๆ ควรนำผลการวิจัยนี้ไปเผยแพร่ให้ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ไม่นิยมไปพบแพทย์ได้ใช้ประโยชน์และตระหนักในพฤติกรรมดูแลสุขภาพ และแนวทางการปฏิบัติรักษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. กลุ่มงานสาธารณสุขหรือชุมชนต่าง ๆ ควรนำผลการวิจัยนี้ไปเผยแพร่เป็นตัวอย่างยังผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ยังไม่หายให้มีความเข้าใจและถือปฏิบัติตามควรแก่กรณี

3. กลุ่มงานสาธารณสุขหรือชุมชนต่าง ๆ ควรพิจารณาเพิ่มคำแนะนำสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการดีขึ้นให้ตระหนักถึงพฤติกรรมสุขภาพและแนวทางการบำบัดรักษาที่ยังสมควรยึดถือประพฤติปฏิบัติต่อไป

4. บุคคลทั่วไปหรือองค์กรต่างๆควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นความรู้ในการดูแลตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยโดยเน้นการวางแผนการให้ความรู้ และติดตามการดูแลสุขภาพในกลุ่มของผู้ป่วยโรคเบาหวานเพื่อให้ผู้ป่วยได้ปฏิบัติตนตามกระบวนการหรือขั้นตอนที่กำหนดไว้

2. ควรทำวิจัยโดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณประกอบ เพื่อจะได้ผลการวิจัย ที่มีความครอบคลุมโดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆให้หลากหลายยิ่งขึ้น เช่น แบบสอบถาม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

3. ควรทำการศึกษากลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีอาการดีขึ้นแบบเจาะลึกถึงขั้นตอนการรักษา เพื่อนำผลมาจัดทำคู่มือสำหรับการปฏิบัติตนสำหรับผู้ที่ป่วยเป็นโรคเบาหวานและผู้ที่สนใจทั่วไป

4 ควรทำการศึกษาเจาะลึกในเรื่องของความเชื่อที่รักษาด้วยสมุนไพรที่มีผลต่อการรักษาโรคเบาหวาน

บรรณานุกรม

กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2538). **คู่มือครูเรื่องการควบคุมและป้องกันโรคเบาหวาน**. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2547). **คู่มือการดูแลตนเองเบื้องต้นเรื่องเบาหวาน "รู้ทันเบาหวาน".** กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ขนิษฐา นันทบุตรและคณะ. (2546). **การศึกษาและการพัฒนาศักยภาพการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานบนพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นอีสาน.** ขอนแก่น: ขอนแก่น.

จินตนา ยูนิพันธ์. (2532). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของประชาชนไทย ภาคกลาง.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2552). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดูแลตนเอง ด้านสุขภาพจิตของประชาชนไทยภาคกลาง.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาวนา กีรติยุตวงศ์. (2544). **การส่งเสริมการดูแลตนเองในผู้ป่วยเบาหวานในระดับโรงพยาบาล.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรรณา ชัยชนะรุ่งเรือง. (2546). **ประสบการณ์การมีอาการ กลวิธีการจัดการกับอาการ และผลจากอาการตามการรับรู้การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำตาลในเลือดของบุคคลที่เป็นโรคเบาหวาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรเกียรติ อาชานานุภาพ. (2544). **ตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป.** กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. **Psychological Review.** 84: 191-215.

_____. (1978). **The self system in reciprocal determinism. American Psychologist**. 33: 344358.

World Health Organization. (1985). Diabetes mellitus: report of a WHO Study Group. **WHO Technical Report Series.** 727: 1-113.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา

THE ACTUAL AND DESIRABLE CHARACTERISTICS OF THAI PREMIER LEAGUE COMPETITION FOOTBALL REFEREES ACCORDING TO THE OPINIONS OF TEAM MANAGERS AND PLAYERS

กวิน บุญประโคน ธงชัย เจริญทรัพย์มณี และผาณิต บิลมาศ
Kawin Boonprakron, Thongchai Charoensupmanee, and Phanit Billamas

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้ควบคุมทีมและนักกีฬาในสโมสรฟุตบอลต่าง ๆ ในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก จำนวน 224 คน แบ่งเป็นผู้ควบคุมทีม จำนวน 48 คน และนักกีฬา จำนวน 176 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ เท่ากับ 2.58) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.78)

2. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของนักกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ เท่ากับ 2.88) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.33)

3. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของนักกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมที่ทีมอยู่ในอันดับ 1– 4 และ 13 –16 ไม่แตกต่างกัน

6. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของนักกีฬาที่ทีมอยู่ในอันดับ 1– 4 และ 13 –16 ไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

This study aimed to investigate and to compare the actual and desirable characteristics of Thai Premier League Competition football referees according to the opinions of team managers and players. The 224 samples were divided into 176 players and 48 team managers by stratified random sampling. The research instrument was questionnaires constructed by the researcher with 0.88 of reliability. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviations and t-test where as the level of statistically significance was at .05 level.

The results revealed that:

1. The actual characteristics of Thai Premier League Competition football referees according to the opinions of team managers was at moderate level ($\bar{x}$ = 2.58) and the desirable characteristics was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.78).

2. The actual characteristics of Thai Premier League Competition football referees according to the opinions of players was at moderate level ($\bar{x}$ = 2.88) and the desirable characteristics was at high level ($\bar{x}$ = 4.33).

3. There was statistically significant difference at .05 level between the actual and desirable characteristics of Thai Premier League Competition football referees according to the opinions of team managers.

4. There was statistically significant difference at .05 level between the actual and desirable characteristics of Thai Premier League Competition football referees according to the opinions of team players.

5. The actual characteristics of Thai Premier League Competition football referees according to the opinions of team managers from the first to the forth rank, and the thirteenth to the sixteenth rank were not significantly differences.

6. The actual characteristics of Thai Premier League Competition football referees according to the opinions of players from the first to the forth rank, and the thirteenth to the sixteenth rank were not significantly differences.

คำสำคัญ

คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ผู้ตัดสินกีฬาฟุตบอล ทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา การแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก

ความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2539 สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกขึ้น โดยใช้ชื่อว่า จอห์นนีวอล์กเกอร์ไทยแลนด์ซอกเกอร์ลีกและได้เปลี่ยนชื่อไปตามผู้สนับสนุนหลักในปีต่อ ๆ มา แต่ทีมส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้คนส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในต่างจังหวัดไม่มีโอกาสได้ชมเกมการแข่งขันดังนั้นในปี พ.ศ. 2542 การกีฬาแห่งประเทศไทยได้จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพใช้ชื่อว่าโปรวินเชียลลีกขึ้น ซึ่งเป็นการแข่งขันของทีมจากหลายภูมิภาคในประเทศไทยมาแข่งขันแบบเหย้า – เยือน จนถึงในปี พ.ศ. 2550 จึงได้มีการรวมทีมที่อยู่ ในการแข่งขันไทยลีกและโปรวินเชียลลีกขึ้นเป็นฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกเพื่อเป็นการยกระดับฟุตบอลอาชีพไทยซึ่งมีคณะกรรมการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาล เป็นฝ่ายจัดการแข่งขันเพื่อวางรากฐานสู่การเป็นลีกอาชีพอย่างสมบูรณ์ สำหรับทีมที่ชนะเลิศในไทยพรีเมียร์ลีกจะมีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันเอเอฟซีแชมเปียนส์ลีก (AFC Champions League) ที่เป็นการแข่งขันระดับสโมสรที่ใหญ่ที่สุดในทวีปเอเชียและทีมที่ชนะเลิศจะมีสิทธิเข้าร่วมเล่นในการแข่งขันฟีฟ่าคลับเวิลด์คัพ (FIFA Club World Cup) ซึ่งเป็นการแข่งขันของทีมสโมสรในระดับโลก (สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. 2553: ออนไลน์)

ในการแข่งขันฟุตบอลต้องอาศัยผู้ตัดสินเป็นผู้ควบคุมเหตุการณ์ว่าฝ่ายใดกระทำผิดกติกา หรือทำผิดระเบียบการแข่งขันขณะที่ทำการแข่งขัน ดังนั้น ผู้ตัดสินจึงมีบทบาทในการตัดสินให้ประสบผลสำเร็จ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2530: 28) ที่กล่าวว่า การแข่งขันจะลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันได้ก็ด้วยความร่วมมือร่วมใจ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการผู้ตัดสินซึ่งจะต้องตัดสินอย่างยุติธรรม นักกีฬาก็ต้องแสดงออกซึ่งการเป็นนักกีฬาที่ดี ผู้ชมต้องชมอย่างยุติธรรม ส่งเสริมในสิ่งที่ถูกต้อง การที่จะพัฒนากีฬาฟุตบอลให้ประสบความสำเร็จสูงสุดนั้นประกอบด้วยส่วนสำคัญคือ ผู้ตัดสิน นักกีฬา ผู้ฝึกสอน ผู้ช่วยผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม ผู้ช่วยผู้จัดการทีม

ผู้สื่อข่าวกีฬา ผู้ชม วัสดุและอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก อย่างไรก็ตามในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกแต่ละครั้ง มักเกิดเหตุการณ์ที่ผู้ควบคุมทีมและนักกีฬาไม่ค่อยยอมรับฟังการตัดสินและอาจเป็นเหตุทำให้ต้องหยุดพักการแข่งขันชั่วคราวหรือเหตุการณ์วุ่นวายตามมา

จากเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ของผู้ตัดสินในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬาเพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลทางวิชาการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่สนใจ ในการพัฒนาคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลให้มีหรือใกล้เคียงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเป็นการพัฒนา การแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกให้มีมาตรฐานสูงขึ้นต่อไป

โจทย์วิจัย / ปัญหาวิจัย

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของผู้ควบคุมทีมอยู่ในระดับใด
2. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของนักกีฬา อยู่ในระดับใด
3. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของผู้ควบคุมทีมในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก แตกต่างกันหรือไม่
4. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของนักกีฬาในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก แตกต่างกันหรือไม่
5. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของผู้ควบคุมทีมที่ทีมอยู่ในอันดับ 1-4 และ 13-16 ในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก แตกต่างกันหรือไม่
6. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของนักกีฬาที่ทีมอยู่ในอันดับ 1-4 และ 13-16 ในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา ในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา ในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ควบคุมทีมและนักกีฬาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก จำนวนทั้งสิ้น 500 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้ควบคุมทีมและนักกีฬาที่เข้าร่วมในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก จำนวน 224 คน จำแนกเป็น ผู้ควบคุมทีมจำนวน 48 คน และนักกีฬา จำนวน 176 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้นประกอบด้วย

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผู้ควบคุมทีม นักกีฬา อันดับของทีมที่ 1 - 4 และ 13 -16

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา ได้แก่ ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้เกี่ยวกับกติกาฟุตบอล ด้านบุคลิกภาพ และด้านการตัดสิน ซึ่งมีลักษณะแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกในทัศนะของผู้ควบคุมทีม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ เท่ากับ 2.58) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.78)

2. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกในทัศนะของนักกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ เท่ากับ 2.88) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.33)

3. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของนักกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกในทัศนะของผู้ควบคุมทีมที่ทีมอยู่ในอันดับ 1– 4 และ 13 –16 ไม่แตกต่างกัน

6. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกในทัศนะของนักกีฬาที่ทีมอยู่ในอันดับ 1– 4 และ 13 –16 ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้ควบคุมทีมอาจนำความสามารถไปเปรียบเทียบกับผู้ตัดสินในต่างประเทศที่มีความสามารถสูงกว่าทำให้ผู้ควบคุมทีมเห็นว่าผู้ตัดสินฟุตบอลไทยมีความสามารถระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาคุณลักษณะที่เป็นจริงของ ผู้ตัดสินเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านคุณสมบัติ มีคุณลักษณะที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีทัศนะต่อผู้ตัดสินในเรื่องที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 1. เป็นผู้มีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับน้อย และข้อที่มีจำนวนความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 1. เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ข้อ 2. เป็นผู้มีสภาพร่างกายที่แข็งแรงและพร้อมสำหรับการตัดสิน ข้อ 4. เป็นผู้มีความตรงต่อเวลา ข้อ 5. เป็นผู้มีสัมมาคารวะ รู้กาลเทศะ ข้อ 6. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต และ ข้อ 8. เป็นผู้ที่ควรจบการศึกษาทาง ด้านพลศึกษาหรือวิทยาศาสตร์การกีฬา อยู่ในระดับมาก มากที่สุด มากที่สุด มากที่สุด มากที่สุดและมากที่สุด ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬายังอยู่ในระดับที่ไม่ดีนัก ผู้ตัดสินจึงควรใส่ใจกับเรื่องคุณสมบัติส่วนตัวให้มากยิ่งขึ้นเพราะพื้นฐานของการเป็นผู้ตัดสินที่ดีนั้นต้องมีระเบียบวินัยในตนเอง ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ธนรัตน์ หงส์เจริญ (2537: 8-9) ที่กล่าวว่า กฎที่ต้องยึดถือและปฏิบัติของผู้ตัดสิน ต้องมีความซื่อสัตย์และยุติธรรม มีความจริงใจ ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายเพราะบทบาทของ ผู้ตัดสินที่สำคัญนั้นก็คือ เป็นผู้ที่อำนวยความยุติธรรมแก่คู่แข่งขัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับอดิสร สืบสุข (2547: 80) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 31 ในทัศนะของนักรักบี้ฟุตบอล ผู้ควบคุมทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชม พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ตัดสิน รักบี้ฟุตบอลอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความรู้เกี่ยวกับกติกาฟุตบอล มีคุณลักษณะที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนะต่อผู้ตัดสินในเรื่องที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 1. มีความรู้ในเรื่องกฎกติกาฟุตบอลที่ถูกต้องและแม่นยำ ข้อ 6. ศึกษา ติดตามการทำหน้าที่ตัดสินของบุคคลอื่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ อยู่ในระดับมากที่สุดและปานกลาง ตามลำดับ และข้อที่มีจำนวนความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 4. ติดตามความเคลื่อนไหวกติกาฟุตบอลอยู่เสมอ ข้อ 1. มีความรู้ในเรื่องกฎกติกาฟุตบอลที่ถูกต้องและแม่นยำ อยู่ในระดับมากที่สุดและน้อยที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ควบคุมทีมไม่ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ตัดสินไม่ทราบว่าผู้ตัดสินมีการติดตามการทำหน้าที่ตัดสินของผู้ตัดสินอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งจำเป็นต่อการเป็นผู้ตัดสินอย่างมาก สอดคล้องกับ ธนรัตน์ หงส์เจริญ (2537: 9-10) ที่กล่าวว่า ข้อปฏิบัติในการเป็นผู้ตัดสินที่ดีต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและทบทวนกติกาให้ทันสมัยอยู่เสมอและหมั่นฝึกฝนหรือหาโอกาสทำหน้าที่ผู้ตัดสินอยู่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับอดิสร สืบสุข (2547: 80) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 31ในทัศนะของนักรักบี้ฟุตบอล ผู้ควบคุมทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชมพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงด้านความรู้กฎกติการักบี้ฟุตบอลของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านบุคลิกภาพ มีคุณลักษณะที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนะต่อผู้ตัดสินในเรื่องที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุดคือข้อ 1. เป็นผู้มีรูปร่างสมส่วนไม่อ้วนหรือผอมเกินไป ข้อ 6. วางตนได้อย่างเหมาะสมทั้งในและนอกสนามแข่งขัน อยู่ในระดับมากที่สุดและปานกลาง ตามลำดับ และข้อที่มีจำนวนความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 8. มีความสุภาพอ่อนโยนไม่ถือตัว ข้อ 7. มีความเอื้ออารี อยู่ในระดับมากที่สุดและมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลิกภาพที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือรูปร่างที่สมส่วนแสดงออกถึงความพึงพอใจของผู้ควบคุมทีมต่อกรรมการ ผู้ตัดสินและควรเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสมพร โสตถิสุพร (2536: 1-3) ที่กล่าวว่า ผู้ตัดสินที่ดีจะต้องมีบุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้พบเห็นรู้สึกพอใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากบุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้นักกีฬา ผู้ควบคุมทีมและผู้พบเห็นรู้สึกพอใจ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกถึงความสุภาพเรียบร้อย ทั้งกาย วาจา และจิตใจ มีลักษณะท่าทางสง่างามทั้งในและนอกสนาม คุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ตัดสินควรให้ความสำคัญ ผู้ตัดสินที่มีบุคลิกภาพไม่ดีย่อมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของนักกีฬาและผู้ควบคุมทีมและจะส่งผลให้เกิดอุปสรรค์และปัญหาต่าง ๆ ตามมา จนทำให้การทำหน้าที่ดำเนินไปด้วยความยากลำบากนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับปรีชา เผือกขวัญดี (2531: 93) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงของ ผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติแต่ละด้านอยู่ในระดับกลาง ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติในแต่ละด้านอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับอดิสร สืบสุข (2547: 80) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอล

กีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 31 ในทัศนะของนักรักบี้ฟุตบอล ผู้ควบคุมทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชม พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริง ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการตัดสิน มีคุณลักษณะที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับน้อยโดยมีทัศนะต่อผู้ตัดสินในเรื่องที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 9. นำความรู้มาประกอบการตัดสินใจมากกว่า ใช้อารมณ์ในการตัดสิน ข้อ 1. มีความสามารถในการตัดสินเป็นที่ยอมรับของทั้งนักกีฬาและผู้ควบคุมทีม อยู่ในระดับน้อยที่สุดและมากที่สุด ตามลำดับ และข้อที่มีจำนวนความคิดเห็น น้อยที่สุด คือ ข้อ 2. มีความยุติธรรมในการตัดสิน ข้อ 5. ไม่อ่อนไหวต่อแรงกดดันภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินอยู่ในระดับมากและมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬายังอยู่ในระดับที่ไม่ดีนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรยากาศที่กดดันผู้ตัดสินในสนามฟุตบอลจนถึงกระแสการไม่ยอมรับฟังคำตัดสินของผู้ตัดสิน ทำให้เกิดความกดดันจนเกิดความผิดพลาดที่ตามมาและมุมมองที่แตกต่างระหว่างผู้ควบคุมทีมกับผู้ตัดสิน อย่างไรก็ตามผู้ตัดสินควรมีแนวทางในการพัฒนาการตัดสินเพื่อให้เกิดการยอมรับที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชูชัย บัวบูชา (2536: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ผู้ตัดสินต้องมีความรู้กฎกติกาฟุตบอลอย่างถูกต้องและแม่นยำ มีความยุติธรรมและมีความสามารถในการตัดสินให้เป็นที่ยอมรับด้วยความสามารถของตนเองโดยไม่ใช้อำนาจหรืออิทธิพลใด ๆ

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกในทัศนะของผู้ควบคุมทีม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ควบคุมทีมมีทัศนะที่คาดหวังว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นส่วนที่ช่วยในการทำหน้าที่ของผู้ตัดสินฟุตบอลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธนรัตน์ หงส์เจริญ (2537: 3) ที่กล่าวว่า การทำหน้าที่ ผู้ตัดสินได้อย่างดีเยี่ยมนับเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยดึงดูดให้ผู้คนหันมานิยมกีฬาแบดมินตันมากยิ่งขึ้น ผู้ตัดสินทำหน้าที่ได้ดีมากเพียงใด ก็จะได้รับความพึงพอใจมาก พร้อมทั้งได้รับการยอมรับนับถือจาก ผู้เล่นและผู้ควบคุมทีม ในฐานะเป็นผู้อำนวยความยุติธรรมแก่ผู้เล่นทั้ง 2 ฝ่าย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ปิยะพงศ์ กู้พงศ์พันธ์ (2553: บทคัดย่อ)ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินกีฬาแบดมินตันตามทัศนะของนักกีฬาและผู้ควบคุมทีม ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 37 “แม่โดมเกมส์” โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของนักกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้ควบคุมทีมอาจนำความสามารถไปเปรียบเทียบกับผู้ตัดสินในต่างประเทศที่มีความสามารถสูงกว่าทำให้ผู้ควบคุมทีมเห็นว่าผู้ตัดสินฟุตบอลไทยมีความสามารถระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาคุณลักษณะที่เป็นจริงของ ผู้ตัดสินเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านคุณสมบัติ มีคุณลักษณะที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนะต่อผู้ตัดสินในเรื่องที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 1. เป็นผู้มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 84.09 และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 .เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของนักกีฬายังอยู่ในระดับที่ไม่ดีนัก ผู้ตัดสินจึงควรใส่ใจกับเรื่องคุณสมบัติส่วนตัวให้มากยิ่งขึ้นเพราะพื้นฐานของการเป็นผู้ตัดสินที่ดีนั้นต้องมีระเบียบวินัยในตนเอง ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ธนรัตน์ หงส์เจริญ (2537: 8-9) ที่กล่าวว่า กฎที่ต้องยึดถือและปฏิบัติของผู้ตัดสิน ต้องมีความซื่อสัตย์และยุติธรรม มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายเพราะบทบาทของผู้ตัดสินที่สำคัญนั้นก็คือ เป็นผู้ที่อำนวยความยุติธรรมแก่คู่แข่งขัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับอดิสร สืบสุข (2547: 80) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 31 ในทัศนะของนักรักบี้ฟุตบอล ผู้ควบคุมทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชม พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความรู้เกี่ยวกับกติกาฟุตบอล มีคุณลักษณะที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนะต่อผู้ตัดสินในเรื่องที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 1. เป็นผู้มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 84.09 และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 6. ศึกษา ติดตามการทำหน้าที่ตัดสินของบุคคลอื่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 1.มีความรู้ในเรื่องกฎกติกาฟุตบอลที่ถูกต้องและแม่นยำ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักกีฬาไม่ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ตัดสินไม่ทราบว่าผู้ตัดสินมีการติดตามการทำหน้าที่ตัดสินของผู้ตัดสินอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งจำเป็นต่อการเป็นผู้ตัดสินอย่างมาก สอดคล้องกับ ธนรัตน์ หงส์เจริญ (2537: 9-10) ที่กล่าวว่า ข้อปฏิบัติในการเป็นผู้ตัดสินที่ดีต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและทบทวนกติกาให้ทันสมัยอยู่เสมอและหมั่นฝึกฝนหรือหาโอกาสทำหน้าที่ผู้ตัดสินอยู่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับอดิสร สืบสุข (2547: 80) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 31ในทัศนะของนักรักบี้ฟุตบอล ผู้ควบคุมทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชมพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงด้านความรู้กฎกติการักบี้ฟุตบอลของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านบุคลิกภาพ มีคุณลักษณะที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนะต่อผู้ตัดสินในเรื่องที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุดคือข้อ ข้อ 6. วางตนได้อย่างเหมาะสมทั้งในและนอกสนามแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.11 และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 7. มีความเอื้ออารี อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลิกภาพที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือ

รูปร่างที่สมส่วนแสดงออกถึงความพึงพอใจของผู้ควบคุมทีมต่อกรรมการผู้ตัดสินและควรเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพร โสตถิสุพร (2536: 1-3) ที่กล่าวว่า ผู้ตัดสินที่ดีจะต้องมีบุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้พบเห็นรู้สึกพอใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากบุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้นักกีฬา ผู้ควบคุมทีมและผู้พบเห็นรู้สึกพอใจ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกถึงความสุภาพเรียบร้อยทั้งกาย วาจา และจิตใจ มีลักษณะท่าทางสง่างามทั้งในและนอกสนาม คุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ตัดสินควรให้ความสำคัญ ผู้ตัดสินที่มีบุคลิกภาพไม่ดีย่อมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของนักกีฬาและ ผู้ควบคุมทีมและจะส่งผลให้เกิดอุปสรรค์และปัญหาต่าง ๆ ตามมา จนทำให้การทำหน้าที่ดำเนินไปด้วยความยากลำบากนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับปรีชา เผือกขวัญดี (2531: 93) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงของ ผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติแต่ละด้านอยู่ในระดับกลาง ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติในแต่ละด้านอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อดิสร สืบสุข (2547: 80) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 31 ในทัศนะของนักรักบี้ฟุตบอลผู้ควบคุมทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชม พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการตัดสิน มีคุณลักษณะที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีทัศนะต่อผู้ตัดสินในเรื่องที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 1. มีความสามารถในการตัดสินเป็นที่ยอมรับของทั้งนักกีฬาและผู้ควบคุมทีม อยู่ในระดับมากที่สุด และ ข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 4. มีความสามารถในการใช้ภาษาทางกายได้ถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬายังอยู่ในระดับที่ไม่ดีนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บรรยากาศที่กดดันผู้ตัดสินในสนามฟุตบอลจนถึงกระแสการไม่ยอมรับฟังคำตัดสินของผู้ตัดสิน ทำให้เกิดความกดดันจนเกิดความผิดพลาดที่ตามมาและมุมมองที่แตกต่างระหว่างผู้ควบคุมทีมกับผู้ตัดสิน อย่างไรก็ตามผู้ตัดสินควรมีแนวทาง ในการพัฒนาการตัดสินเพื่อให้เกิดการยอมรับที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับชูชัย บัวบูชา (2536: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ผู้ตัดสินต้องมีความรู้กฎกติกาฟุตบอลอย่างถูกต้องและแม่นยำ มีความยุติธรรม และมีความสามารถในการตัดสินให้เป็นที่ยอมรับด้วยความสามารถของตนเองโดยไม่ใช้อำนาจหรืออิทธิพลใด ๆ

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกในทัศนะของนักกีฬาโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ควบคุมทีมมีทัศนะที่คาดหวังว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นส่วนที่ช่วยในการทำหน้าที่ของผู้ตัดสินฟุตบอลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธนรัตน์ หงส์เจริญ (2537: 3) ที่กล่าวว่า การทำหน้าที่ผู้ตัดสินได้อย่างดีเยี่ยมนับเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยดึงดูดให้ผู้คนหันมานิยมกีฬาแบดมินตันมากยิ่งขึ้น ผู้ตัดสิน

ทำหน้าที่ได้ดีมากเพียงใด ก็จะได้รับความพึงพอใจมาก พร้อมทั้งได้รับการยอมรับนับถือจากผู้เล่นและผู้ควบคุมทีม ในฐานะเป็นผู้อำนวยความยุติธรรมแก่ผู้เล่นทั้ง 2 ฝ่าย

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีม พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้าน คือ ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้เกี่ยวกับกติกาฟุตบอล ด้านบุคลิกภาพ และด้านการตัดสินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตัดสินฟุตบอลที่เป็นจริงอยู่ในระดับที่ไม่ดีมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับ สมพร โสตถิสุพร (2536: 1-3) ที่กล่าวว่า ผู้ตัดสินต้องแสดงถึงความสามารถและระลึกเสมอว่าการตัดสินทุกครั้งต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด แต่เนื่องด้วยธรรมชาติของมนุษย์ ย่อมมีความต้องการสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง เพราะการทำหน้าที่ของผู้ตัดสินที่ดีเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ นักกีฬาและผู้ควบคุมทีมยอมรับการตัดสินนั้นนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนเรศ กุลธวงค์วัฒนา (2536: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติก ตามการรับรู้ของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนและผู้จัดการทีมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของนักกีฬา พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้าน คือ ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้เกี่ยวกับกติกาฟุตบอลด้านบุคลิกภาพ และด้านการตัดสินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของผู้ควบคุมทีมที่อยู่ในทีมอันดับ 1 – 4 และ 13 – 16 พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของผู้ควบคุมทีมที่ทีมอยู่ในอันดับ 1– 4 และ 13 –16 ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณสมบัติและด้านการตัดสิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับกติกาฟุตบอลและ ด้านบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม (จันทรา คลอดเพ็ง ; 2532: 84 ; อ้างอิงจาก ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม. 2527: 33) ที่พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันและมีประสบการณ์เรียนร่วมกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนวิชาลีลาศ ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับปิยะพงศ์ กู้พงศ์พันธ์ (2553: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินกีฬาแบดมินตันตามทัศนะของนักกีฬาและผู้ควบคุมทีม ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 37 “แม่โดมเกมส์” มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในทัศนะของนักกีฬาที่อยู่ในทีมอันดับ 1 – 4 และ 13 – 16 พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลในทัศนะของนักกีฬาที่ทีมอยู่ในอันดับ 1– 4 และ 13 –16 ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณสมบัติและด้านความรู้เกี่ยวกับกติกาฟุตบอล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลิกภาพและด้านการตัดสินไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม (จันทรา คลอดเพ็ง ; 2532: 84 ; อ้างอิงจากฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม. 2527: 33) ที่พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันและมีประสบการณ์เรียนร่วมกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนวิชาลีลาศ ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับปิยะพงศ์ กู้พงศ์พันธ์ (2553: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ ผู้ตัดสินกีฬาแบดมินตันตามทัศนะของนักกีฬาและผู้ควบคุมทีม ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 37 “แม่โดมเกมส์” มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์และผู้ตัดสินฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ตัดสินฟุตบอลให้มีหรือใกล้เคียงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้มากที่สุด

2. ควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการอบรม ประเมินผลผล ปรับปรุงและพัฒนา การทำหน้าที่ของผู้ตัดสินให้มีคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลในรายการอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลและนักกีฬาในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก

3. ควรมีการศึกษาปัญหาการเตรียมทีมของสโมสรฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก

บรรณานุกรม

คึกฤทธิ์ ปราโมช ม.ร.ว. (2530). ”**คำกล่าวประธานพิธี เปิดการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ,” ประมวลพระราชดำรัชพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**

คำกล่าวโอวาท,สาส์น, คำขวัญเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรีและบุคคลอื่นที่เกี่ยวกับกิจกรรมกีฬา ระหว่าง พ.ศ. 2511-2530. รวบรวมโดยห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์กีฬา กองวิจัยและแผนงานการกีฬาแห่งประเทศไทย.

จันทรา คลอดเพ็ง. (2532). **คุณลักษณะอาจารย์ผู้สอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชูชัย บัวบูชา. (2536). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลฟีฟ่า ตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าวกีฬา.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ธนรัตน์ หงส์เจริญ. (2537). **เทคนิคการตัดสินแบดมินตัน.** นนทบุรี: เอกลักษณ์ดีไซน์.

นเรศ กุลธวงค์วัฒนา. (2542). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติก ตามการรับรู้ของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนและผู้จัดการทีม** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะพงศ์ กู้พงศ์พันธ์. (2553). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของกีฬาแบดมินตันตามทัศนะของนักกีฬาและผู้ควบคุมทีม ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้ง ที่ 37 " แม่โดมเกมส์"** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ปรีชา เผือกขวัญดี. (2531). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติ ตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าวกีฬา** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). **ประวัติความเป็นมาฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.fat.or.th (15 สิงหาคม 2553)

สมพร โสตถิสุพร. (2536). **เทคนิคการตัดสินและเจ้าหน้าที่กีฬาวอลเลย์บอล**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา.

อดิสร สืบสุข. (2547). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินรักบี้ฟุตบอลกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 31 ในทัศนะของนักรักบี้ฟุตบอล ผู้ควบคุมทีม ผู้สื่อข่าวและผู้ชม.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก

THE OPINIONS OF SPECTATORS ON FOOTBALL THAI PREMIER LEAGUE COMPETITIOM

พลากร มะโนรัตน์ ธงชัย เจริญทรัพย์มณี และผาณิต บิลมาศ
Palakorn Manorat, Thongchai Charoensupmanee, and Phanit Billamas

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ชมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ณ สนามแข่งขัน จำนวน 400 คน เป็นชาย 300 คน และหญิง 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.05, 43.62, 44.25, และ 42.73 ตามลำดับ ส่วนด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.19

2. ความคิดเห็นของผู้ชมเพศชายที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.33, 42.83, 41.30, 41.57 ตามลำดับ ส่วนด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.59

3. ความคิดเห็นของผู้ชมเพศหญิงที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 47.78, 46.00, 39.33, 53.33, และ 46.60 ตามลำดับ

4. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์

และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.12, 51.55, 37.16, 43.19 และ 41.18 ตามลำดับ

5. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.82, 44.50, 46.25 และ 45.23 ตามลำดับ ส่วนด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.00

6. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านผู้ตัดสิน และด้านสิทธิประโยชน์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.06, 44.44 และ 40.10 ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการแข่งขัน และด้านผู้ชมและแฟนคลับอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.56, และ 34.35 ตามลำดับ

7. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพนักเรียนนักศึกษาที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.49, 45.98, 37.71, 48.30 และ 45.67 ตามลำดับ

8. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รับจ้างที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล และด้านผู้ตัดสิน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.39 และ 44.94 ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.52, 40.97 และ 42.05 ตามลำดับ

9. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.22, 42.02, 43.15 และ 38.98 ตามลำดับ ส่วนด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.73

10. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้าน ผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.92, 49.37, 41.67, 47.57 และ 45.16 ตามลำดับ

11. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น แม่บ้าน พ่อบ้าน ข้าราชการบำนาญ ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 42.86, 35.71 และ

36.79 ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการแข่งขันและด้านผู้ตัดสิน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.29 และ 34.92 ตามลำดับ

ABSTRACT

The purpose of this research aimed to study the opinions of spectators on Football Thai Premier League Competition. The subjects were totally 400 people: 300 males and 100 females. The instrument used for collecting data was the researcher-created questionnaire with the reliability at .90. Data were statistically analyzed by using frequency and percentage.

The results revealed that:

1. The opinions which were given by spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, competition management, privileges, spectators and fan club, were at high levels: 42.05%, 43.62%, 44.25%, respectively whereas their opinions towards the referee was at moderate level (39.19%).

2. The opinions which were given by male spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, competition management, privileges, spectators and fan club, were at high levels: 40.33%, 42.83%, 41.30%, 41.57%, respectively whereas their opinions towards the referee was at moderate level (39.59%).

3. The opinions which were given by female spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, competition management, the referee, privileges, and spectators and fan club were at high levels: 47.78%, 46.00%, 39.33%, 53.33% and 46.60%, respectively.

4. The opinions which were given by undergraduate of bachelor's degree spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, competition management, the referee, privileges, and spectators and fan club were at high levels: 42.12%, 51.55%, 37.16%, 43.19% and 41.18%, respectively.

5. The opinions which were given by bachelor's degree spectators on football Thai Premier League Competition to the players' performance, competition

management, privileges, and spectators and fan club were at high levels: 42.82%, 44.50%, 46.25%, respectively whereas their opinions towards the referee was at moderate level (42.00%).

6. The opinions which were given by postgraduate education spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, the referee, and privileges were at moderate levels: 41.06%, 44.44% and 40.10%, respectively whereas their opinions towards competition management, and spectators and fan club were at high levels: 39.56%, and 34.35%, respectively.

7. The opinions which were given by student spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, competition management, the referee, privileges, and spectators and fan club were at high levels: 45.49%, 45.98, 37.71%, 48.30%, and 45.67%, respectively.

8. The opinions which were given by private employee spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance and the referee were at moderate levels: 38.39 and 44.94, respectively whereas their opinions towards competition management, privileges, and spectators and fan club were at high levels: 41.52%, 40.97% and 42.05%, respectively.

9. The opinions which were given by private business commercing spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, competition management, privileges, and spectators and fan club were at high levels: 41.22%, 42.02%, 43.15%, and 38.98%, respectively whereas their opinions towards the referee was at moderate level (45.73%).

10. The opinions which were given by government official state enterprises, agent spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, competition management, the referee, privileges, and spectators and fan club were at high levels: 43.92%, 49.37%, 41.67%, 47.57% and 45.16%, respectively.

11. The opinions which were given by housewives, husbands, and retired government official spectators on Football Thai Premier League Competition to the players' performance, privileges, and spectators and fan club were at high levels: 42.86%, 35.71% and 36.79%, respectively whereas their opinions towards

competition management and the referee were at moderate levels: 39.29%, and 34.92%, respectively.

คำสำคัญ

ความคิดเห็น ผู้ชม การแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก.

ความสำคัญของปัญหา

กีฬาฟุตบอลในประเทศไทย ได้รับความสนใจจากประชาชน และเยาวชนทั่วประเทศ ดังจะเห็นได้จากจำนวนสนามฟุตบอลที่มีอยู่ทั่วทุกจังหวัด และจำนวนผู้เล่นที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สำหรับระดับมัธยมศึกษาได้จัดวิชาพลศึกษาให้อยู่ในหลักสูตรโดยขึ้นอยู่กับสถานศึกษานั้นๆเห็นชอบ แม้แต่ในระดับอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องกำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็นวิชาเลือกในสถาบัน เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐ ในการสนับสนุนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ในส่วนของระดับนักเรียนมีกีฬาเขตการศึกษาและกีฬาเยาวชนแห่งชาติ สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ มีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล ตลอดจนการประสบความสำเร็จของนักกีฬาฟุตบอลของไทยที่ไปแข่งขันฟุตบอลอาชีพลีกภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ากีฬาฟุตบอลในประเทศไทยกำลังเจริญรุดหน้าขึ้นไปทุกเวลา

สำหรับการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก ซึ่งถือว่าเป็นลีกอาชีพของประเทศไทย ก่อตั้งโดย ดร.วิจิตร เกตุแก้ว ซึ่งเป็นนายกสมาคมฟุตบอล ในปี 2539 การแข่งขันได้เป็นการแข่งขันโดยทีมที่ร่วมแข่งขันใน ฟุตบอลถ้วยพระราชทาน ถ้วย ก ได้มาแข่งขันกันในระบบลีก ภายใต้ชื่อไทยลีก หรือชื่ออย่างทางการได้เปลี่ยนตลอดตามผู้สนับสนุน โดยมีจำนวนทีมทั้งหมด 12 ทีม จนกระทั่งปี 2545 (ฤดูกาล 2545/46) ได้ลดจำนวนทีมเป็น 10 ทีม และในปี 2549 ได้เพิ่มทีมเป็น 12 ทีมอีกครั้งหนึ่ง ในฤดูกาล 2550 เพิ่มทีมอีก 4 ทีม รวมเป็น 16 ทีม ปัจจุบันมีทีมเข้าร่วมทั้งหมด 16 ทีม (สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์: ออน์ไลน์)

การกีฬาแห่งประเทศไทยได้พยายามเอาโปรวินเชี่ยลลีกรวมเข้ากับไทยลีกหลายครั้งและในที่สุดการกีฬาแห่งประเทศไทยก็นำทีมจังหวัดมารวมเข้าในฤดูกาล 2550 ได้สำเร็จ โดยได้รับความอนุเคราะห์ดูแลการแข่งขันโดยสมาคมฟุตบอลและในปี พ.ศ. 2552 ได้มีการเปลี่ยนชื่อการแข่งขันอย่างเป็นทางการเป็นไทยพรีเมียร์ลีก (สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์: ออน์ไลน์)

ปัจจุบันฟุตบอลอาชีพไทยพรีเมียร์ลีกกำลังเดินหน้าไปสู่แนวทางของการเป็นฟุตบอลอาชีพอย่างแท้จริง ตามที่ผู้ชมฟุตบอลชาวไทยคาดหวัง หลายๆ ทีมมีกองเชียร์ที่ติดตามเชียร์อย่างเหนียวแน่น ต่างจากฟุตบอลไทยลีกในยุคก่อนซึ่งมีผู้เข้าชมการแข่งขันน้อยมาก แต่ฟุตบอลไทยลีกในปัจจุบันได้มีการเก็บบัตรเข้าชมการแข่งขันมีตั้งแต่ราคา 10 บาท ไปจนถึง 10,000 บาท ซึ่งก็มีผู้ชมซื้อ

บัตรเข้าชมการแข่งขันมากขึ้นกว่าไทยลีกในยุคก่อน เห็นได้จากในแต่ละแมตช์การแข่งขันส่วนใหญ่จะมีผู้เข้าชมเป็นหลักพัน หรือแมตช์ที่สำคัญ ทีมอันดับต้นๆ ของตารางก็จะมีผู้ชมถึงหลักหมื่น แสดงให้เห็นว่าคนไทยได้หันมาให้ความสนใจการแข่งขันฟุตบอลลีกภายในมากขึ้น โดยที่ไม่จำเป็นต้องดึงดูดให้คนเข้าสนามโดยใช้การพนันเหมือนในหลายๆ ประเทศและทีมฟุตบอลที่แข่งขันไทยพรีเมียร์ลีกต้องจดทะเบียนเป็น บริษัท จำกัด เพื่อทำให้ทีมฟุตบอลของสโมสรนั้นเป็นทีมฟุตบอลอาชีพอย่างแท้จริง นักฟุตบอลมีรายได้ที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้จากการเป็นนักฟุตบอลอาชีพจริงๆ เมื่อประชาชนที่ติดตามเชียร์ในแต่ละทีมมีมากขึ้นทำให้สโมสรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ส่งผลให้สโมสรมีรายได้ไปปรับปรุงพัฒนาสโมสรให้ก้าวหน้าและประสบความสำเร็จทัดเทียมกับฟุตบอลลีกชั้นนำ เห็นได้จากทีมฟุตบอลของประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้เป็นตัวแทนทวีปเอเชียแข่งขันฟุตบอลโลก ปี ค.ศ. 2010 และแสดงทักษะความสามารถได้เป็นอย่างดีสามารถแข่งขันกับประเทศจากทวีปอื่นๆ ได้อย่างไม่เป็นรอง ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าการที่ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ประสบความสำเร็จในการแข่งขันระดับนานาชาติเป็นผลมาจากทั้งสองประเทศนี้มีระบบการจัดการที่เป็นมืออาชีพทำให้ฟุตบอลลีกของทั้งสองประเทศมีการพัฒนาก้าวหน้าทัดเทียมลีกชั้นนำของยุโรป

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการแข่งขัน เพื่อพัฒนาการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกให้มีความน่าสนใจ ประชาชนเข้าชมการแข่งขันมากขึ้น เนื่องจากการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกเป็นรากฐานที่สำคัญในการที่จะให้นักฟุตบอลพัฒนาตนเองให้มีความสามารถพัฒนากีฬาฟุตบอลให้มีประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าต่อไป

โจทย์วิจัย / ปัญหาวิจัย

ผู้ชมมีความคิดเห็นต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชาชนที่เข้าชมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกที่สนามแข่งขันของสโมสรต่างๆ ประมาณ 30,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่เข้าชมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก จำนวน 400 คน เป็นชาย 300 คน เป็นหญิง 100 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้นประกอบด้วย

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ซึ่งแต่ละข้อมีเกณฑ์ประเมินค่าระดับความคิดเห็นที่เห็นว่าเหมาะสม 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 5 ด้านดังนี้

1. ด้านความสามารถของนักฟุตบอล
2. ด้านการจัดการแข่งขัน
3. ด้านผู้ตัดสิน
4. ด้านสิทธิประโยชน์
5. ด้านผู้ชมและแฟนคลับ

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย และสำรวจเกี่ยวกับการจัดการแข่งขันฟุตบอลของประเทศไทย โดยสอบถามจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ผู้ที่เข้าชมการแข่งขันกีฬาต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจหาความเที่ยงตรงตามตามโครงสร้างและเนื้อหา (Construct and Content Validity) ของแบบสอบถามโดยวิธีเชิงประจักษ์ (Face Validity) แบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out)

กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.90

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือเพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือไปยังประธานสโมสรฟุตบอลต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล นำแบบสอบถามไปสอบถามประชาชนที่เข้าชมการแข่งขันฟุตบอล ไทยพรีเมียร์ลีก โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทำการตรวจสอบและทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำผลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

6.2 นำผลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 และผู้ชมส่วนใหญ่ที่เข้ามาชมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกมีอาชีพนักเรียนนักศึกษา จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80

2. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.05, 43.62, 44.25, และ 42.73 ตามลำดับ ส่วนด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.19

3. ความคิดเห็นของผู้ชมเพศชายที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.33, 42.83, 41.30, 41.57 ตามลำดับ ส่วนด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.59

4. ความคิดเห็นของผู้ชมเพศหญิงที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชม

และแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 47.78, 46.00, 39.33, 53.33, และ 46.60 ตามลำดับ

5. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.12, 51.55, 37.16, 43.19 และ 41.18 ตามลำดับ

6. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.82, 44.50, 46.25, และ 45.23 ตามลำดับ ส่วนด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.00

7. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านผู้ตัดสิน และด้านสิทธิประโยชน์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.06, 44.44 และ 40.10 ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการแข่งขันและด้านผู้ชมและแฟนคลับอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.56, และ 34.35 ตามลำดับ

8. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพนักเรียนนักศึกษา ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.49, 45.98, 37.71, 48.30 และ 45.67 ตามลำดับ

9. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รับจ้าง ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล และด้านผู้ตัดสิน โดยรวมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.39 และ 44.94 ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.52, 40.97 และ 42.05 ตามลำดับ

10. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.22, 42.02, 43.15 และ 38.98 ตามลำดับ ส่วนด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.73

11. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้าน

ผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.92, 49.37, 41.67, 47.57 และ 45.16 ตามลำดับ

12. ความคิดเห็นของผู้ชมที่ประกอบอาชีพ แม่บ้าน พ่อบ้าน ข้าราชการบำนาญ ที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.86, 35.71 และ 36.79 ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการแข่งขันและด้านผู้ตัดสินอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.29 และ 34.92 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความสามารถของนักฟุตบอล ด้านการจัดการแข่งขัน ด้าน ผู้ตัดสิน ด้านสิทธิประโยชน์ และด้านผู้ชมและแฟนคลับ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านความสามารของนักฟุตบอล ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านความสามารถของนักฟุตบอล โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกได้พัฒนาเป็นฟุตบอลอาชีพมากขึ้นมีการจัดการแบบเป็นอาชีพและได้รับความนิยมขึ้นอย่างมาก นักฟุตบอลที่เล่นอยู่ในไทยพรีเมียร์ลีกมีรายได้ที่สูงขึ้นและยังมีนักฟุตบอลต่างชาติที่เข้ามาเล่นฟุตบอลอาชีพในไทยพรีเมียร์ลีกเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันกันภายในทีม นักฟุตบอลแต่ละคนต้องพัฒนาความสามารถตนเองอยู่เสมอ จึงส่งผลให้นักกีฬาตระหนักถึงความสำคัญในส่วนนี้มากขึ้น สอดคล้องกับสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549: 22) ได้ทำการศึกษาเรื่องโครงการจัดทำวิจัยและคู่มือการจัดตั้งสโมสรฟุตบอลอาชีพ ซึ่งผลการวิจัยได้กล่าวว่า การจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเป็นการช่วยในการพัฒนานักกีฬาให้มีมาตรฐานการเล่นแบบมืออาชีพและนักกีฬาควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. ด้านการจัดการแข่งขัน ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ด้านการจัดการแข่งขัน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกได้รับการสนับสนุนจากทั้งทางภาครัฐและเอกชน ทำให้การจัดการของแต่ละสโมสรมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น สโมสรมีการปรับปรุงและสร้างสนามฟุตบอลขึ้นมาใหม่เพื่อรองรับผู้ชมและแฟนคลับที่ให้ความสนใจเข้าชมการแข่งขันมากขึ้นเรื่อยๆ และการเจริญเติบโตของของสโมสรในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสร วงศ์ประดิษฐ์ (2541: 123) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์ยูนิเวอร์ซิตี้ ลีก ครั้งที่ 1 พบว่า สนามและอุปกรณ์เป็นสิ่งจำเป็นอย่าง

ยิ่ง ในการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาทุกประเภทกีฬาที่มีการจัดการแข่งขันในรายการต่างๆ รวมทั้งห้องน้ำ ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวจะต้องจัดให้เพียงพอต่อผู้เข้าร่วมการแข่งขันและผู้ชมในจำนวนมากๆ ดังนั้นสถานที่ที่ใช้ในการจัดการแข่งขัน อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการแข่งขันเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการแข่งขันเพื่อการแข่งขันกีฬาต่างๆ ประสบผลสำเร็จและเกิดปัญหาน้อยที่สุด

3. ด้านผู้ตัดสิน ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกด้านผู้ตัดสิน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกในปัจจุบันได้มีการแข่งขันกันสูงแต่ละสโมสรมีการลงทุนที่สูง และมีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้องมากมาย ทำให้ผู้ควบคุมทีมผู้ฝึกสอนนักกีฬาและผู้ชมและแฟนคลับมีความคาดหวังที่สูงต่อผลการแข่งขัน และจากงานวิจัยเล่มนี้ในด้านความสามารถของนักกีฬา ข้อที่ผู้ชมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นักกีฬารู้จักควบคุมอารมณ์ในเกมการแข่งขัน ซึ่งนักกีฬาอาจจะเข้าไปกดดันผู้ตัดสินในขณะทำหน้าที่ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักพงษ์ แก้วแท้ (2551: 104) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ทีมและนักกีฬาที่มีต่อการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก 2008 ผลการวิจัยพบว่าด้านผู้คุมการแข่งขันและผู้ตัดสินมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะปัจจัยต่างๆ เช่น การกดดันของนักกีฬาและผู้ฝึกสอนที่เข้าร่วมการแข่งขัน เพราะนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันส่วนใหญ่เป็นนักกีฬาในระดับแนวหน้าของประเทศ ผู้ฝึกสอนที่ควบคุมทีมเข้าร่วมการแข่งขันส่วนใหญ่เป็นผู้ฝึกสอนที่มีฝีมือและมีประสบการณ์สูง ดังนั้นบางครั้งอาจจะสร้างความกดดันให้ผู้ตัดสินที่ปฏิบัติหน้าที่ในการแข่งขัน จึงทำให้มีข้อผิดพลาดในการตัดสินได้ เป็นต้น

4. ด้านสิทธิประโยชน์ ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกด้านสิทธิประโยชน์ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีผู้ชมและแฟนคลับให้ความสนใจเข้าชมการแข่งขันฟุตบอลมาก ทำให้มีผู้สนับสนุนให้ความสนใจเข้าร่วมสนับสนุนสโมสรต่างๆมากขึ้น อีกทั้งสโมสรยังได้รับรายได้จากการจัดจำหน่ายบัตรผ่านประตู การจำหน่ายของที่ระลึก ซึ่งสอดคล้องกับ ลูอิซ (Lewis. 1985: 7) กล่าวว่า ปัจจัยในการจัดการทีมกีฬาให้ประสบความสำเร็จจะต้องคำนึงถึงการบริหารการเงินและการส่งเสริมการขายตั๋วชมการแข่งขันและโฮวี่ (Howie. 2004: 15) กล่าวว่าการดำเนินการสโมสรฟุตบอลควรมีการจัดการด้านการเงิน การตลาดและมีผู้สนับสนุน

5. ด้านผู้ชมและแฟนคลับ ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกด้านผู้ชมและแฟนคลับ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสโมสรมีการสร้างชุมชนของทีม เพื่อการปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดรวมไปถึงการให้ประชาชนมีความรักในสโมสรที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ และมีการจัดทำฐานข้อมูลแฟนคลับในการสมัครเป็นสมาชิก ทุกๆ สโมสรในไทยพรีเมียร์ลีกกำลังดำเนินการสร้างกระแสแฟนคลับอย่างต่อเนื่องมีการ

สมัครสมาชิกแฟนคลับ มีการจัดทำเว็บไซต์ของทีม มีการตั้งทีมเชียร์รวบรวมทีมเพื่อเข้าเชียร์ในสนามแข่งขัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก พบว่าด้านความสามารถของนักฟุตบอล เมื่อจำแนกตามรายข้อที่ผู้ชมส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ นักกีฬาควรมีการปรับปรุงในเรื่องการรู้จักควบคุมอารมณ์ตลอดเกมการแข่งขัน ยอมรับคำตัดสินของผู้ตัดสินและแข่งขันด้วยชั้นเชิงของการเล่นกีฬาไม่พยายามเอาเปรียบหรือ คดโกงฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้เกมการแข่งขันมีความสนุกสนาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน เพราะฉะนั้นนักฟุตบอลควรที่จะพัฒนาในเรื่องเหล่านี้ เพราะในการที่นักฟุตบอลจะพัฒนาศักยภาพให้ประสบความสำเร็จในฟุตบอลอาชีพได้นั้น นอกจากจะพัฒนาในเรื่องของฝีเท้าแล้ว นักฟุตบอลต้องมีการพัฒนาในเรื่องของ จิตใจ และอารมณ์ ควบคู่ไปด้วย เพื่อการที่ประสบความสำเร็จในการเป็นนักฟุตบอลอาชีพต่อไป

2. ด้านการจัดการแข่งขัน ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก พบว่า ด้านการจัดการแข่งขัน เมื่อจำแนกตามรายข้อที่ผู้ชมส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ สถานที่จอดรถสำหรับนักกีฬาเจ้าหน้าที่และผู้ชมเพียงพอและมูลค่าเงินรางวัลและของรางวัลในการแข่งขันเหมาะสม สโมสรต่างๆ ควรมีการจัดการทางด้านสถานที่จอดรถให้เพียงพอมากกว่านี้ เพื่อความสะดวกของผู้ชมที่มาชมการแข่งขัน ส่วนเงินรางวัลในการแข่งขัน แต่ละสโมสรมีการลงทุนที่สูง ถ้าหากเงินรางวัลในการแข่งขันเพิ่มมากยิ่งขึ้น สโมสรต่างๆ ก็จะสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาสโมสรให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ด้านผู้ตัดสิน ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกพบว่า ในด้านผู้ตัดสิน เมื่อจำแนกตามรายข้อที่ผู้ชมส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ การดำเนินการจัดการแข่งขันควรมีการคัดเลือกกรรมการ ผู้ตัดสินที่จะลงมาปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นผู้ตัดสินที่มีประสิทธิภาพ เน้นในเรื่องของการดำเนินการลงโทษและตักเตือนนักกีฬาอย่างเหมาะสมและควรให้ผู้ตัดสินที่มีประสบการณ์มีความสามารถในการควบคุมเกมการแข่งขันให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีลงทำหน้าที่ตัดสิน ซึ่งผู้ตัดสินที่ยังขาดประสบการณ์และผู้ตัดสินที่ตัดสินผิดพลาดบ่อยครั้ง ควรให้ลงปฏิบัติในลีกระดับดิวิชั่น เพื่อสะสมประสบการณ์และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้ตัดสิน ทั้งนี้ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลผู้ตัดสินควรปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. ด้านสิทธิประโยชน์ ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกพบว่า ในด้าน สิทธิประโยชน์ เมื่อจำแนกตามรายข้อที่ผู้ชมส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้ชมมีความคิดเห็นว่า ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายในการแข่งขันมีราคาที่เหมาะสม อาจเป็นเพราะผู้ชมเห็นว่าถ้ามีการปรับราคาของที่ระลึกลงได้ ก็จะเป็นผลดีต่อ นักเรียน นักศึกษาและผู้ที่มีรายได้น้อย และควร

มีการจัดให้ผู้ที่เข้าชมได้สะสมจำนวนครั้งที่เข้าชมหรือสะสมคะแนนเพื่อรับสิทธิพิเศษ เพื่อเป็นการตอบแทนผู้ที่ซื้อบัตรและติดตามเข้าชมการแข่งขันอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังสามารถเป็นการดึงดูดให้ผู้ชมสนใจที่จะเข้าชมการแข่งขัน ณ สนามแข่งขันมากยิ่งขึ้น

5. ด้านผู้ชมและแฟนคลับ ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก พบว่า ในด้านผู้ชมและแฟนคลับ พบว่า สโมสรต่างๆ ควรมีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแฟนคลับและนักกีฬาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ชมและแฟนคลับกับนักฟุตบอล ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี ความรักต่อสโมสรและชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แฟนคลับได้รับทราบการดำเนินการจัดการแข่งขันแบบฟุตบอลอาชีพ สโมสรต่างๆ ควรจะเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่สนใจได้ติดตามข่าวสารมากขึ้น รูปแบบประชาสัมพันธ์ ต้องมีความทันสมัยน่าติดตาม เพราะการประชาสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยกระตุ้นให้เกิดกระแสการตื่นตัวของประชาชนในการที่จะหันมาสนใจการแข่งขันฟุตบอลของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม ในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ทั้งฝ่ายจัดการแข่งขัน สโมสรฟุตบอลต่างๆ ผู้ตัดสิน ผู้ฝึกสอน นักกีฬา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขัน ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการแข่งขัน เพื่อให้การดำเนินการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกมีประสิทธิภาพและพัฒนามากยิ่งขึ้นต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และนักกีฬาที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการดำเนินการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพของประเทศไทย เพื่อสามารถนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาระบบการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยให้เป็นมาตรฐานสากลและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป
3. ควรมีการศึกษาถึงสภาพและปัญหาของผู้ตัดสินในการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก

บรรณานุกรม

ไกรสร วงศ์ประดิษฐ์. (2541). **การศึกษาปัญหาการจัดการแข่งขันฟุตบอลรายการไทยแลนด์ยูนิเวอร์ซิตี้ลีกครั้งที่ 1.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. (2549). **สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา.** โครงการจัดทำวิจัยและคู่มือการจัดตั้งสโมสรฟุตบอลอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

รักพงษ์ แก้วแท้. (2551**). ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ทีม และนักกีฬาที่มีต่อการแข่งขันฟุตบอล "ไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก 2008".** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). **ประวัติฟุตบอลในประเทศไทย สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2553,** จาก http//www.fat.or.th

Howie, L. (2004). **The Official FA Guide to Running a Club.** London: Hodder and Stoughton.

Lewis, G. (1985). **Successful Sport Management.** United States: Michie Company.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553

THE OPINIONS OF PARENTS AND STUDENTS OF THE DEMONSTRATION SCHOOL OF THEPSATRI RAJABHAT UNIVERSITY, LOPBURI PROUINCE TOWARDS LEARNING MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION IN ACADEMIC YEAR 2010

สุเมธ เปียศิริ ธงชัย เจริญทรัพย์มณี และผาณิต บิลมาศ
Sumate Paesiri, Thongchai Charoensupmanee, and Phanit Billamas

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ปกครอง จำนวน 300 คนและนักเรียนจำนวน 300 คน เป็น นักเรียนชาย 150 คน และนักเรียนหญิง 150 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างไม่เป็นสัดส่วน (Non-proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา โดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.2

2. ความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 โดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.8

ABSTRACT

The purpose of this research were to study the opinions of parents and students in the Demonstration School of Thepsatri Rajabhat University, Lopburi province towards learning management of physical education academic year 2010.

The samples consisted of 300 parents and 300 students 150 boys and 150 girls who were selected by non-proportional stratified random sampling. The research instrument for data collection was the author's constructed questionnaires with reliability of. 92 The data were statistically analyzed by using frequency and percentage.

The result of the research were as follows:

1. The parents' opinions in the Demonstration School of Thepsatri Rajabhat University, Lopburi province towards learning management of physical education academic year 2010 as a whole was suitable at high level (46.2%).

2. The students' opinions in the Demonstration School of Thepsatri Rajabhat University, Lopburi province towards learning management of physical education academic year 2010, as a whole was suitable at high level (44.8 %).

คำสำคัญ

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษาผู้ปกครองและนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาล้ยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

ความสำคัญของปัญหา

การเรียนรู้พลศึกษาผู้เรียนจะมีโอกาสได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางกาย และกีฬาทั้งประเภทบุคคลและทีม ทั้งของไทยและสากล กิจกรรมทางกายและกีฬาต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิผลตามศักยภาพด้านความเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านร่างกาย เกิดการพัฒนาทักษะกลไกอย่างเต็มที่ ได้เรียนรู้การฝึกฝนตนเองตามกฎกติการะเบียบและหลักการทางวิทยาศาสตร์ ได้แข่งขันและได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยตรงตามความถนัดและความสนใจ ได้ค้นหาความพึงพอใจ จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย กีฬา กิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและรักการออกกำลังกาย กระทรวงศึกษาธิการ(2544: 2)

ปัจจุบันการจัดหลักสูตรสาระพลศึกษาของทางโรงเรียน ที่เน้นการจัดหลักสูตรให้นักเรียนรู้จักการเคลื่อนไหวรูปแบบต่าง ๆ การออกกำลังกายด้วยวิธีที่ชอบ เช่น ฝึกกายบริหารแบบต่าง ๆ ความสามารถในการเล่นกีฬาประเภทบุคคล ประเภทคู่หรือประเภททีม เช่น วอลเลย์บอล บาสเกตบอล ยืดหยุ่น กระบี่กระบอง การเคลื่อนไหวของร่างกายที่สร้างสรรค์ การวางแผนกำหนดกิจกรรมออกกำลังกาย สิทธิ กฎ กติกา การเล่นกีฬากลวิธี หลักการรุก การป้องกันอย่างสร้างสรรค์ในการเล่นและแข่งขันกีฬาการนำประสบการณ์จากการเล่นกีฬาไปใช้ในชีวิตประจำวัน การปฏิบัติตนใน

เรื่องมารยาทในการดู การเล่น การแข่ง ความมีน้ำใจนักกีฬา ความสุขที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันกีฬา โดยใช้ความสามารถของตนเองในการเล่นกีฬา เพื่อเพิ่มศักยภาพของทีม เพื่อให้สามารถนำหลักการ และแนวคิดของกิจกรรมนันทนาการไปปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและสังคม โดยคำนึงผลที่เกิดต่อผู้อื่นและสังคม ชื่นชมในคุณค่าและความงามของการกีฬา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 2) สอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541: 7) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการปฏิบัติโดยตรง ผู้เรียนจะต้องพยายามเพิ่มพูนความรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพราะมนุษย์นั้นถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นและต้องการที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองอยู่แล้ว ดังนั้นโปรแกรมการสอนในห้องเรียนจึงควรเน้นในเรื่องของการช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการ จนกระทั่งถึงขีดที่มีความสามารถในการแสดงออกอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนนั้นบรรลุสู่เป้าหมายที่สำคัญตามที่สังคมต้องการได้ ซึ่งการที่จะทำให้การเรียนรู้สาระพลศึกษาของนักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะความคิดเห็นของคนหรือกลุ่มคนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นไปในทางใดย่อมทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถวางแผน หรือ ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อกลุ่มนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัย ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนสาระพลศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการเรียนรู้สาระพลศึกษา ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลิกภาพผู้สอน และด้านการวัดผลประเมินผล เพราะสาระพลศึกษาเป็นสาระที่ต้องลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนเรียนรู้เองตามศักยภาพ ตามความถนัดและตามความสนใจ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและแก้ไข เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสาระพลศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

เพื่อผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนการรู้สาระพลศึกษา

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนการรู้สาระพลศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 600 คน จำแนกเป็นนักเรียน 300 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างไม่เป็นสัดส่วน (Non-proportional Stratified Random Sampling) และผู้ปกครอง ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1.ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

2.1.1 สถานภาพ

นักเรียน จำแนกตามเพศ

1) เพศชาย

2) เพศหญิง

ผู้ปกครอง

1) เพศชาย

2) เพศหญิง

2.1.2 ระดับชั้น ของนักเรียน จำแนกเป็น

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจังหวัดลพบุรีที่มีต่อการจัดเรียนการรู้สาระพลศึกษาปีการศึกษา 2553 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 มี 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้านสถานที่อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอน และ ด้านการวัดผลและประเมินผล ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นปลายเปิด

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ศึกษาค้นคว้าจากตำรา งานวิจัย บทความ สิ่งตีพิมพ์เอกสารต่าง ๆ และนำข้อมูลที่ ได้มาสร้างแบบสอบถามไปปรึกษาประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของ โครงสร้าง (Construct Validity) และเนื้อหา (Content Validity โดยวิธีเชิงประจักษ์ (Face Validity) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างละ30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability)โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92 แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนการหาคุณภาพของเครื่องมือแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้เชี่ยวชาญ ขอความอนุเคราะห์เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ และนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง จึงนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วเสนอในรูปตารางและความเรียง ส่วนตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ นำเสนอในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัด การเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553

ความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 จำนวน 300 คน โดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.2 และผู้ปกครองเพศชาย จำนวน 146 คน เพศหญิง 156 คน โดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.4 , 47.0 ตามลำดับ

2 ความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553

2.1 ความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 แต่ละด้านโดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.8 รวมทั้งนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี เพศชาย และเพศหญิง แต่ละด้านโดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 43.3 , 46.3 ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 แต่ละด้านโดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.3, 48.1, 44.7, 43.1 , 46.1, และ 47.5 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสาระพลศึกษา ว่าช่วยทำให้นักเรียนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาตามวัยทั้งทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี ฝึกให้นักเรียนมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ และรู้อภัย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฟอง เกิดแก้ว (2515: 32) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนสาระพลศึกษาช่วยฝึกให้นักเรียนได้ออกกำลังกาย เพื่อให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์หรือเกิดความสนุกสนานร่าเริง เป็นการสนองสัญชาติญาณอย่างหนึ่ง เพราะสิ่งมีชีวิตไม่ว่าคน

หรือสัตว์จะต้องมีความเจริญเติบโต สิ่งมีชีวิตต้องมีการเคลื่อนไหว และออกกำลังกายตามวัยของแต่ละบุคคล

ส่วนการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ปีการศึกษา 2553 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอน และด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน เพื่อพิจารณาหลักสูตรและเนื้อหาให้เหมาะสมกับเพศและวัยของนักเรียน และครูผู้สอนสาระพลศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา รวมทั้งครูมีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน และให้ความดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีความเป็นกัลยาณมิตร ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสาระพลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สำลี รักสุทธิ (2544: 10) ซึ่งได้กล่าวว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ หรือ กิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และปฏิบัติในทิศทางอันพึงประสงค์ และยังต้องอาศัยองค์ประกอบเสริมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แบบในการจัดกิจกรรมต่างๆ และหลักสูตรให้แก่ผู้เรียน นั่นคือ สถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ รวมทั้งบุคลิกภาพของผู้สอนที่จะส่งผลต่อเจตคติของผู้เรียนและสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541: 169-170, 2536: 168) ที่กล่าวว่า หลักการจัดและวางแผนอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นพื้นฐานในการบริหารหรือการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้นจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงบุคลิกภาพของผู้สอน ถ้าการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้การประเมินผลดำเนินการได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าประสงค์ของการจัดหลักสูตรและประเมินผลตามความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พจนา ทรัพย์สมาน (2550: 80) ที่กล่าวว่า การวัดประเมินผลตามสภาพจริงทำให้ทราบความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร ศิริจันทรา (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2549 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสถานที่เรียนและสภาพแวดล้อม ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้านบุคลิกลักษณะของผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน และด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหาร และครูผู้สอน ทั้ง 5 ด้าน โดยรวม แสดงความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และ ผจญ ชมจันทร์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้

วิชาพลศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2549 โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพิจารณาจัดกิจกรรมการการเรียนรู้สาระพลศึกษาที่จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัยในตนเอง รวมทั้งหลักสูตร เนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับเพศและความต้องการของนักเรียน

2. จัดหาอุปกรณ์การเรียนที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์และเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้น

3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษาของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ ระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคกลางที่มีต่อการเรียนรู้สาระพลศึกษา

2. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนสาระพลศึกษาที่มีต่อการสอนสาระพลศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ ระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคกลาง

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษาในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

ผจญ ชมจันทร์. (2550). **ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2549.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พจนา ทรัพย์สมาน. (2550). **การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฟอง เกิดแก้ว. (2515). **หลักการและวิธีสอนพลศึกษา.** กรุงเทพฯ: ผดุงวิทยา.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2536). **การสอนพลศึกษา.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

..... (2541). **หลักสูตรพลศึกษา.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สาคร ศิริจันทรา. (2550). **ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2549.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สำลี รักสุทธิ. (2544). **เทคนิควิธีการสอนหลักสูตร.** กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554

การศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนศาลาแดงเหนือ จังหวัดปทุมธานี

THE STUDY OF MON'S CULTURAL CONSERVATION TO DEVELOP COMMUNITY TOURISM: A CASE STUDY OF NORTH SALADAENG COMMUNITY, PHATUM THANI PROVINCE

สิทธิโชค วิบูลย์[1] สุเทพ บุญซ้อน[1] และปิยะวรรณ เลิศพานิช[2]
Sitthichoke Wiboon[1], Suthep Boonsorn[1], and Piyawan Lertphanich[2]

[1]หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[2]หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความขัดแย้งแบบบูรณาการ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนศาลาแดงเหนือ จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการอนุรักษ์ ทางวัฒนธรรมชาวมอญ ชุมชนศาลาแดงเหนือ ด้านวัตถุประสงค์ การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนศาลาแดงเหนือ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลผู้วิจัย ใช้ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวกับมอญ และข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ สำหรับการนำเสนอผลการวิจัยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญ ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ เป็นการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญ การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย สถาปัตยกรรม โบราณวัตถุ วิถีชาวมอญทั้งด้านวัฒนธรรมประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ส่วนใหญ่ยังถือได้ว่าชุมชนศาลาแดงเหนือยังมีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ คือคนในชุมชนยังคงปฏิบัติประเพณีหลักๆ เช่นประเพณีเปิงสงกรานต์ ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีทำบุญกลางบ้าน คติความเชื่อทางศาสนา ส่วนวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต เช่น ภาษา การแต่งกาย การประกอบอาชีพของคนในชุมชนมีการอนุรักษ์ลดน้อยลง เนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาประเทศ ไปสู่ความเป็นสากลทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป หรือระบบการศึกษาแผนใหม่ทำให้มีการใช้ภาษามอญ ในชีวิตประจำวันลดน้อยลงไป อย่างไรก็ตามชาวมอญ

ชุมชนศาลาแดงเหนือ ยังมีแนวทางในการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน โดยให้ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน เป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กับเยาวชนได้สืบทอดต่อไป

2. การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนศาลาแดงเหนือ โดยการใช้ทุนทางทรัพยากร ธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนสภาพแวดล้อมของชุมชน มาพัฒนาโดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ตั้งแต่เส้นทางการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งนำมาสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ABSTRACT

This research aimed to study Mon's Cultural Conservation and to Develop community tourism of north Saladang Community in the northern part by mean of qualitative research. Data used in this research were divided into 2 categories. The first data was concerning Mon's population and the second data was gained from interviewing the local residents and leaderships by mean of descriptive analysis.

The findings were found that community symbols such as settlement, house feature, Saladang temple's architecture, permanent material in temple, Mon' life style in cultural and traditional aspect, cuisine and community product and religion belief were brought to develop community tourism diversely from tourism route, tourism program, tourism activity. All these can be bought to build up tourism knowledge tangibly.

คำสำคัญ

การอนุรักษ์วัฒนธรรมมอญ การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม ที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีการพัฒนาถนนและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งของประเทศไทย เพื่อดึงดูดและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นการท่องเที่ยวที่ผ่านมาจึงเป็นการมุ่งเน้นการสร้างรายได้เป็นสำคัญ ซึ่งแม้จะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม ของประเทศ แต่การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง

การพัฒนาการท่องเที่ยว ภายใต้วิธีคิดแบบมุ่งการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้เกิดผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม จากการใช้ทรัพยากรเกินขีดความสามารถ ในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ความขัดแย้งกับประชาชน ในพื้นที่ ในเรื่องการใช้

ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวของสมาชิกในชุมชน หรือภาคเอกชนทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยมากขึ้น ปัญหาสังคมหลากหลายรูปแบบ ที่เกิดจากการปรับตัวไม่ทันเมื่อถูกจู่โจมจากกระแสบริโภคนิยม และกระแสความทันสมัยที่หลั่งไหลเข้ามาพร้อมธุรกิจท่องเที่ยว และวัฒนธรรมประเพณีถูกทำลาย ครอบงำหรือบิดเบือนคุณค่าให้กลายเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยไม่คำนึงถึงบทบาทหน้าที่เดิม ที่ใช้เป็นกรอบวิถีชีวิตที่ทำให้เกิดการผนึกกำลังของสมาชิกชุมชนเข้าด้วยกัน การท่องเที่ยวที่ชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการ แต่กลับมีคนที่อยู่นอกพื้นที่มาใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวนั้นทำให้ชุมชนไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเท่าที่ควร บางครั้งก็ได้รับ ความเสียหายจากการท่องเที่ยวเช่น สูญเสียที่ดิน สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม วัฒนธรรมดั้งเดิมถูกทำลาย มีการบุกรุกพื้นที่ใหม่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นต้น หลายครั้งผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว ก็มีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเนื่องจากมัคคุเทศก์ที่นำผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวเข้าในพื้นที่ไม่ได้ทราบเรื่องราวที่แท้จริง ทำให้ ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง แทนที่จะเข้าใจชาวบ้านกลับเกิดความรู้สึก ดูถูกชาวบ้าน หรือคิดว่าชาวบ้านไม่มีวัฒนธรรม ป่าเถื่อน น่าสงสารและด้อยการพัฒนา

จังหวัดปทุมธานีมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างสูง มีทรัพยากร การท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ ดิน น้ำ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตชุมชน และ องค์ความรู้ภูมิปัญญาต่างๆ โดยเฉพาะของชาวมอญทำให้มีผู้คนจำนวนมากที่เดินทางมาท่องเที่ยว นอกจากทุนเดิมที่มีอยู่มากแล้วนั้น ยังมีทรัพยากรบุคคล รวมทั้งโอกาสในการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

มอญเป็นกลุ่มเชื้อชาติที่มีวัฒนธรรมเด่นในด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา และพิธีกรรมต่างๆในรอบปี เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ภาษา วรรณกรรม การแต่งกาย อาหาร อาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ เช่นการนับถือศาสนาพุทธ การนับถือผี ตลอดจนเทศกาลต่างๆ เช่น สงกรานต์ เข้าพรรษา ออกพรรษา และประเพณีต่างๆ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ชุมชนศาลาแดงเหนือจึงได้รับการยกย่องให้เป็นหมู่บ้านตัวอย่างของจังหวัดปทุมธานี และเป็นหมู่บ้านตัวอย่างระดับที่ 3 ของหมู่บ้านทั่วราชอาณาจักร นอกจากนี้ยัง ได้รับรางวัลอื่นๆ อีกเช่น รางวัลหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง หมู่บ้านดีเด่นสาธารณสุข หมู่บ้านพัฒนาตัวอย่าง รางวัลชนะเลิศหมู่บ้านพัฒนา ประเภทหมู่บ้านสีเขียวดีเด่นระดับจังหวัด รางวัลชมเชยการประกวดหมู่บ้านพัฒนา เป็นหมู่บ้านตัวอย่างระดับที่ 3 จากทั่วราชอาณาจักรรางวัลชนะเลิศการประกวดคณะกรรมการหมู่บ้านดีเด่น จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โล่เกียรติคุณแก่ชุมชนที่รักษาแม่น้ำดีเด่น ในโครงการกู้สายน้ำให้แผ่นดิน จากพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การศึกษาการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวมอญในชุมชนศาลาแดงเหนือเพื่อพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมชาวมอญ ของชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ
2. เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนศาลาแดงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อการศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญชุมชนศาลาแดงเหนือเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยทำการศึกษาเป็นเฉพาะกรณีที่ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ หมู่ที่ 2 ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นผู้วิจัย จึงได้ศึกษาวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรในพื้นที่ชุมชนศาลาแดงเหนือ ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชุมชน วิถีชีวิต การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย หลักธรรมที่ชุมชนถือปฏิบัติ ประเพณีวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ชุมชนลักษณะทางสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือและเพียงพอต่อการนำมาวิเคราะห์การอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวมอญ ผู้ศึกษาจึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างให้กระจายมากที่สุด

ผู้นำชุมชน 7 คน 1) นายวิเชียร กุ่มเกวียน 2) นายบุญธรรม ลาไม้ 3) นายสมศักดิ์ กองรัต 4) นายอดิสร แสงทน 5) นายนพดล แสงปลั่ง 6) นายพยุง ผลละมุด 7) นายอนุวัฒน์ ใจชอบ

ปราชญ์ชุมชน 13 คน 1) นายสวัสดิ์ ใจชอบ 2) นายอ๊อด ดอกพิกุล 3) นายหมื่น จักรกลม 4) นายบุญสม สืบสาย 5) นางพิสมัย ใจชอบ 6) นางรัชกร แก้วชาติ 7) นายสวัสดิ์ ใจชอบ 8) นางแห แก้วหยก 9) นายมานพ แก้วหยก 10) นายสามารถ แก้วลาย 11) นางอุดม บุตรทิม 12) นางอำพร แจ่มแจ้ง 13) นางรัชนี บุญทอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีการรวบรวมข้อมูล ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าและนำมาสรุปโดยใช้โครงสร้างทางความคิดเรื่องการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis: Context Input Process Output) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่ปรากฏในเอกสาร โดยเฉพาะเหตุการณ์ความรู้ท้องถิ่นที่ซ่อนอยู่ในบรรทัดฐาน การกระทำที่มาจากวัฒนธรรม ชาติพันธุ์มอญ ภูมิปัญญาและ

สภาพความเป็นจริงของชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มายืนยันกับเอกสารและข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งจะทำให้ภาพของการศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวมอญ โดยมีรายละเอียดในการวิจัยภาคสนามดังนี้

2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) เพื่อเก็บข้อมูล กิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน

2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาสภาวะพื้นฐานทางชุมชนวิธีการ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปราชญ์ชุมชน วัด ชาวบ้าน และการสนทนากลุ่มย่อยกับประชากรที่สนใจทั่วไปเป็นการสนทนาตามธรรมชาติไม่เป็นทางการ เพื่อศึกษาสภาวะพื้นฐานชุมชนและข้อมูลศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.3 การบันทึกภาคสนาม (Field Note) ใช้บันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ตลอดจนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ชุมชน

2.4 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับปราชญ์ชุมชน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ด้านประวัติศาสตร์ชุมชน ศิลปะ ประเพณีและวิถีชีวิตชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับขั้นตอนนี้แบ่งตามประเภทข้อมูลที่เก็บได้เป็น 2 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาข้อมูลที่ประกอบไปด้วยผลงานการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เช่น ตำรา บทความ รายงานวิจัย ผลงานการศึกษาค้นคว้าและเอกสารประเภทจดหมายเหตุและตำนานประวัติศาสตร์ ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรรวมทั้งฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นการรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานในทุกๆ สาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะพิจารณาถึงแนวทางของการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวมอญ ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้ออกภาคสนามตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพดังนี้

3.2.1 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญแบบไม่เป็นทางการโดยเน้นการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วยข้อมูลที่ได้มาจากการบอกเล่า การให้สัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็น และการสนทนากลุ่มย่อย

3.2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์และกระบวนการที่มองเห็นในขณะที่ทำการวิจัยพร้อมกับการจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตนำมาเชื่อมโยงกับประเด็นของวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ

4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนศาลาแดงเหนือ จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี ดังที่กล่าวไว้เป็นเครื่องมือนำร่องในการเก็บข้อมูลวิธีการที่หลากหลายโดยวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ไปพร้อมๆกับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญ ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่าการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญ ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ เป็นชุมชนมอญที่มีลักษณะเหมาะสมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน สภาพโดยทั่วไปมีวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิมที่สืบสานวิถีชีวิตมาจากบรรพบุรุษ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต โบราณสถาน โบราณวัตถุ ในสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้สภาพแวดล้อมและการประกอบอาชีพ มีการเปลี่ยนแปลงผลักดันให้คนในชุมชนบางส่วนออกไปทำงานนอกบ้าน เช่นการค้าขาย การรับจ้าง ทำงานตามโรงงานในพื้นที่ใกล้เคียง มีการทำถนนเชื่อมโยงระหว่างชุมชน แต่ชาวชุมชนศาลาแดงเหนือก็ยังคงดำเนินชีวิตในชุมชน เหมือนอย่างเดิม นับว่าเป็นการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญ ขนบธรรมเนียมประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาส่วนใหญ่ยังถือได้ว่าชุมชนศาลาแดงเหนือยังมี ความเข้มแข็ง คือคนในชุมชนยังคงปฏิบัติประเพณีหลักๆ เช่นประเพณีเปิงสงกรานต์ ประเพณี ตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีทำบุญกลางบ้านเป็นต้น ซึ่งมีการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนศาลาแดงเหนือ ส่วนพิธีกรรมอื่นๆ ได้มีการดัดแปลงรูปแบบให้สอดคล้องกับ สภาพสังคมปัจจุบัน ทำให้ความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมลดน้อยลงจนมีลักษณะคล้ายกับคนเชื่อชาติไทยโดยทั่วไป

ส่วนหลักธรรมของการประกอบอาชีพ พระอาจารย์บุนนาค ปทุม อดีตเจ้าอาวาสวัดศาลาแดงเหนือ ได้ให้นำหลักธรรมของพานิชย์ 5 ประการ ให้ประชาชนชุมชนศาลาแดงเหนือในการประกอบอาชีพนำไปปฏิบัติถึงปัจจุบันนี้คือ 1) ห้ามค้าคน 2) ห้ามค้าสิ่งมีชีวิต 3) ห้ามค้าอาวุธ 4) ห้ามค้ายาพิษ 5) ห้ามค้าสิ่งเสพติด

สรุปได้ว่าชุมชนศาลาแดงเหนือมีการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมในส่วนของประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ส่วนด้านวิถีชีวิตและความเป็นอยู่บางอย่าง เช่น การประกอบอาชีพ ภาษาได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบซึ่งทำให้สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไปบางส่วนแล้ว

2. การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ

จากการศึกษาวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ พบว่า

2.1 ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนศาลาแดงเหนือตระหนักถึงศักยภาพที่มีอยู่เป็นปัจจัยในการท่องเที่ยวชุมชน ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี โบราณสถาน โบราณวัตถุในชุมชน แต่ยังไม่มีความรู้ในการพัฒนา

แหล่งท่องเที่ยวในด้านการบริหารการจัดการ ต้องอาศัยเรียนรู้จากภายนอกชุมชนและไปศึกษาดูงานแบบอย่างจากที่อื่นมาก่อน ทำให้ไม่มีระเบียบข้อบังที่เป็นแนวทางไว้ชัดเจน ส่วนใหญ่ยังเป็นการจัดการโดยเป็นกลุ่มบุคคล วิธีการตัดสินใจคือการยึดการจัดประชาคม จัดเวทีชาวบ้านเพื่อช่วยกันคิดช่วยกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ

2.2 ด้านการจัดรูปแบบ พบว่า การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวมาเช้าเย็นกลับ เพราะว่าชุมชนศาลาแดงเหนือยังนับถือผี ไม่สามารถให้บุคคลอื่นเข้าพักแบบโฮมสเตย์ได้ เป็นการเข้าสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ชองคนในชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ส่วนสภาพพื้นที่ที่ทำการวิจัยพบว่าภาพรวมโดยทั่วไปของชุมชนศาลาแดงเหนือมีศักยภาพที่จะพัฒนา การท่องเที่ยวชุมชน ดังนี้

1) สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ มีสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา อากาศเย็นสบายจึงเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2) ทรัพยากรในชุมชน ชุมชนศาลาแดงเหนือมีลักษณะของบ้านมอญ ยกใต้ถุนสูงจากพื้นดิน ช่วยทำให้ลมพัดผ่านได้สะดวกและยังปลอดภัยจากสัตว์ร้ายเนื่องจากน้ำท่วมถึงมีนอกชานกว้างเพื่อใช้ในการพักผ่อนนอกบ้านมากกว่าใน ซึ่งยังมีบ้านมอญโบราณอายุ 100 กว่าปี เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวและยังเป็นเอกลักษณ์บ้านของคนมอญที่คนทั่วไปเรียกคนมอญว่า “มอญขวาง”

3) วิถีชีวิตในชุม สภาพวิถีชีวิตของชุมชนมอญริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่ดำเนินไปอย่างเรียบง่าย หรือที่เรียกว่า “สายน้ำคือชีวิต”

4) ปราชญ์ชุมชน ผลการศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญเพื่อ การท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนศาลาแดงเหนือพบว่า ความสำเร็จในการท่องเที่ยวชุมชนเกิดจากปราชญ์ชุมชนที่เข้มแข็งและการร่วมมือกับชาวบ้านศาลาแดงเหนือ ซึ่งในอนาคตถ้ามีการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนจะดำรงอยู่ได้หรือไม่ถ้าชุมชนมีการพัฒนามากขึ้น การพัฒนาจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวว่าจะยั่งยืนหรือไม่ เพราะสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนา

5) การจัดการ พบว่าการจัดการท่องเที่ยวชุมชนศาลาแดงเหนือ เป็นการเข้ามาท่องเที่ยวแบบมาเช้าเย็นกลับ ศึกษาและสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ จากการร่วมมือของชุมชนทำให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว ถือยังเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนศาลาแดงเหนือให้กับนักท่องเที่ยวได้รู้จักและทำให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันจนนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนศาลาแดงเหนือ อันนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

อภิปรายผล

1. การอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม

ความผันแปรในด้านรูปแบบของวัฒนธรรมต้องยอมรับว่าไม่สามารถย้อนยุคกลับไปในยุคโบราณดั้งเดิมได้ วัฒนธรรมต่างๆต้องปรับสภาพเพื่อรับใช้สังคมในยุคนั้นๆ โดยการมาทำความเข้าใจว่าจะอนุรักษ์วัฒนธรรมมอญส่วนใด แก่น เปลือกหรือกระพี้ ว่าส่วนใดควรอนุรักษ์ไว้ในแก่นแท้ของมันให้เกิดคุณประโยชน์ที่ตอบสนองสังคม โดยพยายามรักษาความเปลี่ยนแปลงในรูปลักษณ์ที่สามารถเข้ากับสังคมปัจจุบันได้และคล้ายรูปแบบเดิมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ บางส่วนรูปลักษณ์จำเป็นต้องเปลี่ยนไปจนไม่เหลือคงรูปเดิมก็ต้องยอม วิธีการที่สามารถทำได้โดยด่วนคือ

1.1 ต้องรวบรวมบุคลากรด้านวัฒนธรรม ผู้รู้ ผู้สันทัดกรณีในหมู่บ้านให้เป็นกลุ่มบุคคลทำงานด้านวัฒนธรรมตามขีดความสามารถของแต่ละบุคคลในทุกๆสาขาโดยให้อยู่ในลักษณะองค์รวมโดยยึดแก่นของวัฒนธรรมเป็นหลักปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ได้

1.2 ปัจจัยหลักด้านวัฒนธรรมคือ ประชาชน ในหมู่บ้านต้องปลุกจิตสำนึก ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชี้ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญในการอนุลักษณ์ ที่สำคัญต้องทำให้เขาเหล่านั้นได้รับประโยชน์จากวัฒนธรรมมอญ ไม่ใช่เสียประโยชน์จากวัฒนธรรมมอญ ความร่วมมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมก็จะเกิดขึ้นได้และง่ายในการดำเนินการเป็นไปเองตามกลไกตามธรรมชาติมากขึ้น

1.3 วัด บ้าน และชุมชนต้องร่วมมือกันอย่างแท้จริง ตัดพรรคพวกออกไปเป็นกลุ่มเดียวกันงานก็จะเดินไปในทิศทางเดียวกัน

1.4 ต้องวางเป้าหมายร่วมกันและกำหนดวิธีการการดำเนินงานร่วมกัน ส่วนแรกที่ควรจัดตั้งไว้ได้แก่ สภาวัฒนธรรมศาลาแดงเหนือ ควรจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีมอญชุมชนศาลาแดงเหนือ

1.5 จัดหากองทุนในการดำเนินการอนุรักษ์วัฒนธรรมต่างๆให้เพียงพอ

1.6 ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นทั้งของภาคเอกชนและทางราชการ ในการสนับสนุนให้การอบรมด้านการบริหารและการจัดการองค์กรวัฒนธรรมของท้องถิ่น แก่บุคลากรและประชาชนในชุมชน

1.7 สร้างค่านิยมและเชิดชูวัฒนธรรมมอญของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องโดยไม่ขาดตอนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนเห็นประโยชน์และได้รับประโยชน์ เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยว การนำรายได้เข่าสู่ชุมชนที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ต่างๆของประชาชนในชุมชนเพื่อจะทำให้เกิดการตื่นตัวร่วมกันอนุรักษ์เป็นไปตามกลไกตามธรรมชาติ

1.8 ร่วมมือกันปรับปรุงสภาพของหมู่บ้านให้สะอาดสวยงามตามอัตภาพเมื่อเศรษฐกิจดีสภาพหมู่บ้านก็จะดีขึ้นเองแต่ควรระมัดระวังเรื่องอารยธรรมตะวันตกที่จะเข้ามาทำลายบรรยากาศความเป็นชุมชนมอญด้วย

1.9 องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารด้านวัฒนธรรมโดยควรเปิดโอกาสให้ผู้รู้ในวัฒนธรรมในส่วนต่างๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงาน

ต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมด้วยจึงจะเป็นการอนุรักษ์ที่แท้จริงและไม่ผิดเพี้ยนจนกลายเป็นการอนุรักษ์ไปอนุรักษ์มาจนสูญหายไป

1.10 หน่วยงานสภาวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานีต้องรีบเข้ามามีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงในการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมชุมชนศาลาแดงเหนือ โดยเน้นวัฒนธรรมมอญเป็นหลักเนื่องจากเป็นจุดขายของชุมชนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนมอญ

1.11 ปรับปรุงด้านคมนาคม ถนนหนทางในหมู่บ้านเพิ่มความสะอาดและสุขลักษณะสุขอนามัยในชุมชนให้ดีกว่าปัจจุบัน

1.12 ปรับปรุงด้านสาธารณูปโภคในหมู่บ้านให้ทันสมัยและสะดวกสบาย เช่นโทรศัพท์ที่ทิ้งขยะสาธารณะ (สำหรับนักท่องเที่ยว) และห้องสุขาควรมีรองรับให้เพียงพอ

2. คุณค่าของโบราณสถาน โบราณวัตถุ

คุณค่าของโบราณสถาน โบราณวัตถุเป็นตัวบ่งบอกของความเป็นชุมชนสมควรที่จะเก็บเป็นฐานข้อมูลเพื่อให้กับคนรุ่นหลังได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้เรื่องราวของชุมชนโดยการนำเข้าไปจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือเพื่อให้เป็นพิพิธภัณฑ์ ที่มีชีวิต มีความสดชื่น ความสงบร่มรื่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมแล้วทำให้เกิดความรู้สึกว่าอยากมาเที่ยวอีกคือ

2.1 คุณค่าทางจิตใจสำคัญมาก โบราณสถานมีอานุภาพ กองอิฐ กองปูน หรือ ซากเจดีย์ซากวัดมันสามารถทำให้เกิดจินตภาพได้ โบราณสถานทำให้สามารถรำลึกถึงอดีต เหตุการณ์ กิจกรรมหรือบุคคลในอดีต เมื่อโบราณสถานสร้างจินตภาพในอดีตได้ ทั้งๆที่บางทีเป็นกองอิฐ กองปูนโบราณสถานเป็นตัวเชื่อมตัวคนกับอดีตไม่ให้หลุดจากกัน การที่จะทำให้ไม่หลุดจากอดีต ให้ติดกับรากเหง้าของความเป็นเจ้าของวัฒนธรรม เมื่อโบราณสถานสร้างจินตภาพได้ เป็นตัวเชื่อมระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้ สิ่งที่ตามมาก็คือ โบราณสถานสร้างเอกลักษณ์ให้กับคนมอญชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ

2.2 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ คุณค่ามีอยู่ในตัวโบราณสถาน เพียงแต่ว่าเราจะมีตากับมีสมองที่จะอ่านออก ดูออกหรือเปล่าเพราะโบราณสถานมีอายุและผ่านเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน เพราะตัวมันเองเหมือนกับเป็นตำราเล่มใหญ่ที่จารึกข้อมูลเต็มไปหมด ถ้าอ่านออก ก็จะเป็นความรู้ที่จะทำให้เข้าใจตัวเอง เข้าใจวัฒนธรรมดียิ่งขึ้น

2.3 เรื่องคุณค่าทางศิลปะซึ่งรวมทั้งสถาปัตยกรรมด้วย คือเรื่องของความงดงาม อลังการที่อยู่ในโบราณสถาน ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ครอบครองหรือผู้เป็นเจ้าของ ความสวยงามนี้เป็นแม่บทที่ให้คนรุ่นหลังสามารถจะนำมาสืบสร้างสรรค์ในเชิงศิลปะ

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน

จากการศึกษาสภาพของชุมชนในอดีตและปัจจุบัน สิ่งที่เป็นมรดกอันเป็นเอกลักษณ์ชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค

ในการอนุรักษ์ของชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ สามารถนำมากำหนดแนวทางในการอนุรักษ์ชุมชนศาลาแดงเหนือเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนได้ดังนี้

3.1 การปลูกฝังจิตสำนึกคนในชุมชนการปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนศาลาแดงเหนือให้เห็นคุณค่าความสำคัญ และตระหนักถึงมรดกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติดังนี้คือ

3.2 การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนที่มีชุมชนเป็นฐาน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนให้กับชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือโดยให้ชุมชนเป็นฐานองค์ความรู้

3.3 การสนับสนุนด้านวิชาการความรู้ให้แก่ชุมชน

1) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจของผู้คนในชุมชนต่อการอนุรักษ์มรดกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมรวมถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ รณรงค์การปรับปรุงบริเวณใต้ถุนบ้าน เนื่องจากยังมีบ้านบางส่วนในชุมชนมีสภาพทรุดโทรมไม่ค่อยมีการใช้ประโยชน์นอกจากเก็บของและมีน้ำขัง ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธ์ยุงจึงควรส่งเสริมให้มีการปรับปรุงใต้ถุนบ้านให้อยู่ในสภาพที่ดีกว่าทีเป็นอยู่

2) รณรงค์การแยกขยะ ถึงแม้ว่าชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือจะมีการเก็บขยะอย่างถูกวิธีแล้วก็ตามแต่เพื่อสุขภาพที่ดีและเพื่อประโยชน์ของชุมชน จึงควรรณรงค์ให้มีการแยกขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะที่เป็นพิษ โดยขยะเปียกให้นำไปทำปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในชุมชน ส่วนที่เป็นขยะที่เป็นพิษโดยการเก็บรวบรวมแยกไว้ต่างหากแล้วให้องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากน้อยมารับไปกำจัด เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์ หลอดไฟฟ้า

3) สนับสนุนการจัดอบรม/สัมมนาเรื่องสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยสนับสนุนให้ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือเป็นชุมชนสาธิต ที่จะแนะนำความรู้ ประสบการณ์และวิธีการดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชุมชนให้กับหมู่บ้านอื่นๆสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่สนใจ

4) สนับสนุนทางวิชาการให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าและร่วมกันอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชุมชนในทางที่ถูกต้อง เช่น เอกลักษณ์บ้านมอญ ประเพณี

3.4 การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ภายในชุมชน

1) เส้นทางการเดินท่องเที่ยว ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือพบว่าความพร้อมของชุมชนเป็นไปในทางที่ดีในเรื่องของข้อมูล การต้อนรับจากมัคคุเทศก์ ส่วนที่ยังต้องพัฒนาไปในแนวทางที่เหมาะกับสภาพพื้นที่

2) การจัดพิพิธภัณฑ์ชุมชน ยุคสงครามเย็นประมาณ 40 ปีที่แล้วมา ความเป็นชุมชนนั้นได้ล่มสลายโดยสิ้นเชิง แต่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนเป็นท้องถิ่น เพราะฉะนั้นเมื่อรู้สึกตัวว่าแย่ก็มี

ปฏิกิริยาโต้ตอบมีการเคลื่อนไหวและมีการสร้างสำนึกร่วม โดยการรวบรวมวัฒนธรรมที่เป็นท้องถิ่นขึ้นมาจัดการคือปลุกสำนึกของตัวเองคือ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้เกิดรายได้ การสร้างงาน สร้างอาชีพ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในชุมชนเป็นต้นทุนในการดำเนินการ โดยประชาชนในชุมชนต้องมีความรับผิดชอบ และร่วมมือกันมาทบทวนการใช้ต้นทุนทางสังคมให้เป็นไปตามทิศทางที่ถูกต้อง แนวทางหนึ่งที่นำมาแก้ไขปัญหาคือการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีหลักการพัฒนาชุมชนคือ

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชนเน้น การบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเพื่อก่อประโยชน์ในชุมชนคือ การกระจายรายได้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวในการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการศึกษาและการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนแก่ผู้เกี่ยวข้องคือ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นงานที่ครอบคลุมในเนื้อหาที่กว้าง ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน เช่น ควรจัดให้มีการประชุมของหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรเอกชนและมหาวิทยาลัยที่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมของคนในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน เยาวชน พระสงฆ์ฯลฯ ในการสนับสนุนการจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ควรมีการศึกษาบทบาทของภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นรวมไปถึงองค์กรเอกชนต่อการสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2539). นโยบายและแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ปี 2538- 2539 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **จุลสารการท่องเที่ยว**. 14 (ตุลาคม – ธันวาคม).

_____. (2544). **แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ: อัลชา.

_____. (2546). **สรุปกิจกรรมปีท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ.** กรุงเทพฯ: กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ภาคผนวก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers) ประจำวารสาร

1. ศาสตราจารย์ ดร.กฤษ เพิ่มทันจิตต์
2. ศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ วัชรพุกก์
3. ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์
4. ศาสตราจารย์ ดร.เดือน คำดี
5. ศาสตราจารย์ ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ
6. ศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ วิวัฒน์วงศ์วนา
7. ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ สัตยธรรม
8. ศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ธรรมพงษา
9. ศาสตราจารย์ ดร.อุดม ทุมโฆสิต
10. Professor Dr. Brian Sheehan
11. Professor Dr.Sergey Meleshko
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.นวลพรรณ จันทรศิริ
15. รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ เกยุรานนท์
16. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล
18. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา เลาหนันท์
19. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ เมรานนท์
20. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ ไวย์ยางกูร
21. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ
22. รองศาสตราจารย์สมบัติ พันธวิศิษฎ์
23. Associate Professor Dr. Jame R. Ketudat - Cairns
24. Associate Professor Dr. Nikolay Moskin
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก ขันหมาก
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา ตัณฑนุช
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล เจนอักษร
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ เพ็งพัด
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์ แสง-ชูโต
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรวงแสวง

31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ ศักดารัตน์
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยหะกร
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุธ ลวดทรง
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย เหมะธุลิน
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ เลาห์บุตรี
36. อาจารย์ ดร.กิติมา ทามาลี
37. อาจารย์ ดร.เจริญขวัญ ไกรยา.
38. อาจารย์ ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง
39. อาจารย์ ดร.ธเนส เตชะเสน
40. อาจารย์ ดร.นพวรรณ ทิพาปกรณ์
41. อาจารย์ ดร.ผลาดร สุวรรณโพธิ์
42. อาจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บุญรักษา
43. อาจารย์ ดร.พลสัณห์ โพธิ์ศรีทอง
44. อาจารย์ ดร.พันธ์ญา สุนินทบูรณ์
45. อาจารย์ ดร.ไพจิตร สะดวกการ
46. อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ รัชตะสาคร
47. อาจารย์ ดร.ไพบูลย์ วิริยะวัฒนา
48. อาจารย์ ดร.วรวิทย์ เกิดสวัสดิ์
49. อาจารย์ ดร.ไวพจน์ จันทร์เสม
50. อาจารย์ ดร.สุวรรณี ยหะกร
51. อาจารย์ ดร.แสวง วิทยพิทักษ์
52. อาจารย์ ดร.เอกพงศ์ กิตติสาร

ใบตอบรับการเป็นสมาชิก

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ชื่อ (โปรดระบุคำนำหน้านาม).....นามสกุล.....

☐ ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
เริ่มตั้งแต่ ปีที่.....ฉบับที่.....ถึง ปีที่.....ฉบับที่.....

☐ ขอต่ออายุวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่.....ฉบับที่.....

ที่อยู่ (โปรดระบุชื่อหรือหน่วยงานผู้รับ).....เลขที่.....

ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....E-mail.....

พร้อมนี้ ได้โอนเงินผ่านบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ชื่อบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย เลขที่ 980-0-82396-4 จำนวนเงิน.....บาท

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

อัตราค่าสมาชิก 1 ปี (3 ฉบับ) เป็นเงิน 250 บาท (รวมค่าจัดส่ง)

โปรดกรอกข้อมูลในใบตอบรับการเป็นสมาชิกและสำเนาใบถอนเงินมาที่
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
เลขที่ 1 หมู่ 20 ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 13180

หรือ ซื้อด้วยตนเองที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

โทร. 02-529-1638 , 02-529-4046 ต่อ403

Fax.02-529-1638 , 02-529-4046 ต่อ 406

E-mail: graduate@vru.ac.th

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นวารสารวิชาการที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา อาจารย์และนักวิชาการ และเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการแก่สมาชิก นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป กำหนดออกปีละ 3 ฉบับ ต้นฉบับที่รับพิจารณาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น บทความที่เผยแพร่ผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

การเตรียมต้นฉบับ

ผลงานทางวิชาการที่ได้รับการพิจารณา ได้แก่ บทความวิจัย บทความทางวิชาการเกี่ยวกับการวิจัยบทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การพิมพ์ต้นฉบับใช้ตัวพิมพ์ (Font) ชนิด TH Sarabun PSK ขนาด 16 พอยต์ พิมพ์หน้าเดียวขนาด A4 ความยาว 8 – 12 หน้า ต้นฉบับประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้.

1.ชื่อเรื่อง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.ชื่อผู้เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษพร้อมข้อมูลวุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

3.บทคัดย่อ (Abstract) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวประมาณ 200 คำ และส่วนท้ายมีคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4.บทนำ

5.วัตถุประสงค์การวิจัย

6.สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

7.วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย การเก็บข้อมูล/การทดลอง และการวิเคราะห์ข้อมูล

8.ผลการวิจัย

9.สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

10.ข้อเสนอแนะ

11.บรรณานุกรม

การจัดส่งต้นฉบับ จัดส่งต้นฉบับพร้อมแผ่นดิสก์เก็ต จำนวน 1 ชุด มายังฝ่าย วารสารบัณฑิตศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
เลขที่ 1 หมู่ 20 ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 13180

บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทรรศนะและข้อคิดเห็นในบทความวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ มิใช่เป็นทรรศนะและความคิดของผู้จัดทำจึงมิใช่ความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ การคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแหล่งที่มา

รูปแบบการอ้างอิง Download Template บทความใน

http://grad.vru.ac.th./about/from_Jts.html

รูปแบบการเขียนผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษา

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ

ตัวอักษร ขนาด 14 (กึ่งกลาง)

เว้น 1 บรรทัด

ชื่อ – สกุลนักศึกษาภาษาไทย[1] ชื่อ-สกุลอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมภาษาไทย[2] และชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักภาษาไทย[3]
ชื่อ – สกุลนักศึกษาภาษาอังกฤษ,[1] ชื่อ-สกุลอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมภาษาอังกฤษ[2], and ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักภาษาอังกฤษ[3]

ตัวอักษร ขนาด 14 (กึ่งกลาง)

เว้น 1 บรรทัด

[1] หลักสูตร.....สาขาวิชา.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
[2] หลักสูตร.....สาขาวิชา.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
[3] หลักสูตร.....สาขาวิชา.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เว้น 1 บรรทัด

เว้น 1 บรรทัด

บทคัดย่อ (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

0.6 นิ้ว

.....
.....

เว้น 1 บรรทัด

ABSTRACT (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

0.6 นิ้ว

.....
.....

เว้น 1 บรรทัด

คำสำคัญ (ขนาด TH Sarabun PSK เข้ม)

0.6 นิ้ว

.....
.....

เว้น 1 บรรทัด

ความสำคัญของปัญหา (ขนาด เข้ม TH Sarabun PSK)

0.6 นิ้ว

.....
.....

เว้น 1 บรรทัด

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

0.6 นิ้ว .....

.....

เว้น 1 บรรทัด

วัตถุประสงค์การวิจัย (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

0.6 นิ้ว .....

.....

เว้น 1 บรรทัด

วิธีดำเนินการวิจัย (ขนาด 16 TH Sarabun PSK

0.6 นิ้ว .....

.....

เว้น 1 บรรทัด

ผลการวิจัย (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

0.6 นิ้ว .....

.....

เว้น 1 บรรทัด

อภิปรายผล (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

0.6 นิ้ว .....

.....

เว้น 1 บรรทัด

ข้อเสนอแนะ (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

0.6 นิ้ว .....

.....

บรรณานุกรม (ขนาด 16 TH Sarabun PSK เข้ม)

.....(ขนาดตัวอักษร 16).....

0.6 นิ้ว .....

.....

0.6 นิ้ว .....

.....

0.6 นิ้ว .....

.....

0.6 นิ้ว .....

.....

0.6 นิ้ว .....

.....

0.6 นิ้ว .....

.....

0.6 นิ้ว .....

.....

หมายเหตุ

1. คำสำคัญคือ คำที่อยู่ในชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์/ภาคนิพนธ์ ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล (ไม่ใช่นิยามศัพท์เฉพาะ)

ตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง ความพึงพอใจของข้าราชการที่มีต่อการทำงาน

คำสำคัญได้แก่ ความพึงพอใจ การทำงาน

ชื่อเรื่อง คุณภาพการให้บริการของพนักงานในแผนกซุปเปอร์มาร์เก็ตของห้างสรรพสินค้า
คำสำคัญได้แก่ คุณภาพการให้บริการ

2. วิธีดำเนินการวิจัย ได้แก่ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3. บรรณานุกรม ให้เขียนเฉพาะที่กล่าวถึงในบทความที่ส่งเท่านั้น

4. จำนวนหน้าของเนื้อหาของบทความที่ส่งไม่เกิน 12 หน้า

5. หมายเลข [1),2),3)] ถ้าเป็นอาจารย์ในหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนอยู่ไม่ต้องใส่หมายเลข และอาจารย์อยู่ในหลักสูตรเดียวกันให้ใช้ตัวเลขเดียวกัน ส่วนถ้าอาจารย์ไม่ได้อยู่ในหลักสูตรเดียวกันให้ใช้ตัวเลขต่างกัน

รูปแบบบรรณานุกรม

1. หนังสือ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). **กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุดทอง จำกัด.

ภิญโญ สาธร. (2521). **หลักบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

Cogan, J. J. (1986). **Global Education: An Interview with John J. Cogan.** Teaching and Learning Elementary Social Studies. Boston: Allyn and Bacon, Inc,.

2. บทความจากวารสาร

สายสนม ประดิษฐ์ดวง. (2541) ข้าวกล้องและรำข้าว-อาหารป้องกันโรค. **วารสารอุตสาหกรรมเกษตร.** 9(2): 38-41.

ณรงค์ ศรีสุวรรณ สุรพล เจริญพงศ์ และพิชัย วิชัยดิษฐ์. (2539). คุณสมบัติของชุดดินที่จัดตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและความเหมาะสมในการใช้ระโยชน์ที่ดิน. **เอกสารวิชาการ กองสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.** 2(12): 12-18

Nguyen, H. V., Dommel, H. W, and Marti, J. R. (1997). DIRECT phase-domain modeling of frepuency-dependent overhead teansmission lines. **IEEE Transaction on Power Delivery**. 12(3): 1335-1342.

3. รายงานการวิจัย/วิทยานิพนธ์

จีรพร สร้อยสุวรรณ. (2547). **การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายในสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเอกสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพวรรณ ธีรพันธ์เจริญ. (2546). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

4. เอกสารประกอบการสัมมนา/การประชุมทางวิชาการ

เด่นชัย เจริญบุญญาฤทธิ์. (2547). **มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ข้าวหอมมะลิไทย.** เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ข้าวของกลุ่มเกษตรกร จังหวัดฉะเชิงเทรา ณ ห้องเพทาย โรงแรมแกรนด์รอยัล พลาซ่า อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.

งามชื่น คงเสรี. (2537). **ศักยภาพพันธุ์ข้าวไทยสู่การแปรรูป.** การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 32 สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ศักยภาพข้าวไทยทิศทางใหม่สู่อุตสาหกรรม วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2537 (หน้า 5-17). คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

5. สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์และคณะ. (2544). **การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในโรงเรียนโดยกระบวนการทางคณิตศาสตร์** . สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2554 http//:22web.kku.ac.th/% 7Ecrme/CRN/FilePDF/ThAbstract.pdf

Thakur, N. (2003). **The Architextrual Knowledge Systems**. Rrtrieved March 17, 200 from http://www.in.architextruez.net

รายละเอียดในการส่งผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย
มีทั้งหมด 13 หัวข้อ ดังนี้

1. ชื่อโครงการวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (ภาษาไทยและอังกฤษชนิดย่อ)
3. คำสำคัญ
4. ความสำคัญของปัญหา
5. โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย
6. วัตถุประสงค์การวิจัย
7. วิธีดำเนินการวิจัย

8. ผลการวิจัย
9. อภิปรายผล
10. ข้อเสนอแนะ
11. บรรณานุกรม
12. ควรมีรูปภาพ แผนภูมิ หรือ Chart ที่สำคัญๆ ด้วย
13. ความยาวไม่เกิน 12 หน้า

หมายเหตุ :

การกำหนดรูปแบบบทความวิจัย สำหรับตีพิมพ์ ให้ผู้ส่งปฏิบัติ ดังนี้

1. ตั้งระยะขอบบน 3.81 เซนติเมตร (1.5 นิ้ว) ตั้งระยะขอบล่าง 2.54 เซนติเมตร
2. ตั้งระยะขอบด้านซ้าย 3.81 เซนติเมตร (1.5 นิ้ว) ตั้งระยะขอบด้านขวา 2.54 เซนติเมตร
3. แบบอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 16 และ 12 (ตามที่กำหนดในแบบฟอร์ม)

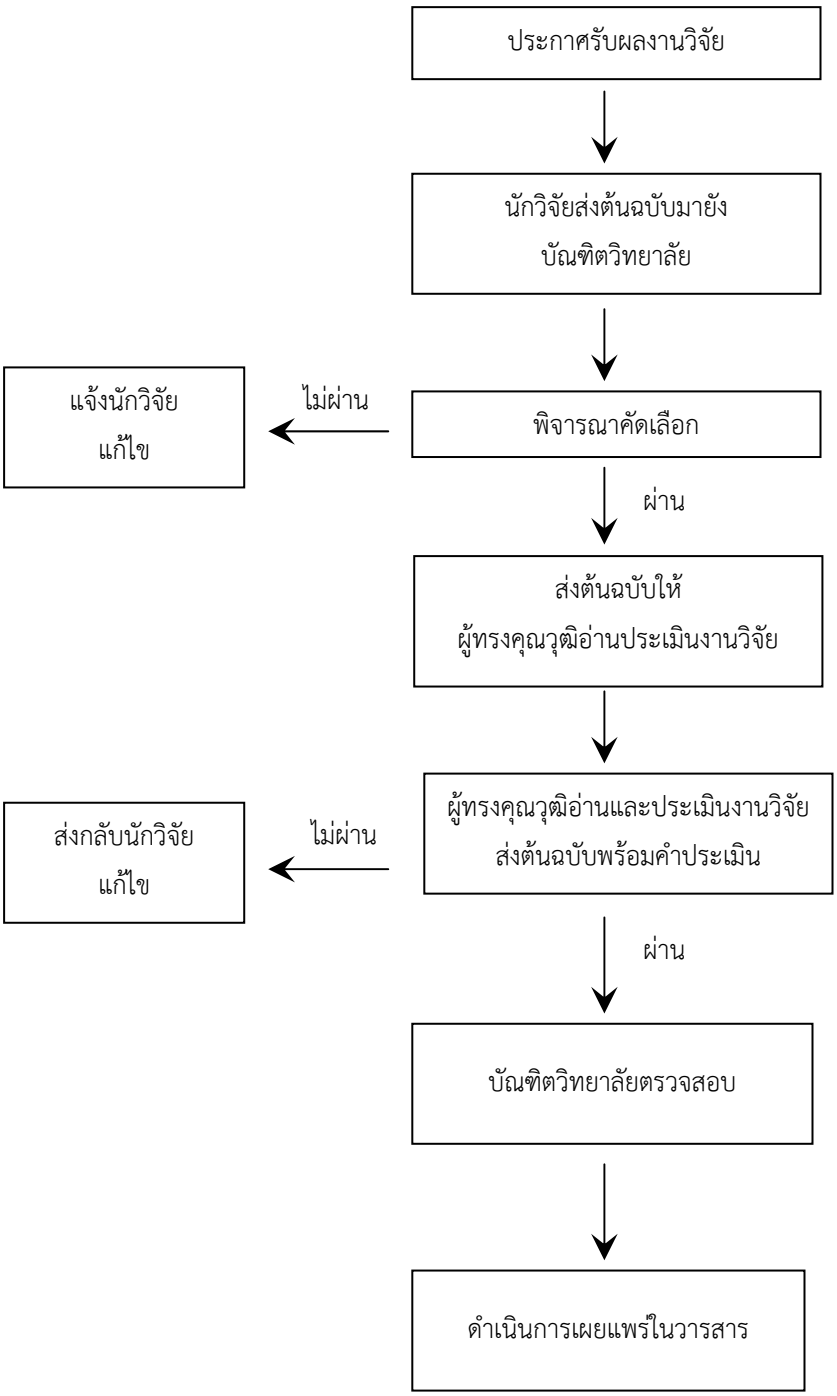
ประกาศรับผลงานวิจัย
นักวิจัยส่งต้นฉบับมายัง
บัณฑิตวิทยาลัย
พิจารณาคัดเลือก
ไม่ผ่าน
แจ้งนักวิจัย
แก้ไข
ผ่าน
ส่งต้นฉบับให้
ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านประเมินงานวิจัย
ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านและประเมินงานวิจัย
ส่งต้นฉบับพร้อมคำประเมิน
ไม่ผ่าน
ส่งกลับนักวิจัย
แก้ไข
ผ่าน
บัณฑิตวิทยาลัยตรวจสอบ
ดำเนินการเผยแพร่ในวารสาร